

Міністерство освіти і науки України
Карпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет
Кафедра обліку і оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА ТА ЇЇ РОЛЬ У ФОРМУВАННІ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ

виконала:

студентка спеціальності
071 “Облік і оподаткування”
Стахів Надія Ярославівна

науковий керівник:

к.е.н., доцент Максимів Ю.В.

рецензент:

д.е.н., професор Пилипів Н.І.

Івано–Франківськ – 2025 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА	9
1.1. Сутність облікової політики та її взаємозв'язок з показниками фінансових результатів.....	9
1.2. Методичні аспекти вибору елементів облікової політики та їхній вплив на фінансові результати діяльності підприємства	20
1.3. Нормативно–правове регулювання облікової політики в Україні підприємства в умовах VUCA	27
Висновки за розділом 1	34
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ АТ “ІВАНО–ФРАНКІВСЬКИЙ ЛОКОМОТИВОРЕМОНТНИЙ ЗАВОД”	37
2.1. Організаційні особливості підприємства та формування його облікової політики	37
2.2. Вибір методів і елементів облікової політики та їхній вплив на формування фінансових результатів підприємства	46
2.3. Практичні пропозиції щодо формування облікової політики АТ “Івано–Франківський локомотиворемонтний завод”.....	65
Висновки за розділом 2.....	73
РОЗДІЛ 3. ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ VUCA–СЕРЕДОВИЩА: АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА ТА НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ	75
3.1. Аналітична оцінка впливу елементів облікової політики на фінансові результати АТ “Івано–Франківський локомотиворемонтний завод”	75
3.2. Системні проблеми реалізації облікової політики підприємства в умовах VUCA – середовища (на прикладі АТ “Івано–Франківський локомотиворемонтний завод”).....	109
3.3. Концепція удосконалення облікової політики як інструменту управління фінансовими результатами підприємства в умовах VUCA–середовища	116
Висновки за розділом 3	125
ВИСНОВКИ	128
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	133
ДОДАТКИ	142

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах економічної нестабільності формування та оцінювання поточних і стратегічних можливостей підприємства значною мірою залежить від удосконалення облікової політики та визначення її впливу на фінансові результати. Облікова політика підприємства являє собою комплексний механізм забезпечення достовірності фінансової інформації, яка слугує основою для управлінських рішень, оподаткування, аудиту й звітності.

Процес формування облікової політики повинен базуватися на фундаментальних підходах в бухгалтерському обліку – майновій відокремленості, безперервності, послідовності, своєчасності відображення операцій, відповідності нормативним вимогам і допустимості альтернативних методів. Вибір оптимальних методів обліку запасів, доходів, амортизації й формування резервів мають суттєвий вплив на формування ключових показників фінансової звітності, зокрема прибутку чи збитку підприємства. Наприклад, залежно від вибору методу списання запасів First In – First Out (далі FIFO) або середньозваженої собівартості) чи способу нарахування амортизації (прямолінійного, кумулятивного тощо), змінюється величина витрат і, відповідно, фінансовий результат суб'єкта господарювання.

Облікова політика повинна відповідати законодавчим нормам, бути економічно доцільною, об'єктивною, узгодженою з внутрішніми бізнес – процесами та адаптованою до сучасних цифрових рішень. Особливої ваги вона набуває в умовах воєнного стану, коли підприємства стикаються з підвищеними ризиками та частими регуляторними змінами. За таких умов гнучкість і адаптивність облікової політики стають запорукою стабільності, своєчасного ухвалення обґрунтованих управлінських рішень і збереження аналітичної цінності облікових даних.

Отже, *актуальність теми магістерського дослідження* полягає у необхідності комплексного осмислення інструментальної ролі облікової політики, оцінки її впливу на основні фінансові показники, а також у потребі

гнучкої адаптації цієї політики до умов трансформаційної економіки, зокрема в умовах воєнного стану.

Зважаючи на актуальність теми магістерського дослідження, вважаю за необхідне обґрунтувати роль облікової політики у формуванні фінансових результатів підприємства в умовах сучасних викликів. У практиці її розробки простежуються кілька ключових тенденцій. По–перше, цифрове оформлення стало нормою: підприємства дедалі частіше закріплюють у політиці порядок застосування електронного документообігу, хмарних систем та спеціалізованого програмного забезпечення, що дозволяє автоматизувати облік і підвищувати точність даних. По–друге, воєнні умови зумовлюють необхідність оновлення облікової політики, зокрема щодо порядку відображення втрат активів, витрат на релокацію, гарантійних зобов'язань і благодійної допомоги. Як зазначають науковці, Годнюк І., Шевчук Н. та Скиба Г. І., податкові зміни та ризики знецінення активів потребують перегляду раніше затверджених методик, а ефективна реакція на зовнішні виклики передбачає використання консервативних або альтернативних методів оцінки, формування резервів і коригування підходів до нарахування амортизації. По–третє, зростає стратегічне значення облікової політики у системі управління, адже саме вона забезпечує оптимізацію витрат, визначення критеріїв суттєвості та вибір методів калькуляції собівартості. Водночас постійні зміни законодавства вимагають від підприємств оперативної адаптації облікових політик, щоб уникати фінансових санкцій і підтримувати актуальність звітних даних. Методологічні основи формування облікової політики досліджує Радіонова Н., яка акцентує увагу на виборі методів оцінки запасів, порядку обліку доходів і витрат, створенні резервів та підкреслює, що саме ці елементи істотно впливають на точність і достовірність фінансових результатів. Водночас Чижевська Л. В., Поліщук І. Р. і Сарган С. С. розглядають облікову політику не лише як сукупність методичних прийомів, а і як ключовий інструмент забезпечення якості фінансової звітності, наголошуючи, що від її належного формування залежить

достовірність, зіставність і своєчасність фінансової інформації, що прямо впливає на економічну безпеку підприємства. Крім того, Пильник А. С. та Акименко О. Ю. трактують облікову політику як стратегічний інструмент, здатний формувати фінансові результати завдяки вибору методів оцінки запасів, способів нарахування амортизації основних засобів та порядку обліку доходів і витрат, адже застосування різних підходів безпосередньо відображається на рівні прибутку, показниках рентабельності та загальній ефективності діяльності підприємства.

Разом із тим у наукових працях простежується нестача комплексного підходу, який би інтегрував правові, методичні, управлінські та аналітичні аспекти формування облікової політики в контексті її впливу на фінансові результати підприємства. Виявлена прогалина зумовлює необхідність більш поглибленого вивчення цієї проблематики та підтверджує актуальність обраної теми для сучасної теорії й практики бухгалтерського обліку.

Це свідчить про те, що подальші дослідження мають бути спрямовані не лише на методичні аспекти, а й на інтеграцію облікової політики у ширший контекст управління та стратегічного розвитку підприємства.

Таким чином, облікова політика перестає бути формальним документом і трансформується в адаптивний інструмент управління, який поєднує цифрові технології, правові вимоги та специфіку діяльності підприємства. Воєнний стан, цифровізація та динамічні зміни нормативної бази змусили бізнес розширювати зміст політик і закріплювати в них процедури, які раніше не були передбачені стандартами. У підсумку, облікова політика сьогодні виконує багатофункціональну роль:

- забезпечує відповідність нормативним вимогам.
- адаптує бухгалтерський облік до цифрових і воєнних умов.
- впливає на фінансові результати через вибір методів оцінки та відображення операцій.
- підтримує стратегічне управління підприємством.

Метою дипломної роботи є комплексне дослідження облікової політики

підприємства та визначення її впливу на ефективність формування фінансових результатів, а також розроблення рекомендацій щодо її вдосконалення з метою підвищення результативності фінансового управління підприємством..

Для досягнення поставленої мети в роботі необхідно вирішити такі завдання:

- узагальнити теоретичні підходи до визначення сутності облікової політики та обґрунтувати її роль у формуванні фінансових результатів підприємства;
- дослідити методичні засади вибору елементів облікової політики та оцінити їхній вплив на показники фінансових результатів;
- проаналізувати нормативно–правове регулювання формування облікової політики в Україні, з урахуванням особливостей функціонування підприємств у середовищі Volatility, Uncertainty, Complexity, Ambiguity (далі - VUCA);
- охарактеризувати організаційні передумови формування облікової політики АТ “ІФ ЛРЗ” та їхній вплив на облікові процедури;
- оцінити діючу облікову політику АТ “ІФ ЛРЗ” та дослідити вплив її ключових елементів на формування фінансових результатів підприємства;
- виявити проблеми та обмеження реалізації облікової політики підприємства в умовах VUCA–середовища;
- провести аналітичну оцінку впливу окремих елементів облікової політики на фінансові результати АТ “ІФ ЛРЗ”;
- обґрунтувати напрями вдосконалення облікової політики підприємства як інструменту підвищення результативності його діяльності в умовах мінливої економічної ситуації;
- розробити концептуальні пропозиції щодо удосконалення облікової політики АТ “ІФ ЛРЗ” в контексті управління фінансовими результатами в умовах VUCA–середовища.

Об’єктом дослідження є облікова політика підприємства як сукупність методичних, організаційних та технічних прийомів, що застосовуються у

процесі ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності з метою забезпечення достовірного формування фінансових результатів господарської діяльності підприємства.

Предметом дослідження є облікова політика підприємства як інструмент управління фінансовими результатами.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у

- систематизації підходів до формування облікової політики як інструменту впливу на фінансові результати підприємства.
- обґрунтуванні методичних засад та рекомендацій щодо її ролі у стратегічному управлінні.
- аналізі впливу окремих елементів облікової політики (наприклад, методи обліку витрат, оцінка дебіторської заборгованості) на підсумкові показники фінансової звітності.

Методи дослідження. У процесі дослідження використано комплекс загальнонаукових методів (аналіз, синтез, індукція, дедукція) для узагальнення теоретичних підходів та визначення впливу елементів облікової політики на фінансові результати. Емпіричні методи – вивчення нормативно–правової бази, аналіз наукових джерел і фінансової звітності АТ “ІФ ЛРЗ” застосовано для дослідження практичних аспектів формування та реалізації облікової політики. Методи економічного аналізу (порівняльний, факторний, графічний) використано для оцінки дії окремих її елементів на показники прибутковості підприємства. Формалізація застосована для побудови структурно–логічної моделі облікової політики підприємства та відображення взаємозв’язків між її елементами й фінансовими результатами. Застосування зазначених методів забезпечило комплексне дослідження теоретичних засад, нормативних вимог, реального стану облікової політики АТ “ІФ ЛРЗ”, а також оцінку її впливу на достовірність фінансової звітності та показники прибутковості підприємства в умовах VUCA–середовища.

Інформаційна база дослідження. Визначена нормативно – правовими актами України з бухгалтерського обліку, також це – національні та

міжнародні стандарти фінансової звітності, внутрішні регламенти підприємств (накази про облікову політику, положення, інструкції), наукові праці вітчизняних і зарубіжних авторів, статистичні та аналітичні дані, а також фінансова звітність підприємства, що обране об'єктом дослідження.

Практичне значення дослідження полягає в тому, що його результати можуть бути застосовані підприємствами для вирішення актуальних питань, пов'язаних із формуванням та реалізацією облікової політики в умовах динамічного економічного середовища. Запропоновані рекомендації сприятимуть оптимізації облікових підходів, а висновки роботи можуть бути використані для вдосконалення процесу вибору елементів облікової політики.

Апробація результатів дослідження. Результати магістерського дослідження та його основні положення представлено на XI Міжнародній науково – практичній конференції “Бухгалтерський облік, оподаткування, аналіз і аудит: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку”, присвяченій 65 – й річниці Національного університету “Чернігівська політехніка” (м. Чернігів, 27 листопада 2025 р.) [67].

Публікації. За результатами дослідження автором опубліковано 1 наукову працю – у збірнику матеріалів міжнародної науково – практичної конференції.

Магістерська робота складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг становить 193 сторінки, список джерел налічує 67 найменувань.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Сутність облікової політики та її взаємозв'язок з показниками фінансових результатів

Облікова політика підприємства – це не просто набір правил бухгалтерського обліку, а важливий інструмент управління фінансовими результатами та формування достовірної і зрозумілої фінансової звітності. З однієї сторони, облікова політика – це сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності. З іншої – вона визначає також способи організації та ведення бухгалтерського обліку на підприємствах та організаціях з різною формою власності з урахуванням конкретних умов діяльності.

Варто зауважити, що її поява є об'єктивним явищем. Саме на цьому наголошує О.В. Кіляр: “Причинами появи облікової політики в ринкових умовах є: альтернативні варіанти щодо організації й ведення бухгалтерського обліку, передбачені законодавчими документами; розширення видів діяльності та організаційно правових форм суб'єктів господарювання; зміна ролі бухгалтера в господарському житті підприємства від простого реєстратора господарських операцій до активного його учасника ” [12, с. 5].

Облікова політика визначає ефективність ведення облікових процесів, формування фінансових результатів і формування інформаційного середовища для прийняття управлінських рішень у межах господарської діяльності підприємства

Адже, як слушно зазначають Чабан Г. В., Бурлаков О. О., “основною метою облікової політики є забезпечення створення інформаційної системи підприємства з урахуванням вимог законодавчих актів і нормативних документів про фінансово – майновий стан підприємства та результати його

діяльності, які необхідні як для внутрішніх, так і зовнішніх користувачів для прийняття ними обґрунтованих управлінських рішень” [36, с.43]. Тому особливістю облікової політики є потреба в достовірному, повному й своєчасному відображенні господарських операцій, що, в свою чергу, формує реальні фінансові результати підприємства та сприяє гармонізації інформаційних запитів користувачів різних рівнів.

Разом з тим, сутність облікової політики підприємства полягає у цілеспрямованому формуванні та впровадженні системи принципів, методів і процедур ведення бухгалтерського обліку, яка відповідає вимогам чинних нормативно – правових актів (зокрема Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” [42], національним або міжнародним стандартам обліку) і, водночас, враховує специфіку організаційно – правової форми, масштабів діяльності, галузевої належності та стратегічних орієнтирів конкретного суб’єкта господарювання.

Облікова політика визначає порядок визнання доходів та витрат, оцінки, класифікації, обробки та узагальнення облікової інформації. Вона забезпечує методологічну єдність облікових процедур, що унеможливорює довільне тлумачення фактів господарського життя, і, водночас, гарантує достовірне, повне, неупереджене та своєчасне відображення фінансового стану підприємства, його результатів діяльності, руху грошових коштів і змін у капіталі.

У науковому розумінні облікова політика розглядається не лише як технічна інструкція ведення обліку, а як стратегічний інструмент управління фінансовими результатами діяльності підприємства. Вона виконує функції інформаційного забезпечення, контролю, аналітичної підтримки, правової регламентації та комунікації, формуючи базу для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Облікова політика модифікує фінансові результати підприємства, забезпечує порівнянність облікових даних у часовій динаміці, а також мінімізує ризики при проведенні перевірок контролюючими органами. Разом з тим, за словами Іванової І.В. , “облікова політика є динамічною

системою, що забезпечує адаптацію бухгалтерського обліку до змін зовнішнього та внутрішнього середовища, сприяючи підвищенню точності та оперативності фінансової інформації” [9, с. 47].

Важливим у формуванні облікової політики є запровадження системи облікових принципів – базових положень, які виступають орієнтирами при виборі конкретних методів обліку. Їх дотримання відображає сутність облікової політики та забезпечує цілісність, послідовність та об'єктивність фінансової інформації. Основні облікові принципи та способи їх реалізації передбачають:

- принцип майнової відокремленості (автономності), який зумовлює облік активів та зобов'язань підприємства окремо від майна його власників або інших суб'єктів. Він гарантує зрозуміле і достовірне відображення інформації про майно, зобов'язання та капітал підприємства без спотворень, приховувань чи двозначностей. Це допомагає уникнути непорозумінь, помилкових висновків і, як результат, прийняття обґрунтованих управлінських та інвестиційних рішень. Впровадження полягає в тому, що облікова політика охоплює виключно господарські операції самого підприємства, виключаючи особисті або сторонні транзакції.

- принцип безперервності діяльності, який ґрунтується на припущенні, що підприємство буде функціонувати й надалі протягом прогнозованого періоду. У практичному застосуванні це відображається у формуванні облікової політики з урахуванням амортизації, створенням довгострокових резервів та розрахунком інших прогнозних оцінок довгострокового періоду (комплекс аналітичних процедур, що забезпечують адекватне відображення у звітності довгострокових економічних явищ і процесів, які не можуть бути точно визначені на момент складання звітності, але мають суттєвий вплив на фінансовий стан підприємства в майбутньому).

- принцип послідовності (постійності) забезпечує незмінність застосовуваних методів обліку протягом звітних періодів. Зміни в обліковій політиці можливі лише за наявності вагомих причин та повинні бути

підтверджені відповідною документацією. У процесі впровадження в наказі про облікову політику закріплюються обрані методи (наприклад, спосіб амортизації або метод списання запасів), а також встановлюються умови і процедура внесення змін.

- принцип нарахування та відповідності доходів і витрат відображає доходи і витрати у звітному періоді їх фактичного виникнення, незалежно від моменту надходження або виплати грошових коштів. Реалізація цього принципу полягає у встановленні чітких критеріїв визнання доходів (наприклад, у момент передачі ризиків і вигод покупцю) та застосуванні методик співставлення витрат, безпосередньо пов'язаних із відповідними доходами.

- принцип обачності (обережності) застосовує консервативний підхід при оцінці активів і доходів з метою запобігання їх завищенню, а також уникнення заниження зобов'язань і витрат. Під час впровадження цього принципу в обліковій політиці розробляються методологічні положення, що регламентують порядок формування резервів під знецінення активів та сумнівну дебіторську заборгованість.

- принцип повного висвітлення зумовлює обов'язкове розкриття у фінансовій звітності всієї суттєвої інформації, необхідної для забезпечення її правильного і повного розуміння користувачами. Реалізація цього принципу полягає у включенні до облікової політики положень щодо детального розкриття інформації в примітках до звітності, а також опису застосованих облікових методик і внесених змін.

- принцип превалювання сутності над формою забезпечує відображення господарських операцій відповідно до їх економічної сутності, а не виключно юридичної форми. У рамках впровадження цього принципу в обліковій політиці встановлюються критерії оцінки суттєвості операцій, що є особливо актуально для лізингових угод, прихованих платежів та інших складних господарських випадків.

- принцип періодичності визначає необхідність розподілу діяльності

підприємства на чітко визначені звітні періоди (місяць, квартал, рік) для своєчасного та коректного обліку результатів діяльності. В обліковій політиці закріплюються строки закриття звітних періодів, а також регламентуються правила нарахування доходів і витрат, що припадають на відповідний період.

Загалом, впровадження принципів облікової політики реалізується шляхом затвердження внутрішнього нормативного акту – наказу про облікову політику, в якому закріплюються обрані методи ведення обліку, порядок їх застосування, а також визначаються основні засади функціонування бухгалтерської служби. Окрім цього, облікова політика є підґрунтям для розробки внутрішніх положень, інструкцій, механізмів внутрішнього контролю та аудиту.

Таким чином, сутність облікової політики сучасного підприємства полягає не лише у сукупності методичних положень, а й у функціонуванні її як комплексного інструменту, що інтегрує облікові принципи в систему управління та контролю, суттєво впливаючи на результати фінансової діяльності. Зміст основних принципів облікової політики свідчить про їх безпосередній вплив на точність, повноту та своєчасність формування фінансових результатів (табл.1.1).

Таблиця 1.1

Взаємозв'язок між принципами облікової політики та їх впливом на формування фінансових результатів

Принцип облікової політики	Суть принципу	Вплив на формування фінансових результатів
1	2	3
Майнова відокремленість	Відокремлення активів і зобов'язань підприємства від власників і інших суб'єктів	Забезпечує об'єктивність балансу, не допускає перекручення прибутку через сторонні операції
Безперервність діяльності	Припущення, що підприємство буде діяти в майбутньому	Дозволяє обґрунтовано оцінювати активи, формувати резерви, здійснювати амортизацію; впливає на довгострокове планування фінансових результатів

Продовження Таблиці 1.1

1	2	3
Послідовність (постійність)	Сталість застосування методів обліку між звітними періодами	Забезпечує порівнянність звітності у часі, виключає маніпуляції прибутком шляхом необґрунтованої зміни методик
Нарахування і відповідність доходів і витрат	Відображення доходів і витрат у періоді їх виникнення, незалежно від руху коштів	Формує реалістичну картину фінансових результатів, виключає тимчасові перекручення
Обачність (обережність)	Консервативна оцінка активів і доходів, врахування можливих збитків	Усуває завищення прибутку, дозволяє створювати резерви під знецінення активів і сумнівну заборгованість, що забезпечує достовірність результатів
Повне висвітлення	Повне розкриття суттєвої інформації у фінансовій звітності	Підвищує прозорість фінансової інформації, забезпечує довіру користувачів до показників прибутку і витрат
Превалювання сутності над формою	Господарські операції обліковуються відповідно до економічної суті, а не лише юридичної форми	Відображає реальний вплив операцій на фінансовий результат, особливо у випадках складних договорів (лізинг, оренда, факторинг)
Періодичність	Поділ діяльності на звітні періоди (місяць, квартал, рік)	Дозволяє обчислювати проміжні фінансові результати, забезпечує своєчасність аналізу прибутковості, підвищує точність і регулярність у фіксації доходів та витрат

Джерело: сформовано автором

Сучасна сутність облікової політики підкреслює її динамічний характер, що передбачає систематичний перегляд і вдосконалення, з урахуванням технологічного прогресу, змін у нормативно – правовій базі, зростаючих вимог користувачів фінансової інформації та поточної економічної кон’юнктури. Зокрема, до пріоритетних напрямів формування облікової політики на сьогодні належать:

– інтеграція цифрових технологій у бухгалтерський облік, яка дозволяє мінімізувати людський фактор, уніфікувати процедури обробки даних і прискорити формування фінансової звітності. Л. Соколенко зазначає, що “...модернізація системи бухгалтерського обліку в умовах цифровізації має бути спрямована на: удосконалення матеріально–технічної, електронно–формаційної та інституційної підтримки системи обліку; ідентифікацію суб’єктів бухгалтерського обліку та формалізацію їх повноважень в умовах цифровізації; формування професійних цифрових компетенцій та етичних

норм фахівців з обліку; інтеграцію напрямів цифровізації у стратегічні та тактичні цілі компанії ” [33, с. 47]. У зв’язку з цим, облікова політика підприємства все частіше містить спеціальні положення, що регламентують впровадження і використання цифрових технологій. Такі положення формалізують вибір та застосування програмних продуктів і платформ, зокрема Enterprise Resource Planning – систем (далі–ERP) (SAP, Oracle NetSuite, 1C:Підприємство), аналітичних інструментів (Power BI, Tableau) та технологій штучного інтелекту (ШІ) для автоматизації обробки бухгалтерських документів і виявлення аномалій. Облікова політика також визначає стандарти уніфікації, структурування та обміну даними, що є важливим для забезпечення сумісності різних систем та цілісності інформації. У зв’язку з цим “використання ERP–систем, Big Data, штучного інтелекту і хмарних сервісів значно підвищує прозорість та надійність інформації й оптимізує облікові операції ” [21, с. 71]. Особливу увагу в сучасній обліковій політиці приділяють контролю цифрових процесів, оскільки автоматизація обліку істотно підвищує як ефективність, так і ризики функціонування інформаційних систем. У політиці передбачають регулярні аудити автоматизованих модулів, перевірку прав доступу користувачів, моніторинг подій безпеки, протоколювання дій користувачів і системних процесів, а також процедури резервного копіювання критичних даних. Вимоги до кібербезпеки включають застосування шифрування, багатофакторної автентифікації, оновлення програмного забезпечення з урахуванням коригувальних патчів безпеки та моніторинг спроб несанкціонованого доступу. Актуальність таких заходів підтверджується і висновками Лагодієнко Н. В., Саркової А. М. та Просолова О. О., які зазначають: “однією з важливих сучасних проблем у діяльності підприємств є забезпечення безпеки даних. Зі зростанням обсягів цифрових даних зростає і ризик їхньої втрати або неправомірного доступу” [21, с.70]. Крім того, у політиці визначаються обов’язкові заходи щодо навчання і підвищення кваліфікації працівників бухгалтерської служби для ефективного і безпечного використання цифрових

інструментів. Впровадження та регламентація цифрових технологій на рівні облікової політики забезпечує не лише підвищення точності і оперативності обробки облікових даних, а й суттєво покращує захист інформаційних ресурсів підприємства. Це, у свою чергу, сприяє гнучкості, адаптивності та конкурентоспроможності підприємства в умовах динамічного економічного середовища, а також відповідає сучасним нормативним вимогам і кращим світовим практикам бухгалтерського обліку

– зростаючі вимоги до прозорості та підзвітності в умовах глобалізованої економіки обумовлюють необхідність побудови облікової політики, яка забезпечує всебічне, повне та достовірне розкриття фінансової інформації, з урахуванням наявних ризиків, рівня невизначеності та впливу зовнішнього середовища. Такий підхід не лише підсилює відповідальність підприємства перед усіма категоріями користувачів фінансової звітності, але й сприяє формуванню обґрунтованих управлінських і стратегічних рішень, водночас підвищуючи рівень довіри до суб'єкта господарювання. Це узгоджується з положеннями Концептуальної основи фінансової звітності, де наголошено, що фінансова інформація повинна бути “релевантною та правдиво поданою” [15, с. 14].

– інтеграція екологічних, соціальних та управлінських (ESG) критеріїв в облікову політику передбачає наявність нефінансової звітності як складової комплексної оцінки діяльності підприємства. Особливу увагу приділено показникам сталого розвитку, екологічної відповідальності, дотриманню принципів соціальної етики та належного корпоративного управління. У цьому контексті облікова політика дедалі частіше охоплює положення щодо систематичного збору, методологічного оцінювання та розкриття інформації за ESG-напрямами (сукупність екологічних (Environmental), соціальних (Social) та управлінських (Governance) критеріїв). Це відповідає глобальним тенденціям, адже, як зазначають Китайчук Т. Г. і Покинньчереда В. В., “ESG-звітність стає невід’ємною складовою стратегічного управління підприємством, оскільки забезпечує прозорість, підзвітність та орієнтацію

бізнесу на довгострокову сталість” [11, с. 24]. Така практика відповідає очікуванням широкого кола стейкхолдерів і використовується як інструмент підвищення інвестиційної привабливості, репутаційної стабільності та стратегічної орієнтованості бізнесу на довгострокову сталість.

– необхідність гнучкості та адаптивності облікової політики до змін законодавства зумовлена динамікою регулювання бухгалтерського обліку на рівні стандартів і законів. Постійне оновлення національних П(С)БО та МСФЗ потребує регулярного перегляду ключових положень політики, що забезпечує відповідність фінансової звітності чинним вимогам, підтримання її якості та мінімізацію ризиків порушень. Це повністю узгоджується з позицією Радіонової Н.Ю., яка зазначає, що “сучасні умови розвитку облікової системи вимагають постійного оновлення та коригування облікової політики відповідно до зміни нормативно-правового середовища” [29, с. 59]. Додатково важливість адаптивності підкреслює і Кулик В.А., наголошуючи, що “облікова політика має бути динамічним інструментом, який своєчасно реагує на зміни нормативного середовища та забезпечує безперервність і якість фінансової інформації ” [19]. У сукупності це формує вимогу до підприємств системно переглядати свою політику в умовах інтеграції, цифровізації та посилення ролі стандартів фінансової звітності.

– зростання ролі управлінського обліку та аналітики трансформує облікову політику, розширюючи її функції від традиційної фінансової звітності до забезпечення керівництва релевантною інформацією для стратегічного планування, контролю і прийняття управлінських рішень. На важливості такого підходу наголошує Осадець І.Г. , який зазначає, що “метою управлінського обліку є забезпечення керівництва підприємства інформацією, необхідною для планування, контролю та прийняття обґрунтованих управлінських рішень” [24].

Таким чином, сучасна облікова політика виходить за межі виключно нормативної відповідності та дедалі більше виконує роль інтегрованого інструмента стратегічного управління, який безпосередньо впливає на

формування фінансових результатів підприємства. Впровадження цифрових технологій, застосування аналітичних платформ і посилення вимог до прозорості дозволяють підвищити точність, своєчасність і релевантність облікових даних, на основі яких формуються показники доходів, витрат, прибутку, активів і зобов'язань. Крім того, включення ESG – критеріїв сприяє врахуванню довгострокових ризиків і нефінансових факторів, що впливають на вартість бізнесу. Це узгоджується з висновками Чижевської Л.В., Поліщук Л.В. та Сарган С.С., які зазначають, що “облікова політика підприємства виступає інструментом управління фінансовими результатами та забезпечує формування достовірної інформаційної бази для прийняття управлінських рішень” [41, с. 35]. Отже, облікова політика сьогодні не лише відображає, а й активно формує фінансові результати, забезпечуючи їх обґрунтованість, прозорість і стійкість у мінливому зовнішньому середовищі (див.табл.1.2).

Таблиця 1.2

Взаємозв'язок принципів облікової політики з формуванням фінансових результатів у контексті сучасних тенденцій

Принцип облікової політики	Імплементація принципів у систему бухгалтерського обліку та формування фінансових результатів	Сучасні підходи до реалізації принципів
1	2	3
Майнова відокремленість	Забезпечує точне розмежування фінансових показників підприємства та власників	Автоматизоване розділення облікових записів у ERP –системах; забезпечення цифрової ідентифікації активів
Безперервність діяльності	Дає змогу формувати довгострокові резерви та проводити амортизацію	Включення сценарного прогнозування в аналітичні модулі управлінського обліку, використання цифрових KPI
Послідовність (постійність)	Забезпечує порівнюваність показників між періодами	Фіксація методів в ERP та регламентування змін через протокол змін у політиці; автоматизований аудит змін
Нарахування і відповідність доходів та витрат	Дає змогу достовірно відображати фінансовий результат у потрібному періоді	Автоматичне віднесення доходів/витрат у відповідні періоди за допомогою програмних продуктів; застосування ІІІ для виявлення порушень
Обачність (обережність)	Запобігає завищенню прибутків і недооцінці ризиків	Визначення резервів через алгоритми прогнозування збитків, моделювання втрат; застосування аналітики ризиків
Повне висвітлення	Підвищує достовірність звітності, забезпечує повну інформацію для користувачів	Розширення приміток до звітності відповідно до вимог ESG, автоматичне формування розкриттів

Продовження Таблиці 1.2

1	2	3
Превалювання сутності над формою	Забезпечує правильне відображення суті господарських операцій	Аналіз договорів з використанням ШІ для виявлення істинного економічного змісту
Періодичність	Дозволяє своєчасно обліковувати та аналізувати результати діяльності	Інтеграція з BI –системами для динамічного звітного аналізу (Power BI, автоматичне формування періодичних звітів
Інтеграція цифрових технологій	Мінімізує помилки, прискорює обробку облікових даних, підвищує ефективність	Застосування ERP , аналітичних платформ (Power BI, Tableau), штучного інтелекту, протоколювання дій, кібербезпека, резервне копіювання
Прозорість і підзвітність	Підвищує довіру інвесторів, сприяє прийняттю зважених управлінських рішень	Формування політики на основі принципів звітності щодо ризиків, невизначеності, зовнішніх впливів; підкріплення ESG – даними
Інтеграція ESG – факторів	Відображає нефінансові показники, які впливають на репутацію, вартість підприємства, інвестиційну привабливість	Запровадження політики сталого розвитку, розкриття показників енергоефективності, соціальних програм, прозорості управління
Гнучкість і адаптивність до змін регулювання	Підтримує актуальність політики, знижує ризики порушень	Регулярний моніторинг змін П(С)БО та МСФЗ, застосування гнучких методик та оновлення параметрів обліку
Інтеграція управлінського обліку та аналітики	Підвищує обґрунтованість стратегічних і тактичних рішень	Облік адаптується до прогнозування, бюджетування, аналізу відхилень, використання аналітичних моделей

Джерело: сформовано автором

Підсумовуючи викладене та з урахуванням сучасних тенденцій, облікова політика сьогодні розглядається не лише як сукупність формальних нормативів, але як динамічний інструмент, який “поєднує нормативно–правове регулювання із внутрішньою системою управління, спрямованою на досягнення стратегічних цілей і підвищення ефективності діяльності” [19, с.62]. Вона визначається як “сукупність принципів, методів і процедур, що забезпечують організацію бухгалтерського обліку відповідно до законодавчих та стратегічних вимог підприємства ” [14, с.35] і спрямована на “забезпечення прозорості і достовірності фінансової інформації, що є основою для прийняття управлінських рішень і підвищення конкурентоспроможності підприємства в динамічних ринкових умовах” [26, с.79].

Сучасна сутність облікової політики полягає в її трансформації з

традиційного механізму контролю на інструмент адаптації та інноваційного розвитку підприємства, який забезпечує здатність своєчасно реагувати на зовнішні виклики, оптимізувати управлінські рішення та формувати сталу цінність для зацікавлених сторін. У такій логіці облікова політика виконує ключову роль у підвищенні фінансової результативності підприємства, оскільки визначає якість облікових оцінок, прозорість фінансових даних і обґрунтованість управлінських рішень, що безпосередньо впливають на рівень прибутковості, стабільність грошових потоків і ефективність використання ресурсів.

1.2 Методичні аспекти вибору елементів облікової політики та їхній вплив на фінансові результати діяльності підприємства

З огляду на сучасне розуміння облікової політики як чинника, що безпосередньо впливає на формування фінансових результатів підприємства, особливої уваги заслуговує її структурна побудова, яка ґрунтується на чітко визначених елементах. Облікова політика підприємства формується не лише на основі принципів, які визначають її сутність та задають загальні орієнтири облікової діяльності, але й через конкретні методи та процедури ведення бухгалтерського обліку. Саме їхнє раціональне поєднання забезпечує узгодженість облікових оцінок та впливає на достовірність показників фінансової звітності, що формують інформаційну базу для управління результатами діяльності. Як підкреслює Євдокимов В., “сукупність цих способів виступає інструментом організації обліку на конкретному підприємстві” та визначає “варіанти відображення фактів господарського життя”, які формують фінансові результати та аналітичні показники діяльності підприємства [8, с. 79].

Розглянемо елементи (методи), що формують облікову політику підприємства та відображають усвідомлений вибір серед нормативно

допустимих альтернатив щодо способів обліку господарських операцій, оцінки активів, зобов'язань і формування звітності. Кожний обраний метод є управлінським рішенням, що впливає на величину доходів, витрат, прибутковість, а також на динаміку активів і зобов'язань. На думку Євдокимова В. , “одні й ті ж факти господарського життя можуть по-різному відображатися в обліку різних підприємств і, відповідно, по-різному впливати на формування звітності”, що зумовлює відмінності у сприйнятті діяльності підприємства інвесторами, кредиторами та іншими користувачами [8, с. 80].

У цьому контексті фінансова звітність фактично виступає відображенням реалізованої облікової політики та індикатором її впливу на фінансові результати. Дотримання її положень забезпечує послідовність і зіставність звітів у межах різних періодів. Так, згідно з НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”, “підприємство повинно розкривати свою облікову політику шляхом опису принципів оцінки та методів обліку щодо окремих статей фінансової звітності” [45]. Це надає користувачам можливість оцінити підходи, застосовані підприємством до визнання, оцінки та класифікації елементів активів, капіталу, зобов'язань, доходів і витрат, а також зрозуміти логіку формування фінансового результату.

Щодо принципів оцінки статей фінансової звітності, у разі їх дотримання підприємство у звітності зазначає, що вона підготовлена відповідно до вимог національних або міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. Якщо ж певні принципи не були застосовані, підприємство зобов'язане розкрити цей факт разом із обґрунтуванням причин їх недотримання. Це прямо передбачено НП(С)БО 1, де вказано, що “якщо підприємство не застосовувало певні принципи бухгалтерського обліку та методи оцінки, воно повинно навести причини їх незастосування та вплив цього на показники фінансової звітності” [45]. Таким чином, розкриття принципів і методів оцінки є важливим для розуміння механізмів формування фінансових результатів і оцінки їхньої достовірності.

Необхідність розкриття методів обліку зумовлена тим, що національні стандарти часто дозволяють декілька варіантів обліку подібних операцій. Підприємство самостійно обирає той, що найточніше відображає його діяльність і фінансовий стан. Оскільки різні підходи можуть давати різні результати у звітності, розкриття облікової політики є необхідним для її правильного тлумачення. На цьому акцентує й Пархоменко В. М., зазначаючи, що “обираючи один із передбачених стандартами варіантів обліку, підприємство має обґрунтувати його доцільність та забезпечити розкриття відповідної інформації у фінансовій звітності” [26, с. 41]. Отже, прозорість облікової політики виступає важливим чинником формування об’єктивної картини фінансових результатів підприємства та підвищення довіри користувачів звітності.

Особливу увагу слід приділити тому, що вибір елементів облікової політики може істотно змінювати фінансовий результат підприємства. Євдокимов В. доводить, що:

- застосування різних методів амортизації змінює витрати звітного періоду, величину нерозподіленого прибутку та показники рентабельності [8];
- методи оцінки запасів (наприклад, FIFO) впливають на податок на прибуток, оборотність і фінансову незалежність [8].
- вибір способу формування собівартості (повна чи скорочена) “перерозподіляє фінансові результати між звітним і майбутніми періодами” [8];
- переоцінка основних засобів змінює показники капіталу, ліквідності та рентабельності [8].
- створення резервів дозволяє “переміщувати витрати між періодами”, формуючи більш згладжений фінансовий результат [8].

Ці положення підтверджують, що кожен методичний елемент облікової політики не лише визначає техніку ведення обліку, але й формує підсумкове представлення діяльності підприємства у фінансовій звітності. Євдокимов В. наголошує на “умовному характері облікових оцінок”, що

зумовлює “імовірнісний характер фінансової інформації”, оскільки вибір методики обліку здатен “призвести до реальних змін у складі вимог і зобов’язань підприємств” [8].

З урахуванням зазначеного, узагальнення основних елементів облікової політики та відповідних альтернатив, які може обрати підприємство згідно з НП(С)БО, наведено в табл. 1.3. Ця таблиця систематизує ключові методи обліку, їх нормативні варіанти та потенційний вплив на формування показників фінансової звітності, а детальна інформація подана у додатку А.

Таблиця 1.3

**Альтернативи методів обліку та оцінки статей звітності згідно з
НП(С)БО**

НП(С)БО	Назва елемента облікової політики	Стисло: що визначає / які альтернативи
1	2	3
НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”	Поріг суттєвості	Установлюється підприємством самостійно (в абсолютних/відсоткових межах) для показників звітності.
НП(С)БО 7 “Основні засоби”	Строк корисного використання	Встановлюється підприємством за групами ОЗ.
НП(С)БО 7	Метод амортизації ОЗ	Альтернативи: прямолінійний, зменшення залишкової, прискорений, кумулятивний, виробничий.
НП(С)БО 7	МНМА: вартісний критерій і амортизація	Поріг МНМА – встановлюється підприємством; можливі 50/50 або 100% у першому місяці.
НП(С)БО 8 “Нематеріальні активи”	Строк і метод амортизації НМА	Строк – підприємство; методи: прямолінійний, виробничий тощо (за характером вигід).
НП(С)БО 9 “Запаси”	Одиниця обліку запасів	Найменування або однорідна група.
НП(С)БО 9	Оцінка вибуття запасів	FIFO, середньозважена, ідентифікована, нормативні витрати, ціна продажу (для роздрібною торгівлі).
НП(С)БО 9	Облік ТЗВ	Пряме включення в первісну вартість або розподіл за середнім відсотком.
НП(С)БО 10 “Дебіторська заборгованість”	Резерв сумнівних боргів	Методи: абсолютна сума; коефіцієнти (аналітика строків, питоми ваги тощо).
НП(С)БО 10	Дисконтування довгострокової дебіторки	Ставка та період дисконту – визначаються підприємством.

Продовження Таблиця 1.3

1	2	3
НП(С)БО 11 “Зобов’язання”	Забезпечення майбутніх витрат	Перелік створюваних забезпечень (відпустки, гарантії, реструктуризація тощо) та підхід до дисконту.
НП(С)БО 13 “Фінансові інструменти”	Оцінка фінансових активів/зобов’язань	За справедливою, амортизованою або фактичною собівартістю (залежно від інструмента).
НП(С)БО 15 “Дохід”	Ступінь завершеності послуг	Вибір підходу: інспектування робіт, питома вага обсягу, частка витрат.
НП(С)БО 16 “Витрати”	Метод оцінки НЗВ та калькулювання	НЗВ: нормативна/планова/за вартістю компонентів; методи калькулювання – за вибором підприємства.
НП(С)БО 16	База розподілу ЗВВ	Вибір бази: години роботи, зарплата, прямі витрати, обсяг діяльності тощо.
НП(С)БО 27 “Необоротні активи, утримувані для продажу”	Класифікація та оцінка	Критерії класифікації; оцінка: менша з балансової та справедливої мінус витрати на продаж.
НП(С)БО 32 “Інвестиційна нерухомість”	Модель оцінки на дату балансу	Вибір: справедлива вартість або первісна (з амортизацією та імPAIRментом).

Джерело: сформовано автором

Як видно із наведених у таблиці 1.3. даних, вибір конкретних методів щодо елементів облікової політики обумовлює те, що рівень фінансових результатів можна змінити через методи оцінки. У кінцевому підсумку це призводить до того, що на розмірі прибутку позначається суб’єктивний характер, оскільки він залежить від вибору процедур і методів обліку. Саме тому, підприємство обирає альтернативи, які найбільш точно відображають його фінансовий стан, доходи, витрати й результати діяльності та відповідають поточним та стратегічним планам його розвитку, що підкреслює важливість гнучкості та адаптивності облікової політики в сучасних умовах господарювання.

Загалом вплив облікової політики на фінансові показники підприємства можна представити схемою наведеною на рис.1.1.

Рис. 1.1. Навігаційна схема впливу методів обліку на фінансовий результат

Джерело: сформовано автором на основі [20; 26; 34; 41].

Побудована схема навігації наочно демонструє, що елементи облікової політики формують цілісну систему впливу на фінансові результати підприємства. Кожен блок – від методів амортизації та оцінки запасів до дисконтування дебіторки, вибору способу калькулювання НЗВ чи формування забезпечень – задає свій вектор зміни ключових показників: витрат, структури активів, рентабельності, кредитоспроможності та податкової бази.

У такій логіці облікова політика постає не як статичний документ, а як інструмент фінансової інженерії, що дозволяє підприємству керувати темпами формування прибутку, рівнем ризиків та стійкістю фінансових результатів. Подібний підхід узгоджується з науковими позиціями дослідників, які підкреслюють її роль як управлінського важеля у забезпеченні результативності та досягненні стратегічних цілей бізнесу [20; 26; 34; 41].

Вищевикладене вказує на те, що облікова політика має значний вплив на фінансові результати підприємства, формуючи структуру витрат, оптимізуючи облік доходів та визначаючи механізми управління активами. Чижевська Л.В., Поліщук І.Р. та Сарган С.С. підкреслюють, що “облікова політика підприємства безпосередньо впливає на формування фінансових результатів, визначаючи порядок визнання доходів і витрат та методи оцінки активів і зобов’язань” [41, с. 36]. Ефективність формування та управління фінансовими результатами прямо залежить від якості інформаційного забезпечення, зокрема від повноти, своєчасності та аналітичного змісту облікової інформації, що використовується для моделювання доходів, витрат і маржинального доходу в межах CVP-аналізу [23, с. 118]. Саме на це звертають увагу й Мицак О., Ковтун Н. та Лихач О., підкреслюючи, що ефективність формування фінансових результатів значною мірою залежить від обґрунтованості облікових підходів та якості аналітичної інформації, яка використовується в системі управління підприємством.

Наявність коректного підходу до розрахунку собівартості, оцінки дебіторської заборгованості та організації облікових процесів безпосередньо впливає на прибутковість та стабільність фінансового стану підприємства. Тому важливим є впровадження системного контролю витрат, поглибленого аналізу дебіторських ризиків та підвищення якості формування фінансової звітності, що дозволить підприємству підвищувати фінансову стійкість та ефективність діяльності.

Облікова політика підприємства виступає практичним механізмом імплементації положень національних стандартів бухгалтерського обліку, що передбачають можливість вибору серед альтернативних методів обліку та оцінки окремих статей звітності. Важливість цього підкреслює В.А. Кулик, який зазначає, що “облікова політика є практичним інструментом реалізації вимог національних стандартів та вибору альтернативних методів, які визначають порядок ведення обліку на підприємстві” [18, с. 54].

Саме в межах цього вибору реалізуються основні принципи бухгалтерського обліку – достовірності, повного висвітлення інформації, превалювання сутності над формою, обачності оцінок та послідовності, які набувають конкретного вираження у вигляді закріплених у наказі підприємства методів і процедур. Вибір способу амортизації основних засобів, методів оцінки вибуття запасів, підходів до формування резервів сумнівних боргів або розподілу загальновиробничих витрат визначає не лише методологічну основу обліку, а й впливає на показники фінансової звітності та податкові результати. На це звертає увагу і Пархоменко В.М., підкреслюючи, що “вибір підприємством конкретних методів оцінки та обліку безпосередньо впливає на формування показників фінансової звітності та податкових зобов’язань” [26, с. 44].

Таким чином, облікова політика виступає механізмом узгодження нормативно допустимих альтернатив НП(С)БО з організаційними особливостями та стратегічними пріоритетами підприємства, забезпечуючи формування достовірної, порівнянної та корисної для користувачів фінансової інформації.

1.3 Нормативно – правове регулювання та внутрішні засади формування облікової політики підприємства в умовах VUCA

У контексті попереднього пункту роботи формування облікової політики потребує чіткого дотримання законодавчих актів і внутрішніх нормативних документів, які визначають рамки організації бухгалтерського обліку, оцінки активів і зобов’язань, а також порядок розкриття інформації. Відповідно до Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні ” № 996–XIV [43], облікова політика має бути затверджена внутрішнім наказом і відображена у фінансовій звітності.

Водночас підприємство не може ігнорувати вплив VUCA–середовища (нестабільність, невизначеність, складність, неоднозначність), адже саме воно визначає сучасні умови функціонування бізнесу. Економічні, технологічні та регуляторні зміни безпосередньо впливають на точність фінансових показників, своєчасність управлінських рішень і рівень довіри до звітності. Ігнорування цих факторів підвищує ризики викривлення облікових даних, втрати репутаційного капіталу та зниження конкурентоспроможності. Це відповідає висновкам Юрчишеної Л.В. та Юрчишена Д.В., які зазначають, що “динамічність і невизначеність зовнішнього середовища зумовлюють необхідність постійного удосконалення системи управління та обліку для забезпечення стабільності й достовірності фінансових результатів” [39, с. 148].

За таких умов облікова політика трансформується з формального документа у стратегічний інструмент управління, який забезпечує узгодження внутрішніх управлінських рішень із вимогами національних і міжнародних стандартів, водночас підвищуючи адаптивність та стійкість облікової системи до зовнішніх викликів.

Отже, облікова політика не лише регламентує, а й віддзеркалює діяльність підприємства, узгоджуючи вимоги законодавства з його внутрішніми процесами та забезпечуючи довіру до фінансової звітності.

Поступовий розвиток системи нормативного регулювання бухгалтерського обліку в Україні зумовив формування багаторівневої структури, яка забезпечує поєднання державного контролю з можливістю адаптації облікових процедур до потреб конкретного підприємства. Це підтверджується підходом, викладеним у праці Леня В.С., де зазначено, що “нормативне регулювання бухгалтерського обліку в Україні має багаторівневу структуру, яка поєднує державні стандарти та внутрішні регламенти підприємства, забезпечуючи методологічну єдність і можливість адаптації облікової системи до специфіки діяльності” [25, с. 112]. Від загальних положень законодавства до внутрішніх розпорядчих документів підприємства простежується чітка ієрархія регуляторних актів, що визначає рамки,

принципи та методи формування облікової політики. На цьому наголошує і Кулик В.А., який підкреслює, що “система нормативно–правового регулювання бухгалтерського обліку включає закони, національні стандарти та внутрішні документи підприємства, які утворюють єдину ієрархічну модель формування облікової політики” [18, с. 27]. Такий підхід дозволяє узгодити національну систему обліку з міжнародними вимогами, забезпечуючи при цьому методологічну цілісність і практичну гнучкість у виборі облікових рішень. Саме тому для повного розуміння механізму формування облікової політики доцільно розглянути п’ятирівневу систему нормативно–правового регулювання бухгалтерського обліку в Україні, що визначає правові, методологічні та організаційні засади її побудови.

Перший рівень становлять основоположні законодавчі акти, насамперед Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” № 996–XIV, який визначає поняття облікової політики, встановлює обов’язок її затвердження внутрішнім розпорядчим документом і розкриття у фінансовій звітності. Другий рівень формують постанови Кабінету Міністрів, що деталізують окремі питання обліку. Третій рівень охоплює національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, які конкретизують методику ведення обліку й дозволяють підприємствам обирати з кількох альтернатив. Саме ці стандарти формують основу для розробки індивідуальної облікової політики підприємства.

Узагальнено їх вплив можна подати так:

- НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” – визначає принципи формування та подання фінансової звітності, включаючи вимоги до розкриття облікової політики.
- НП(С)БО 6 “Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах” – регламентує порядок зміни облікової політики та виправлення суттєвих помилок.

- НП(С)БО 7, 8, 9 – встановлюють правила обліку й оцінки основних засобів, нематеріальних активів та запасів, у тому числі вибір методів амортизації чи списання.
- НП(С)БО 10, 11 – визначають порядок формування резервів та забезпечень, а також методи оцінки дебіторської і кредиторської заборгованості.
- НП(С)БО 13, 16 – надають підприємствам можливість обирати підходи до класифікації фінансових інструментів та методів калькулювання витрат.
- НП(С)БО 23, 25, 26 – регулюють порядок розкриття інформації щодо пов'язаних сторін, формування спрощеної звітності мікропідприємств та облік виплат працівникам.
- НП(С)БО 27, 28 – містять норми щодо визнання активів, утримуваних для продажу, та методів тестування активів на знецінення.

Таким чином, система НП(С)БО (детальна інформація – аналіз релевантних НП(С)БО подана у додатку Б) створює методологічний простір для підприємств: від вибору методу амортизації чи оцінки запасів до визначення підходів до резервів і знецінення активів. Це забезпечує баланс між уніфікованими вимогами державного регулювання та гнучкістю у формуванні власної облікової політики.

На четвертому рівні знаходяться методичні рекомендації та інструкції Мінфіну, що уточнюють застосування стандартів з урахуванням галузевої специфіки.

Завершальний, п'ятий рівень системи становлять внутрішні документи підприємства, які деталізують і адаптують загальні норми бухгалтерського обліку до його специфіки. Найважливішим серед них є Наказ про облікову політику, адже саме він забезпечує перехід від законодавчих і методологічних вимог до конкретних внутрішніх правил, методів та процедур ведення обліку. Це підкреслюють Кулик В.А. та Левченко З.М., зазначаючи, що “Наказ про облікову політику є внутрішнім нормативним документом підприємства, який визначає порядок організації бухгалтерського обліку та конкретизує

застосування принципів, методів і процедур, передбачених законодавством і стандартами” [19, с. 84]. Отже, цей документ формує фундамент облікової системи підприємства та забезпечує її узгодженість.

Для суб’єктів, які складають фінансову звітність за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, наказ про облікову політику має ключове значення. Він є основним розпорядчим актом, що регламентує порядок організації бухгалтерського обліку, визначає принципи, методи та процедури його ведення, а також правила складання фінансової звітності. На цьому акцентує і Лень В.С., зазначаючи, що “Наказ про облікову політику виступає основним розпорядчим документом, що регламентує ведення бухгалтерського обліку на підприємстві та встановлює внутрішні правила формування його фінансової звітності” [25, с. 115]. Таким чином, наказ трансформує загальнообов’язкові вимоги стандартів у внутрішні регламенти, адаптовані до специфіки діяльності підприємства. Законодавство покладає обов’язок формувати облікову політику на саме підприємство: наказ затверджується керівником за участю головного бухгалтера та, за потреби, погоджується із власниками.

Наказ про облікову політику має чітку структуру, що відображає всі основні аспекти організації обліку. На початку документа зазвичай зазначаються загальні положення, зокрема сфера застосування стандартів (наприклад, підтвердження ведення обліку за НП(С)БО). Сам документ оформлюється як наказ і часто містить додаток – Положення про облікову політику, де деталізовано всі принципи та процедури підприємства. У наказі фіксуються конкретні методи оцінки та обліку за тими напрямками, де нормативні акти передбачають вибір. Наприклад, визначається метод оцінки вибуття запасів (ідентифікована собівартість, середньозважена собівартість, FIFO), періодичність розрахунку середньозваженої собівартості, порядок обліку транспортно–заготівельних витрат, методи амортизації основних засобів та нематеріальних активів, вартісна межа малоцінних необоротних

активів, підхід до переоцінки, порядок формування резервів сумнівних боргів і забезпечень майбутніх витрат тощо.

Таким чином, наказ про облікову політику охоплює всі основні методологічні рішення, що впливають на показники фінансової звітності підприємства. Окреме значення має встановлення критеріїв суттєвості інформації, оскільки багато процедур НП(С)БО застосовуються лише у разі досягнення істотності. Підприємство може визначати такі пороги у відсотках або абсолютних величинах – наприклад, для переоцінки основних засобів відповідно до НП(С)БО 7.

Розробка облікової політики здійснюється відповідно до вимог національних стандартів та Методичних рекомендацій Мінфіну України (наказ № 635 від 27.06.2013 р.). Підґрунтям для вибору конкретних положень політики є багатоваріантність методик, передбачених нормативними актами. Законодавство пропонує декілька альтернативних способів оцінки чи обліку, а завдання підприємства – обрати один і закріпити його у своїй політиці. У наказі фіксуються лише ті положення, щодо яких стандартами передбачено альтернативність; імперативні норми не дублюються, оскільки вони застосовуються незалежно від політики. Таким чином, облікова політика інтегрує нормативні вимоги у внутрішню систему обліку підприємства. Взаємозв'язок типових елементів облікової політики з положеннями НП(С)БО та їх вплив на фінансову результативність відображено у таблиці 1 (див. Додаток В).

На практиці затверджена облікова політика підлягає неухильному виконанню усіма структурними підрозділами підприємства, включаючи відокремлені. Політика повинна застосовуватися послідовно з року в рік, що відповідає принципу послідовності. Вона розробляється на тривалий період діяльності підприємства і не потребує щорічного оновлення за відсутності змін у законодавстві або внутрішніх умовах. Новостворені підприємства повинні затвердити облікову політику ще до першої господарської операції. Зміна політики допускається лише у виняткових випадках, як правило – з

початку нового фінансового року. Якщо зміни охоплюють значний обсяг положень, політика затверджується у новій редакції. Міністерство фінансів рекомендує приймати наказ про облікову політику як базовий документ “на час діяльності підприємства”.

Важливим практичним аспектом є належне розкриття облікової політики у фінансовій звітності. Відповідно до НП(С)БО, у примітках до річної звітності подається опис обраних принципів та методів оцінки щодо статей звітності. Це узгоджується з вимогами навчального посібника під ред. Лєня В.С., де зазначається, що “у примітках до фінансової звітності підприємство зобов’язане навести обрану облікову політику, включаючи методи оцінки та принципи обліку” [25, с. 284]. Для окремих підприємств допускається додавання копії наказу як додаткового матеріалу. Таке розкриття забезпечує прозорість фінансової інформації та підвищує її корисність для користувачів.

Крім того, облікова політика посилює систему внутрішнього контролю підприємства. На цьому наголошують Кулик В.С. та Левченко З.М., які зазначають, що “облікова політика є складовою системи внутрішнього контролю, оскільки визначає порядок оформлення документів, правила доступу до облікових даних та процедури контролю” [19, с. 91]. Контрольні процедури, передбачені політикою, зменшують ризик помилок і зловживань, забезпечують збереження активів і відповідність регуляторним вимогам.

Облікова політика підприємства фактично імплементує основоположні принципи бухгалтерського обліку – достовірності, повного висвітлення інформації, превалювання сутності над формою, документального підтвердження та обачності, перетворюючи їх на конкретні процедури, що є обов’язковими у щоденній практиці обліку. Це гарантує достовірність та неупередженість облікової інформації, а також її відповідність вимогам стандартів і очікуванням користувачів.

Висновки за розділом 1

Проведене дослідження засвідчило, що облікова політика підприємства є не лише сукупністю методичних та організаційних норм, але й ключовим інструментом, який визначає порядок формування фінансових результатів і забезпечує достовірність, повноту та релевантність облікової інформації. Вона виступає центральним механізмом, через який підприємство реалізує вибір методів оцінки активів і зобов'язань, класифікації витрат, визнання доходів і витрат, що безпосередньо впливає на собівартість продукції, валовий та операційний прибуток, показники рентабельності й фінансової стійкості.

Обґрунтовано, що облікова політика формується в межах багаторівневої системи нормативного регулювання, яка охоплює законодавчі акти, національні стандарти бухгалтерського обліку, методичні рекомендації й внутрішні документи підприємства. Саме в межах цієї системи здійснюється вибір альтернативних методів обліку, кожен із яких по-різному впливає на структуру доходів, витрат та кінцевий фінансовий результат. Тому облікова політика розглядається як методологічний інструмент формування фінансових показників, які є основою для аналізу, прогнозування та прийняття управлінських рішень.

Аналіз показав, що в умовах VUCA-середовища (мінливість, невизначеність, складність, неоднозначність) зростає значення адаптивності облікової політики. Підприємства потребують оперативного формування облікових даних, підвищеної точності та прозорості інформації, що забезпечується через автоматизацію, цифровізацію, впровадження ERP-систем та електронного документообігу. Ці елементи не лише підвищують якість облікових процесів, але й зменшують ризик викривлення фінансових результатів, забезпечують контроль витрат і сприяють своєчасному реагуванню на зміни ринку.

Дослідження внутрішніх аспектів організації обліку доводить, що облікова політика відіграє важливу роль у побудові системи контролю за

формуванням фінансових результатів. Через неї визначається порядок документообігу, процедури інвентаризації, методи аналітичного обліку, правила формування собівартості, порядок створення резервів та розподіл відповідальності між підрозділами. Від якості цих положень залежить рівень контролюваності витрат, точність визначення прибутку та економічна безпека підприємства.

Особливого значення набуває інтеграція екологічних, соціальних та управлінських аспектів (ESG) у систему обліку. Включення ESG–показників у внутрішні регламенти забезпечує розширення інформаційної бази управління, врахування довгострокових ризиків і формування фінансових результатів з урахуванням екологічних та соціальних витрат. Це сприяє підвищенню прозорості звітності, зміцненню довіри інвесторів і формує важливий нефінансовий компонент вартості підприємства. Таким чином, облікова політика є не лише інструментом відображення фактів господарської діяльності, але й засобом управління стратегічними та операційними результатами.

Узагальнення проведених досліджень дає змогу зробити висновок, що облікова політика:

- визначає методологічні принципи формування фінансових результатів.
- впливає на структуру, динаміку та достовірність доходів і витрат.
- формує основу для контролю економічності виробництва та рентабельності.
- забезпечує зіставність фінансової інформації між періодами, що є передумовою коректного аналізу та прогнозування.
- сприяє мінімізації фінансових та операційних ризиків.
- визначає обсяг і характер управлінської аналітики, необхідної для прийняття рішень.
- підсилює економічну стійкість підприємства через прозорість і контролюваність процесів формування прибутку.

Таким чином, облікова політика є інтегрованим інструментом формування фінансових результатів і одним із визначальних чинників ефективності управління. Вона виконує функції регулювання, координації, контролю та планування, забезпечуючи підприємству можливість досягнення стабільної рентабельності, оптимізації витрат, підвищення інвестиційної привабливості та стійкого розвитку в умовах зростаючої мінливості зовнішнього середовища.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ АТ “ІВАНО–ФРАНКІВСЬКИЙ ЛОКОМОТИВОРЕМОНТНИЙ ЗАВОД”

2.1 Організаційні особливості підприємства та формування його облікової політики

Акціонерне товариство “Івано–Франківський локомотиворемонтний завод” є юридичною особою, створеною відповідно наказу Міністерства транспорту України від 23.04.2001 №239 шляхом перетворення державного підприємства “Івано–Франківський державний локомотиворемонтний завод” у відкрите акціонерне товариство “Івано–Франківський локомотиворемонтний завод” відповідно до Указу Президента України від 15.05.1993 №210/93 “Про корпорацію підприємств”.

Засновником Товариства є держава в особі Міністерства транспорту та зв'язку України.

Слід зазначити, що у 2017 році Івано–Франківська міська рада на аукціоні придбала державний пакет акцій ПАТ “Івано–Франківський локомотиворемонтний завод” в розмірі 99,5% від статутного капіталу за 33920000 гривень. Тому, на сьогоднішній день, акціонерне товариство є власністю Івано – Франківської територіальної громади (див.додаток Е).

Правові, організаційні та економічні засади діяльності акціонерного товариства визначаються його Статутом та іншими установчими документами (див. протокол, статут у Додатку Е).

Локомотиворемонтний є одним із найстаріших промислових об'єктів області. Історія заводу починається 1866 року із заснування “Цісарсько – королівських залізничних майстерень”, в яких лагодили паротяги.

Другий етап розвитку заводу – тепловозоремонтний – започаткований у 1977 році, а завершився у 90 –х роках ХХ ст.

З початком нового тисячоліття розпочалася нова доба в історії локомотиворемонтного заводу – доба освоєння ремонту і реконструкції колійної техніки.

На сьогоднішній день, АТ “Івано–Франківський локомотиворемонтний завод” – машинобудівне підприємство, яке спеціалізується на проведенні капітальних, капітально–відновлювальних ремонтів та модернізації тягового рухомого складу різних типів і різного призначення, а також займається виготовленням запчастин або ремонтом тепловозів серії ТГМЗ, М62, ВЛ80, ТЕ10 (див.додаток Ж). Так, основні види діяльності підприємства АТ “Івано–Франківський локомотиворемонтний завод” наведено в табл. 2.1.

Таблиця 2.1.

**Основні види діяльності підприємства
АТ “Івано –Франківський локомотиворемонтний завод” за КВЕД**

Код за КВЕД	Види економічної діяльності
46.71	Оптова торгівля твердим, рідким, газоподібним паливом і подібними продуктами
33.17	Ремонт і технічне обслуговування інших транспортних засобів (основна)
46.12	Діяльність посередників у торгівлі паливом, рудами, металами та промисловими хімічними речовинами
47.30	Роздрібна торгівля паливом

Джерело: складено автором на основі даних підприємства

Поєднуючи багаторічний досвід та дотримуючись, при цьому, сучасних стандартів виробництва, завод забезпечує випуск конкурентоспроможної продукції належної якості для потреб широкого кола споживачів, а саме: регіональних філій АТ “Українська залізниця”, металургійних заводів та гірничо – збагачувальних комбінатів, комерційних підприємств вітчизняного ринку; а також орієнтується на іноземного споживача – Латвія, Литва, Естонія.

Зараз на АТ “Івано–Франківський локомотиворемонтний завод” працює близько 180 працівників різних професій та кваліфікацій: конструкторське бюро по проектуванню колійної техніки, висококваліфікований інженерний персонал та працівники виробничих професій.

Окрім цього, на заводі працює цех по ремонту рухомого складу, колісний цех, ковальська дільниця, інструментальна та механічна дільниці, є в наявності верстати різних типів, крани мостові, крани на залізничному ході, транспортні засоби та ін. Організаційну структуру АТ “Івано–Франківський локомотиворемонтний завод” подано у Додатку Д.

Керівництво поточною діяльністю АТ “Івано–Франківський локомотиворемонтний завод” здійснює колегіальний Виконавчий орган Товариства – Дирекція, очолювана генеральним директором, який призначається та звільняється Наглядовою радою (див. додаток Е). До складу Дирекції становить 5 (п’ять) членів. Членами Дирекції є Генеральний директор та директори: заступник генерального директора – головний інженер, заступник генерального директора з виробництва, заступник генерального директора з комерційних питань, заступник генерального директора з фінансів та економіки.

Також генеральному директору підпорядковуються такі підрозділи заводу, як служба охорони праці, ВТК (відділ технічного контролю), канцелярія, відділ кадрів, окреме конструкторське бюро, фахівець з питань цивільного захисту, служба охорони заводу, юридична служба.

В свою чергу, головному інженеру підпорядковані – служба головного технолога, енергомеханічна служба, а заступнику генерального директора з виробництва – виробничий відділ, цех по ремонту рухомого складу, колісний цех, ливарний цех, цех механічної обробки.

Підлеглими заступника генерального директора з комерційних питань є комерційний відділ та відділ збуту (маркетингу), а заступника генерального директора з фінансів та економіки – служба головного бухгалтера, економічний відділ.

Слід відмітити, що структурні підрозділи, залежно від покладених на них завдань, виконують певні функції. Так, відділ збуту (маркетингу) у процесі здійснення діяльності виконує такі основні функції з дослідження споживчої вартості продукції та факторів, що визначають структуру і динаміку споживчого

попиту на продукцію підприємства, ринкової кон'юктури; організації виставок, ярмарків, рекламування продукції, розповсюдження інформації про виробника та його можливості; по роботі щодо виконання плану реалізації продукції згідно плану, а також реалізації продукції, яка не передбачена за планом реалізації; діяльність щодо забезпечення своєчасного надходження коштів за реалізовану продукцію; участь у розгляді претензій покупців, які надходять на підприємство, та підготовці відповідей на заявлені позови, а також претензій споживачам за порушення ними умов договорів.

На спеціалізований конструкторсько – технологічний відділ Служби головного технолога покладено важливе завдання з технологічної підготовки підприємства до виробництва нової продукції; впровадження у виробництво нових прогресивних технологій з метою підвищення конкурентоздатності продукції підприємства. Тому цей підрозділ тісно взаємодіє з цехами основного виробництва з питань отримання запитів по виготовленню деталей, зборці й випробуванню вузлів, систем і виробів; надання креслеників деталей та вузлів, технічної документації, інструкцій, ДСТУ, технічних умов та змін до них і т.д.

На цехи основного виробництва, а саме на колісний цех, цех по ремонту рухомого складу, цех механічної переробки та цех гідропередач покладено завдання по ритмічному випуску продукції високої якості, удосконаленню організації виробництва, його технології, механізації та автоматизації виробничих процесів, запобігання браку виробів, економії всіх видів ресурсів, атестації та раціоналізації робочих місць, використання резервів підвищення продуктивності праці, а також підвищення рентабельності виробництва, зниження собівартості та трудомісткості продукції.

Особливі функції покладено на Службу охорони праці, яка взаємодіє з усіма структурними підрозділами підприємства з питань надання методичної допомоги щодо дотримання нормативів з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії; дозволу на впровадження проектів в питанні дотримання вимог охорони праці.

Отже, ефективність діяльності АТ “ІФЛРЗ” забезпечується скоординованою взаємодією всіх структурних підрозділів, де провідна роль належить службі головного бухгалтера як центру формування, контролю та аналітичної обробки облікової інформації.

Організація обліку фінансово – господарської діяльності підприємства покладена на Службу головного бухгалтера на чолі з головним бухгалтером Хомицькою Марією Василівною (див.додаток К) – наказ “Про організацію бухгалтерського обліку та облікову політику на підприємстві АТ “ІФЛРЗ” від 25.05.2020 р. № 450Д).

Необхідно зауважити, що обліковий підрозділ ІФЛРЗ у процесі взаємодії з усіма іншими структурними підрозділами підприємства, отримує від них необхідну для ведення бухгалтерського обліку та здійснення контролю документацію (табл. 2.2) і, в свою чергу, надає їм економічну інформацію, здійснюючи безпосередній вплив на виконання плану постачання, виробництва та збуту продукції, рівень рентабельності та фінансових результатів підприємства, тощо.

Таблиця 2.2

**Взаємозв’язок бухгалтерії із структурними
підрозділами підприємства через документообіг**

Структурні підрозділи	Склад і найменування документів
1	2
Адміністративна служба	Копії наказів і розпоряджень директора по основній діяльності, кореспонденція на адресу бухгалтерії
Відділ кадрів	Копії наказів по особовому складу (накази про зарахування на роботу, звільнення, відпустку), табелі обліку робочого часу, лікарняні листки, звіти про використання бланків трудових книжок
Комерційний відділ	Господарські контракти та договори, кошториси, акти та інші матеріали з питань виконання договірних зобов’язань. Рахунки на придбання товарно – матеріальних цінностей, авансові звіти співробітників
Економічний відділ	Затверджені розробки планових показників за всіма видами діяльності підприємства (бізнес –план, кошторис витрат і доходів)
Відділ збуту маркетингу	Виконання плану реалізації продукції згідно затвердженого плану, а також реалізація продукції, яка не передбачена за планом реалізації; діяльність щодо забезпечення своєчасного надходження коштів за реалізовану продукцію
Цехи	Документи по окремих господарських операціях (на випуск продукції тощо), виробничі звіти по витратах тощо

Продовження Таблиці 2.2

1	2
Склади	Документи щодо руху товарно – матеріальних цінностей, їх відпуску та переміщенню
Служба головного технолога	Документи про рух обладнання та його ремонт, про роботу автотранспорту, надання креслеників деталей та вузлів, технічної документації, інструкцій, ДСТУ, технічних умов тощо
Служба охорони праці	Надання інформації щодо компенсації за шкідливі або небезпечні умови професійної діяльності

Джерело: складено автором на основі даних підприємства

Згідно зі штатним розписом служба має такі штатні одиниці: головний бухгалтер; заступник головного бухгалтера; інженер із застосування комп’ютерної техніки; матеріально–виробнича група (5 посад); розрахунково–фінансова група (6 посад); архіваріус. Команда Служби бухгалтерії забезпечує точність та надійність фінансового обліку, дотримуючись відповідних стандартів бухгалтерського обліку та законодавчих вимог.

Злагоджена робота бухгалтерської служби створює організаційне підґрунтя для якісного обліку, однак ефективність облікової системи визначається не лише структурою служби, а передусім методами та правилами відображення господарських операцій, що закріплюються в обліковій політиці. Саме вона формує єдині підходи до ведення обліку та складання фінансової звітності.

Формування облікової політики заводу здійснюється на основі чинного законодавства, національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку та галузевих особливостей діяльності підприємства. Облікова політика закріплена внутрішнім наказом “Про облікову політику на підприємстві” № 3 від 25.05.2020 р. (далі – Наказ № 3) (див. Додаток К), виданим відповідно до Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” № 996–XIV, Податкового кодексу України, національних П(С)БО та методичних рекомендацій Міністерства фінансів України. Наказ № 3 є ключовим внутрішнім документом, що регламентує організацію бухгалтерського обліку на підприємстві.

Характерною рисою цього документа є закріплення принципів ведення бухгалтерського обліку, що забезпечують єдність методології, достовірність фінансової звітності та дотримання вимог чинного нормативного регулювання. Одним із основних принципів є принцип послідовності: обрана система методів і процедур застосовується стабільно протягом тривалого періоду. Дотримання цього принципу, зафіксованого в розділі II Наказу № 3, забезпечує порівнянність показників та підвищує аналітичну цінність звітності. Зміна облікової політики дозволена лише за наявності вагомих підстав і повинна бути обґрунтованою.

Прикладом такої практики є АТ “Івано–Франківський локомотиворемонтний завод”, де принципи, затверджені у 2020 році, зберігають актуальність, а зміни політики відбуваються лише у випадках нормативних змін, оновлення НП(С)БО або необхідності впровадження точніших методів оцінки. Це забезпечує стабільність, спадкоємність та прозорість облікової системи.

Ефективність реалізації положень облікової політики значною мірою залежить від належної організації первинного документування. Саме документообіг забезпечує практичне втілення облікової політики, оскільки визначає порядок руху документів, їх обробки та передачі. Він регламентується внутрішнім графіком документообігу, який забезпечує своєчасний, контрольований та послідовний обмін інформацією між підрозділами підприємства.

Як зазначають Сопко В. В. та Лінчевська Л. М., графік документообігу формується на основі організаційної структури, положень про структурні підрозділи та посадових інструкцій, виступаючи додатком до наказу про облікову політику [31, с. 28–29]. На АТ “ІФЛРЗ” він затверджується наказом генерального директора та включений до складу облікової політики (див. Додаток Ж). Документ визначає порядок і строки передавання документів, що забезпечує нормативну основу організації облікового процесу.

Графік охоплює 28 операцій, згрупованих за двома напрямками: матеріально–виробничим та фінансово–розрахунковим. Для кожної операції визначено зміст, періодичність, форму документа та відповідальну особу. Така регламентація забезпечує оперативність, уникнення дублювання функцій та рівномірний розподіл навантаження.

Процес документообігу складається з поетапних дій: складання документа; його передання до бухгалтерської служби; реєстрація і опрацювання; відображення у системі обліку; передання до архіву. Такий алгоритм гарантує системність і достовірність облікових даних.

Разом із організаційною функцією графік виконує контрольну: він закріплює відповідальність за строки та повноту подання документів, підсилює внутрішній контроль і полегшує проведення перевірок. Дотримання регламентів зменшує ризики помилок, затримок та несанкціонованих змін.

Водночас аналіз чинного графіка документообігу АТ “ІФЛРЗ” засвідчує наявність недоліків: недостатня деталізація етапів руху документів, нечіткі маршрути узгодження та відсутність регламентації цифрових процедур. Не конкретизовано порядок реєстрації, погодження, зберігання документів та передачі до архіву. Також відсутня інтеграція з електронним документообігом, ERP–системою та КЕП, що обмежує швидкість та контрольованість облікових процесів. Це узгоджується з позицією Воржакової Ю.П. та Хлебінської О.І., які наголошують на важливості цифрової трансформації та автоматизації документообігу [4, с. 108–110].

Порівняння графіка АТ “ІФЛРЗ” із типовими моделями (табл. 2.3) [17; 18; 19; 20; 22; 31] показує, що чинний варіант поступається за рівнем деталізації та відповідності сучасним вимогам цифровізації. Це підкреслює потребу модернізації графіка документообігу шляхом інтеграції ERP–систем та впровадження електронного документообігу як важливого напрямку вдосконалення облікової політики підприємства.

Таблиця 2.3

**Порівняльна характеристика графіка документообігу АТ “ІФЛРЗ”
та рекомендованих моделей згідно з науково –методичними джерелами**

Критерій	Рекомендована структура графіка документообігу (згідно з методичними матеріалами та науково –практичними джерелами)	Графік документообігу АТ “ІФЛРЗ”
1	2	3
Формалізація структури	Передбачає деталізацію усіх процедур: складання, погодження, підписання, опрацювання, зберігання	Побудований у вигляді простої таблиці: №, зміст операції, періодичність, форма, відповідальний
Етапи обробки документа	Включає всі етапи життєвого циклу документа: погодження, реєстрація, опрацювання, архівація	Вказано лише виконання і відповідального бухгалтера, без деталізації маршруту
Повнота інформації	Містить поля щодо кількості примірників, строків зберігання, маршруту, мети документа	Відсутні дані про маршрут, строки зберігання, цілі використання
Призначення документа	Визначається функціональна мета кожного документа (наприклад, “для нарахування заробітної плати”)	Мета використання документа не вказана
Відповідальність	Розписана поетапно: автор документа, погоджувач, контролер, архіваріус	Вказано лише одну відповідальну особу на кожну операцію
Архівація	Передбачено строки передання в архів, відповідальних осіб та місця зберігання	Ці аспекти не регламентовані у графіку
Гнучкість і цифрова сумісність	Підлягає інтеграції з ERP –системами, допускає електронний документообіг, підписання ЕЦП	Графік не адаптовано до цифрового середовища та автоматизованих систем
Візуальна структура	Має комплексну таблицю з великою кількістю інформаційних блоків, зручною для внутрішнього контролю	Побудована з обмеженим набором полів, не передбачає багаторівневої перевірки

Джерело :сформовано автором

Отже, графік документообігу АТ “ІФЛРЗ” (див. Додаток Л), хоча й виконує базову функцію з фіксації окремих облікових процесів, потребує серйозного доопрацювання. Його зміст не враховує вимог до внутрішнього контролю, процедурного забезпечення архівації, аудиту та цифровізації. Для підвищення ефективності облікового процесу доцільно розширити графік за зразками з фахових джерел, чітко прописати маршрути документів і відповідальних осіб на кожному етапі, визначити строки зберігання документів та правила їх передачі в архів, впровадити електронну форму графіка з інтеграцією до ERP–системи, а також запровадити внутрішні контрольні механізми виконання графіка. Повноцінний графік документообігу

є не лише атрибутом якісної облікової політики, а й вагомим чинником прозорості, підзвітності та достовірності фінансової звітності підприємства.

З огляду на вищевикладене, оновлення графіка документообігу з урахуванням сучасних вимог до цифровізації, внутрішнього контролю та архівації є необхідною передумовою удосконалення облікової системи підприємства. Водночас якість документообігу безпосередньо впливає на реалізацію положень облікової політики, що визначає правила формування фінансової звітності та облікових оцінок. У цьому контексті доцільно розглянути обрані підприємством методи та елементи облікової політики, які формалізовані в Наказі №3, та проаналізувати їхній вплив на показники фінансових результатів.

2.2 Вибір методів і елементів облікової політики та їхній вплив на формування фінансових результатів підприємства

За даними розділу III “Ведення бухгалтерського обліку” Наказу № 3 підставою для відображення господарських операцій у бухгалтерському обліку є належним чином оформлені первинні документи. Вони складаються у момент здійснення операції або безпосередньо після її завершення, містять усі передбачені законодавством реквізити та підписуються уповноваженими особами. Первинні документи становлять основу облікового процесу, забезпечуючи законність, доцільність і достовірність фінансової інформації.

Дані з первинних документів узагальнюються у регістрах бухгалтерського обліку, які ведуться у паперовій та електронній формах. Як підкреслює Осадець І. Г., “реєстри бухгалтерського обліку узагальнюють дані первинних документів та формують інформаційну базу для аналізу й контролю на підприємстві” [24, с. 37]. Записи здійснюються методом подвійного запису на рахунках бухгалтерського обліку згідно з робочим планом рахунків підприємства, розробленим на базі Типового плану рахунків,

затвердженого наказом Міністерства фінансів України № 291 від 30.11.1999 р. Це підтверджується твердженням Кулика В. А. та Левченко З. М., що “робочий план рахунків формується на основі Типового плану рахунків і є основою систематизації облікової інформації підприємства” [19, с. 45]. У практиці ЛРЗ використовується деталізація рахунків першого, другого та третього порядку. Крім того, підприємство застосовує 9 клас рахунків “Витрати діяльності”. Використання рахунків класу 9 має особливе значення для даного виробничого підприємства, оскільки забезпечує деталізацію витрат за різними критеріями (у розрізі економічних елементів, статей калькуляції, центрів витрат тощо). Як зазначають Кушнір Л. А., Коркушко О. Н. та Кушнір В. О., “аналітичні розрізи обліку забезпечують деталізацію витрат за економічними елементами, статтями калькуляції та місцями виникнення витрат, що підвищує точність управлінської інформації” [20, с. 84]. У цьому контексті застосування рахунків класу 9 у діяльності ЛРЗ є ключовим елементом облікової політики, оскільки:

- дозволяє деталізувати витрати за економічними елементами (матеріальні витрати, оплата праці, амортизація тощо) та статтями калькуляції продукції.
- забезпечує відображення витрат за місцями їх виникнення (виробничі цехи, допоміжні підрозділи, адміністративний апарат).
- створює базу даних для аналізу собівартості й рентабельності окремих видів продукції та напрямів діяльності.
- слугує інформаційною основою для бюджетування витрат і контролю виконання кошторисів.
- сприяє оперативному виявленню резервів економії ресурсів та підвищення ефективності виробництва.

У межах облікової політики підприємства структура робочого плану рахунків та порядок ведення регістрів обліку визначають методологічну основу формування витрат і фінансових результатів. Лисенко Т. Ю. слушно зазначає, що “правильно побудований план рахунків забезпечує можливість

контролю витрат і формування релевантної інформації для оцінки фінансових результатів” [22, с. 69], що підкреслює значення цього елемента облікової політики для забезпечення достовірності та аналітичності даних. Водночас, як наголошують Лагодієнко Н. В., Саркова А. М. та Просолов О. О., “електронні форми реєстрів підвищують оперативність накопичення інформації та її аналітичну цінність у процесі управління витратами” [21, с. 74], що відповідає сучасним вимогам до цифровізації й автоматизації облікових процесів. Отже, поєднання традиційної системи рахунків із електронними реєстрами забезпечує прозору структуру витрат, їх деталізацію та формування коректної собівартості продукції, підвищуючи достовірність фінансової звітності й якість внутрішнього аналізу.

Логічним продовженням вимог до достовірності облікової інформації, закладених у робочому плані рахунків і системі реєстрів, є організація інвентаризації як обов’язкового елемента облікової політики. У розділі III Наказу № 3 інвентаризація активів і зобов’язань визначена як невід’ємна складова системи контролю, що проводиться у випадках, передбачених законодавством, а також за рішенням керівництва. Частина 1 статті 10 Закону № 996–XIV зобов’язує підприємства проводити інвентаризацію для забезпечення достовірності показників бухгалтерського обліку і фінансової звітності. Під час інвентаризації перевіряються та документально підтверджуються наявність, стан і оцінка матеріальних цінностей, коштів, розрахунків та інших статей балансу підприємства.

У практиці ЛРЗ інвентаризація проводиться наприкінці року (перед складанням річної звітності) та, за потреби, протягом року – за розпорядженням керівництва або при зміні матеріально відповідальних осіб. Результати інвентаризації оформлюються актами і порівнюються з даними бухгалтерського обліку; виявлені розбіжності (надлишки або нестачі) відображаються в обліку у встановленому порядку. Це дозволяє своєчасно виправляти облікові дані, гарантує їх точність і повноту та забезпечує реальну оцінку фінансового стану підприємства. Таким чином, інвентаризація

виступає дієвим механізмом внутрішнього контролю, що підвищує довіру до фінансової інформації. Разом із тим, забезпечення достовірності та контролю облікових даних неможливе без відповідного технологічного підґрунтя, тому наступним важливим аспектом облікової політики є регламентація автоматизації облікових процесів.

Також у розділі III Наказу № 3 закріплено положення щодо автоматизації бухгалтерського обліку та використання програмного забезпечення на підприємстві. Для підвищення ефективності облікових процесів на АТ “Івано–Франківський локомотиворемонтний завод” впроваджено сучасну автоматизовану систему обліку на базі програмного комплексу “BAS Бухгалтерія”. Цей програмний продукт позиціонується як український аналог відомої системи “1С:Підприємство” та повністю адаптований до вимог національного законодавства, включаючи НП(С)БО, Податковий кодекс України та інші нормативні акти у сфері фінансової звітності.

У діяльності ЛРЗ “BAS Бухгалтерія” використовується як універсальний інструмент для автоматизації бухгалтерського і податкового обліку, формування первинних документів в електронному вигляді, ведення регістрів синтетичного та аналітичного обліку, а також складання регламентованої фінансової та податкової звітності. Усі господарські операції після їх здійснення оперативно відображаються в електронних регістрах, що забезпечує своєчасність і точність облікової інформації.

Автоматизація обліку із застосуванням BAS має низку важливих переваг. По–перше, знижується вплив людського фактора та ризик помилок завдяки автоматичному виконанню рутинних операцій. По–друге, підвищується швидкість отримання управлінської інформації: керівництво підприємства може оперативно формувати звіти про витрати, доходи, залишки запасів, дебіторську та кредиторську заборгованість. По–третє, забезпечується відповідність облікових процедур законодавчим вимогам та своєчасне подання звітності. У поєднанні з належно затвердженим робочим планом

рахунків та систематичним проведенням інвентаризацій це формує цілісну, прозору й аналітично орієнтовану облікову систему підприємства.

Слід зазначити, що ефективність функціонування облікової системи безпосередньо залежить від того, які саме елементи облікової політики визначило АТ “Івано–Франківський локомотиворемонтний завод” та які методи, закріплені у Наказі № 3, застосовуються на практиці. У цьому контексті особливого значення набуває аналіз ключових елементів облікової політики та методичних підходів, що формують специфіку складання й подання фінансової звітності.

З огляду на це, логічним є звернення до положень розділу IV “Принципи і методи відображення в бухгалтерському обліку окремих активів і господарських операцій” Наказу № 3, де конкретизуються вибрані підприємством підходи до оцінки, обліку та відображення у звітності основних об’єктів бухгалтерського обліку. У політиці фіксуються лише ті принципи та методи обліку й оцінки, щодо яких стандартами передбачено альтернативні варіанти; імперативні норми законодавства не дублюються.

Перш за все, акцент у розділі зроблено на ознаках суттєвості. Це відповідає вимогам НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”, де суттєвість визначається як “інформація, відсутність якої або викривлення якої може вплинути на рішення користувачів фінансової звітності” [45].

У практиці АТ “Івано–Франківський локомотиворемонтний завод” суттєвість застосовується за кількома напрямками:

- для обліку окремих об’єктів і операцій встановлюються граничні кількісні й якісні критерії щодо активів, зобов’язань і власного капіталу у розмірі 5 % їх підсумку;

- для витрат і доходів визначаються допустимі межі відхилень чи помилок, що не впливають на достовірність фінансової звітності (2 % чистого прибутку/збитку);

– при відображенні господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку істотною вважається сума понад 100 грн., а для статей фінансової звітності – понад 1 000 грн.

Чіткі критерії суттєвості забезпечують єдність підходів до обліку, підвищують прозорість звітності та дозволяють зосереджувати увагу на показниках, що реально впливають на рішення користувачів.

У цьому ж розділі Наказу № 3 значну увагу приділено необоротним активам, зокрема капітальним інвестиціям. Аналітичний облік таких інвестицій ведеться у розрізі груп і видів витрат на виготовлення чи придбання об'єктів, із деталізацією по кожному об'єкту необоротних активів. Пчелинська Г. підкреслює, що “раціональна організація аналітичного обліку основних засобів та капітальних інвестицій забезпечує формування достовірної первісної вартості та підвищує контроль за ефективністю їх використання” [28]. У практиці машинобудівних підприємств, зокрема АТ “Івано–Франківський локомотиворемонтний завод”, капітальні інвестиції охоплюють витрати на модернізацію виробничих цехів, реконструкцію ремонтних баз, придбання й монтаж спеціалізованого обладнання, виготовлення та закупівлю інструментів і оснастки для капітально–відновлювальних ремонтів. Відповідно до НП(С)БО 7 “Основні засоби” [47], такі витрати до моменту введення об'єктів в експлуатацію накопичуються на рахунку 15 “Капітальні інвестиції”. Аналітичний облік капітальних інвестицій у розрізі проектів дає можливість формувати обґрунтовану первісну вартість активів, контролювати використання коштів та оцінювати ефективність інвестиційних рішень, зокрема їх вплив на скорочення часу ремонту, зменшення собівартості робіт і підвищення продуктивності виробництва.

Проте ефективність облікової системи визначається не лише деталізацією капітальних інвестицій, а й методичними аспектами облікової політики, які охоплюють вибір конкретних методик оцінки та обліку активів, зобов'язань, доходів і витрат. Ці положення також відображені у Наказі № 3. Прикладами таких елементів є методи амортизації основних засобів і

нематеріальних активів. Як зазначає Колісник Г. М., “метод амортизації має відповідати характеру споживання економічних вигод від активу, що забезпечує реалістичний розподіл його вартості між обліковими періодами” [14, с. 72]. Відповідно до облікової політики АТ “Івано–Франківський локомотиворемонтний завод”, вибір методу здійснюється з урахуванням очікуваного способу отримання економічних вигод від активів, і для більшості об’єктів застосовується прямолінійний метод, що передбачає рівномірне нарахування амортизації протягом усього строку їх корисного використання.

У практиці виробничого підприємства, де значну частку становить обладнання, прямолінійний метод означає щорічне списання однакової частини первісної вартості активів. Такий підхід має низку переваг: простота застосування; стабільність витрат, що полегшує фінансове планування; рівномірний розподіл вартості активів упродовж строку експлуатації. Як підтверджують Пильник А. С. та Акименко О. Ю., “стабільність амортизаційних відрахувань створює передбачуване інформаційне середовище для управління витратами та фінансовими результатами” [27, с. 55]. Крім того, стабільні амортизаційні відрахування сприяють прогнозованості податкового навантаження та формуванню збалансованих фінансових результатів, що є особливо важливим для довгострокового планування діяльності заводу.

Порівняльна характеристика застосовуваних на підприємстві методів амортизації наведена в табл. 2.4, що дозволяє оцінити їх вплив на формування собівартості продукції та фінансових результатів діяльності.

Таблиця 2.4.

**Порівняльна характеристика методів амортизації
у контексті діяльності ЛРЗ**

Метод амортизації	Суть методу	Доцільність застосування для ЛРЗ
1	2	3
Прямолінійний	Рівномірне нарахування амортизації протягом усього строку корисного використання; щороку списується однакова частина вартості активу.	Найбільш прийнятний для заводу: обладнання, будівлі, споруди та інші об'єкти приносять економічні вигоди рівномірно; забезпечує стабільність витрат і прогнозованість фінансових результатів.
Виробничий (пропорційно обсягу продукції)	Амортизація залежить від фактичного обсягу виробленої продукції або обсягу виконаних робіт.	Може застосовуватись для окремих одиниць обладнання, використання яких напряму залежить від обсягів ремонту чи виготовлення запчастин (наприклад, верстати, що працюють при пікових навантаженнях).
Прискорені методи (зменшення залишкової вартості, кумулятивний)	Щорічне нарахування амортизації на зменшуваний залишок вартості активу, максимальні витрати – у перші роки експлуатації.	Використовуються рідко; можуть бути доцільними для високотехнологічного обладнання з ризиком швидкого морального зносу.
Податковий метод	Розподіл амортизації з урахуванням більшої інтенсивності списання у перші роки роботи актив відповідно до норм Податкового кодексу України (ст. 138).	Обов'язковий для розрахунку податкових різниць, але не завжди відповідає управлінським цілям. Прискорює повернення вкладеного капіталу; частково відображає зменшення корисності активу з часом.

Джерело :сформовано автором

Як видно з табл.2.4 порівняння методів амортизації свідчить, що для АТ “Івано–Франківський локомотиворемонтний заводу” найбільш раціональним та економічно виправданим є прямолінійний метод, який забезпечує рівномірний розподіл вартості основних засобів протягом строку їх корисного використання. З огляду на те, що основна частина активів ЛРЗ – це будівлі, споруди, великовагове ремонтне та виробниче обладнання – генерує економічні вигоди рівномірно, застосування цього методу повністю відповідає як практиці підприємства, так і його обліковій політиці, орієнтованій на стабільність витрат, передбачуваність та точність фінансового планування.

Виробничий метод може бути ефективним для окремих груп високонавантаженого обладнання (наприклад, токарні, фрезерні, шліфувальні верстати), де ступінь зношення прямо залежить від обсягу виконаних ремонтних робіт або виготовлення деталей. Однак у загальній моделі облікової політики ЛРЗ його застосування має локальний характер.

Прискорені методи (зменшення залишкової вартості, кумулятивний) не є типовими для ЛРЗ через специфіку виробництва та прагнення забезпечити рівномірність витрат. Водночас вони можуть використовуватися у разі придбання високотехнологічного чи швидко застаріваючого обладнання, що потребує швидкого перенесення вартості на витрати.

Податковий метод визначається нормами Податкового кодексу України і є обов'язковим для розрахунку податкових різниць. Хоча він забезпечує прискорене повернення вкладеного капіталу, проте не завжди корелює з управлінськими потребами підприємства і тому розглядається переважно як податковий інструмент, а не елемент управлінської амортизаційної політики.

Отже, облікова політика ЛРЗ цілеспрямовано орієнтована на застосування методу амортизації, який забезпечує стабільність, прогнозованість і відповідність виробничому циклу підприємства, що є критично важливим у умовах капіталомісткого та технічно складного машинобудівного виробництва.

Логічним продовженням цього підходу виступає регламентація у Наказі №3 інших ключових параметрів амортизаційної політики. Зокрема, у цьому ж розділі Наказу №3 визначено строки корисного використання основних засобів, що затверджуються окремим наказом керівника підприємства, а також строки експлуатації нематеріальних активів, які встановлюються відповідними установчими документами. Крім того, у наказі закріплено вартісний критерій для малоцінних необоротних матеріальних активів, який на АТ “Івано –Франківський локомотиворемонтний завод” становить 20 000 грн, що відповідає практиці розмежування об'єктів основних засобів та МНМА у вітчизняній обліковій системі. Встановлення таких параметрів має

практичне значення. По–перше, визначені строки корисного використання безпосередньо впливають на величину щорічних амортизаційних відрахувань, а відтак – на собівартість ремонтних робіт і фінансові результати підприємства. По–друге, установлення вартісної межі для МНМА забезпечує обґрунтоване відокремлення об’єктів, що можуть амортизуватися за прискореною схемою (100 % у першому місяці використання), від об’єктів, які класифікуються як повноцінні основні засоби і амортизуються протягом визначеного строку. Це забезпечує раціональний розподіл витрат, спрощує облік дрібних інструментів та оснащення, що активно використовуються у процесі ремонту локомотивів, і водночас дозволяє уникати надмірного навантаження на бухгалтерську службу. У результаті формується збалансована система обліку, у якій нарахування амортизації та віднесення витрат корелюють із реальними умовами функціонування виробництва та режимом використання активів. Таким чином, обраний прямолінійний метод амортизації в поєднанні з визначеним вартісним критерієм МНМА забезпечує для ЛРЗ стабільність динаміки облікових показників, прогнозованість амортизаційного навантаження та підвищує прозорість формування фінансових результатів.

Разом з тим, не менш важливим елементом облікової політики є визначення правил оцінки та відображення запасів, оскільки саме вони формують значну частину виробничих витрат та істотно впливають на собівартість ремонтних послуг і конкурентоспроможність підприємства. У Наказі №3 пунктом 4 визначено спосіб оцінки запасів при їх вибутті. Облік запасів на заводі ведеться у кількісно – вартісному виразі: на складах – у натуральних показниках із застосуванням типових форм обліку товарно – матеріальних цінностей і малоцінних предметів, у бухгалтерії – у вартісному виразі, виходячи з потреб управління, контролю та складання звітності. Придбані чи виготовлені запаси зараховуються на баланс за первісною вартістю, яка формується відповідно до пунктів 9–14 НП(С)БО 9 “Запаси” [49].

Вибуття запасів у товаристві здійснюється за методом ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів, що вибули.

Метод ідентифікованої собівартості вибуття запасів є оптимальним для АТ “Івано–Франківський локомотиворемонтний завод”, оскільки він відповідає специфіці машинобудівного виробництва та ремонтної діяльності. На відміну від масового виробництва зі стандартизованими потоками сировини, у діяльності локомотиворемонтного підприємства використовується широкий спектр унікальних деталей, вузлів і агрегатів, кожен з яких характеризується індивідуальними технічними параметрами та вартісними характеристиками, що унеможливорює застосування усереднених методів оцінки без втрати точності. Наприклад, під час капітального ремонту тепловозів серії М62 чи електровозів ВЛ80 застосовуються спеціалізовані деталі (тягові двигуни, редуктори, елементи гальмівної системи), собівартість яких суттєво різниться і не може бути усереднена без викривлення інформації про витрати. Метод ідентифікованої собівартості дозволяє відслідковувати фактичну вартість кожної одиниці запасів при їх списанні у виробництво, забезпечуючи прозорість формування собівартості ремонтних робіт.

Застосування цього методу має такі ключові переваги для ЛРЗ:

- точність калькулювання собівартості, що дає змогу коректно оцінювати витрати на ремонт конкретних локомотивів, вузлів та агрегатів;– підвищення рівня контролю за використанням дорогоцінних і дефіцитних деталей, що мінімізує ризики необґрунтованих списань.

- зміцнення фінансової прозорості через формування достовірних даних для фінансової звітності, важливих для власників, кредиторів та потенційних інвесторів.

- розширення можливостей управлінської аналітики завдяки формуванню детальної інформаційної бази для порівняння фактичних витрат з кошторисними, ідентифікації відхилень та пошуку резервів економії.

Таким чином, використання методу ідентифікованої собівартості у практиці ЛРЗ є не лише формальним дотриманням вимог стандартів, а й

економічно обґрунтованим інструментом управління витратами, що повністю відповідає індивідуалізованому характеру ремонтних робіт та підвищує аналітичну цінність даних бухгалтерського обліку.

У розділі IV Наказу №3 “Принципи і методи відображення в бухгалтерському обліку окремих активів і господарських операцій” пунктом 5 окремо розкрито порядок визнання, оцінки та обліку дебіторської заборгованості. Особливістю діяльності АТ “Івано–Франківський локомотиворемонтний завод” є те, що дебіторська заборгованість формується у відносинах із різними категоріями замовників. До них належать як державні перевізники – АТ “Укрзалізниця” та її структурні підрозділи, що замовляють капітально–відновлювальні ремонти локомотивів і електровозів, так і приватні оператори залізничного транспорту (логістичні та транспортні компанії), які мають у власності або оренді рухомий склад і звертаються до заводу для його обслуговування чи придбання запчастин. Дебіторська заборгованість охоплює всі суми, які належать підприємству від замовників та інших контрагентів, і поділяється на товарну (за виконані роботи з ремонту чи модернізації рухомого складу, а також поставлені запасні частини) та нетоварну (розрахунки з бюджетом, видані аванси, переоплати за податками, відшкодування від страхових компаній тощо).

Відповідно до НП(С)БО 10 “Дебіторська заборгованість” [50], у бухгалтерському обліку ЛРЗ поточна дебіторська заборгованість за продукцію, товари, послуги включається до підсумку балансу за чистою реалізаційною вартістю. Для її визначення на підприємстві систематично здійснюється аналіз платоспроможності контрагентів, структури та строків погашення заборгованості, за результатами якого формується резерв сумнівних боргів. Безнадійна заборгованість списується на витрати після належного документального підтвердження (рішення суду, акти інвентаризації, закінчення строку позовної давності тощо).

Системний підхід до обліку дебіторської заборгованості дозволяє заводу не лише своєчасно виявляти прострочені платежі та оцінювати ризик

неплатежів, а й формує основу для управління грошовими потоками. Це безпосередньо впливає на фінансові результати підприємства:

- створення резерву сумнівних боргів зменшує фінансовий результат звітного періоду, але запобігає завищенню доходів і забезпечує об'єктивність показників.

- своєчасне списання безнадійної заборгованості дає змогу уникнути накопичення нереальних до отримання активів та викривлення рівня прибутковості.

- ефективне управління дебіторською заборгованістю сприяє підтриманню належного рівня ліквідності та фінансової стійкості.

- посилений контроль за розрахунками знижує ризики фінансових втрат і формує більш стабільні грошові потоки, необхідні для безперервності виробничого процесу.

Таким чином, регламентація порядку обліку дебіторської заборгованості у Наказі №3 виконує не лише облікову, а й важливу управлінську функцію, оскільки забезпечує оцінку реальної якості активів, рівня платіжної дисципліни контрагентів і впливу розрахунків із ними на фінансові результати ЛРЗ.

У розділі IV Наказу №3 пунктом 6 визначено порядок визнання, оцінки та відображення зобов'язань. Відповідно до НП(С)БО 11 “Зобов'язання” [51], вони класифікуються на довгострокові та поточні залежно від строку їх погашення. Довгострокові зобов'язання відображаються в балансі за теперішньою вартістю з урахуванням умов та виду зобов'язання, тоді як поточні – за сумою погашення. Зобов'язання формують обсяг майбутніх відтоків грошових коштів і безпосередньо впливають на фінансові результати підприємства.

Своєчасне виконання розрахунків із постачальниками, бюджетом та фондами соціального страхування мінімізує ризик штрафів і пені, що зменшують прибуток, а також підтримує ділову репутацію заводу. Для АТ “Івано–Франківський локомотиворемонтний завод”, діяльність якого

фінансується переважно за рахунок власного капіталу і короткострокової кредиторської заборгованості, ефективне управління поточними зобов'язаннями є критично важливим для стабільності виробничих процесів і безперервності ремонтних робіт. Водночас довгострокові зобов'язання формують структуру капіталу та впливають на прибутковість через витрати на обслуговування боргу. Помірний рівень позикового фінансування здатен підвищити рентабельність власного капіталу завдяки фінансовому левериджу, проте надмірне боргове навантаження знижує фінансову стійкість і може поглинути значну частину прибутку. Обрана підприємством консервативна політика щодо залучення довгострокових кредитів сприяє зниженню фінансових ризиків і стабілізації показників діяльності.

Особливе місце у системі обліку займає створення забезпечень під майбутні витрати, зокрема резервів на оплату відпусток. Їх формування дозволяє рівномірно розподіляти навантаження на фінансові результати між періодами, уникати різких коливань прибутку та підвищувати достовірність фінансової звітності. Такий підхід відповідає принципу відповідності доходів і витрат та сприяє більш об'єктивному відображенню результатів діяльності.

У підсумку, грамотне управління зобов'язаннями та своєчасне формування забезпечень дозволяють ЛРЗ контролювати вибуття коштів, мінімізувати втрати від штрафів, оптимізувати структуру капіталу і підтримувати фінансову стійкість. Система обліку зобов'язань, визначена Наказом №3, інтегрує обліково–інформаційну та управлінську функції, забезпечуючи користувачів фінансової звітності релевантними даними для прийняття рішень.

У розділі IV Наказу №3 пунктом 7 окремо врегульовано порядок обліку необоротних активів, утримуваних для продажу. Відповідно до НП(С)БО 27 “Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність” [58], до цієї категорії належать активи, які підприємство не планує використовувати у господарській діяльності, а прийняло рішення реалізувати в найближчому майбутньому. Первісне визнання таких активів або груп вибуття проводиться

на дату, коли виконуються визначені умови: наявність плану продажу, підготовленого керівництвом, або укладення твердого контракту з потенційним покупцем за ціною, що відповідає справедливій вартості. Для АТ “Івано–Франківський локомотиворемонтний завод” це може означати, наприклад, виведення з експлуатації обладнання, яке стало морально застарілим у процесі модернізації цехів, або реалізацію транспортних засобів та інших об’єктів, що не використовуються у виробничій діяльності. Такі активи відображаються за найменшою з двох величин: балансовою вартістю чи справедливою вартістю за мінусом витрат на продаж, що забезпечує об’єктивність і прозорість фінансової звітності.

Разом із тим, відображення необоротних активів як утримуваних для продажу безпосередньо впливає на фінансові результати підприємства. Переведення об’єкта до цієї категорії означає припинення нарахування амортизації, що змінює структуру витрат, а якщо справедлива вартість активу є нижчою за його балансову, різниця визнається витратами звітного періоду, зменшуючи фінансовий результат. Водночас реалізація за ціною, вищою за балансову вартість, приносить додатковий дохід і підвищує прибутковість. Для ЛРЗ, яке регулярно модернізує обладнання та може вивільняти надлишкові чи застарілі основні засоби, це має подвійне значення: по–перше, забезпечується прозорість звітності та уникнення завищення вартості активів у балансі, а по–друге, продаж майна створює додатковий грошовий потік для фінансування нових інвестиційних проектів, ремонтних програм чи закупівлі сучасного устаткування.

Таким чином, облік необоротних активів, утримуваних для продажу, виконує не лише технічну, а й стратегічну функцію: він сприяє оптимізації структури активів, мінімізації втрат від знецінення та формуванню додаткових джерел фінансування розвитку підприємства.

Логічним продовженням є питання доходів, адже саме вони визначають фінансову результативність діяльності та є основним критерієм ефективності використання активів. У розділі IV Наказу №3 “Принципи і методи

відображення в бухгалтерському обліку окремих активів і господарських операцій” пунктом 8 врегульовано порядок визнання та обліку доходів. Відповідно до НП(С)БО 15 “Дохід” [53], доходом вважається збільшення активів або зменшення зобов’язань, що призводить до зростання власного капіталу підприємства (за винятком внесків власників), за умови, що таке збільшення може бути достовірно оцінене та існує ймовірність отримання майбутніх економічних вигід.

Для АТ “Івано–Франківський локомотиворемонтний завод” основним джерелом надходжень є виручка від надання послуг з капітально–відновлювальних ремонтів і модернізації тепловозів та електровозів, а також від виготовлення та реалізації запасних частин. У Наказі №3 закріплено, що дохід визнається на дату підписання акту виконаних робіт або передачі запасних частин замовнику, незалежно від фактичного руху коштів. Такий підхід відповідає принципу нарахування і забезпечує узгодженість доходів з відповідними витратами.

Крім основних доходів, підприємство отримує й інші: від продажу електроенергії юридичним споживачам, реалізації надлишкового або непотрібного обладнання, оренди майна, а також штрафів, пені та курсових різниць. Чітке відокремлення цих статей дозволяє формувати прозору звітність і розмежовувати результати основної виробничої діяльності та інших операцій. У наказі також передбачено порядок відображення доходів майбутніх періодів, що дає змогу коректно розподіляти такі суми між відповідними звітними періодами та уникати викривлення фінансових результатів.

Таким чином, правильне визначення моменту визнання доходів та їх структурування за видами діяльності є критично важливим для достовірної оцінки фінансових результатів ЛРЗ, забезпечення стабільності грошових потоків і підтримання належного рівня фінансової стійкості підприємства.

Якщо доходи відображають результативність діяльності та показують, які ресурси надходять підприємству, то витрати є другою стороною цього

процесу і формують базу для обчислення фінансового результату. У розділі IV Наказу №3 “Принципи і методи відображення в бухгалтерському обліку окремих активів і господарських операцій” передбачено порядок визнання та класифікації витрат відповідно до НП(С)БО 16 “Витрати” [54]. Витратами визнаються зменшення активів або збільшення зобов’язань, що призводять до зменшення власного капіталу підприємства (крім випадків його вилучення чи розподілу між власниками).

Варто зазначити, що згідно з Наказом №3 на підприємстві застосовуються форми й системи оплати праці, передбачені колективним договором: погодинна для інженерно–технічних працівників та службовців, а також відрядна й погодинна для робітників основного та допоміжного виробництва. У наказі закріплено, що витрати відображаються за принципом нарахування – у тому звітному періоді, коли вони були понесені, незалежно від моменту оплати. Це забезпечує правильне співвіднесення доходів і витрат та об’єктивне визначення фінансового результату.

Вплив витрат на фінансовий результат заводу є визначальним. По–перше, витрати на оплату праці та соціальні відрахування формують найбільшу частку собівартості ремонтних робіт і модернізаційних програм. Рациональне використання трудових ресурсів напряду впливає на рентабельність підприємства: неефективна організація праці та понаднормові витрати робочого часу знижують прибутковість, тоді як упорядковане нормування та підвищення продуктивності праці створюють резерви для зменшення собівартості. По–друге, матеріальні витрати (метал, комплектуючі, паливно–мастильні матеріали) залежать від цінової кон’юнктури ринку, і будь–яке їх зростання без адекватного коригування цін на послуги негативно позначається на фінансових результатах. По–третє, амортизаційні відрахування визначають рівень витрат на відтворення основних засобів: затримка з оновленням обладнання та експлуатація зношених основних засобів підвищують витрати на ремонт і обслуговування, що додатково тисне на собівартість.

Окреме значення мають загальновиробничі та адміністративні витрати. Їх оптимізація (скорочення енергоспоживання, раціональне використання ресурсів, удосконалення управлінських процесів) створює резерв для зниження собівартості й підвищення рентабельності послуг. Водночас не виправдане зростання накладних витрат може поглинути значну частину прибутку навіть за стабільних обсягів доходів.

Таким чином, витрати формують не лише собівартість продукції та послуг, а й безпосередньо визначають величину чистого прибутку ЛРЗ. Системний контроль за структурою та динамікою витрат, запровадження заходів з їх оптимізації та інтеграція результатів аналізу у процес прийняття управлінських рішень є ключовими передумовами забезпечення фінансової стійкості та конкурентних переваг підприємства.

У розділі V Наказу №3 регламентовано засади організації податкового обліку на підприємстві. Податковий облік на АТ “Івано–Франківський локомотиворемонтний завод” здійснюється відповідно до вимог Податкового кодексу України від 02.12.2010 №2755–VI зі змінами та доповненнями [43], а його основна мета полягає у визначенні об’єкта оподаткування, правильному нарахуванні та своєчасній сплаті податків і зборів.

Особливістю діяльності ЛРЗ як виробничого підприємства є облік податку на прибуток та податку на додану вартість (ПДВ). Для розрахунку податку на прибуток завод формує фінансовий результат до оподаткування відповідно до даних бухгалтерського обліку та коригує його на податкові різниці, передбачені Податковим кодексом (ст. 134–140 ПКУ). Це дає можливість узгодити дані фінансової та податкової звітності та уникнути подвійного трактування доходів і витрат. Облік ПДВ організовано з урахуванням специфіки діяльності: завод надає послуги ремонту та модернізації локомотивів для державних і приватних перевізників, а також реалізує запасні частини. Податкові зобов’язання з ПДВ виникають на дату першої події – або отримання авансу від замовника, або підписання акту виконаних робіт (відповідно до ст. 187 ПКУ). Податковий кредит формується

на підставі зареєстрованих постачальниками податкових накладних, що підтверджують придбання матеріалів, комплектуючих чи послуг, необхідних для ремонту.

Важливим елементом податкового обліку є своєчасне подання звітності до контролюючих органів та сплата податків у встановлені строки. Для ЛРЗ це не лише питання фінансової дисципліни, а й чинник підтримання ділової репутації та уникнення штрафних санкцій. Крім того, належна організація податкового обліку дозволяє оптимізувати податкове навантаження, використовуючи передбачені законодавством інструменти, зокрема можливості прискореної амортизації окремих груп основних засобів та коректного врахування витрат подвійного призначення. Зважаючи на вищевикладене, податковий облік на ЛРЗ виконує дві взаємопов'язані функції: фіскальну – забезпечуючи своєчасні розрахунки з бюджетом, та управлінську – формуючи інформацію для оцінки податкового навантаження й ухвалення рішень щодо оптимізації структури витрат і доходів. Його ефективна організація є важливою складовою загальної системи фінансового контролю та фактором довгострокової фінансової стабільності підприємства.

Останній розділ VI “Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах” Наказу №3 визначає порядок дій підприємства у випадках виявлення помилок чи необхідності внесення змін. Згідно з НП(С)БО 6 “Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах” [46], суттєві помилки попередніх періодів виправляються шляхом коригування сальдо нерозподіленого прибутку на початок року з повторним поданням порівняльної інформації, тоді як несуттєві помилки усуваються у періоді їх виявлення. На АТ “Івано–Франківський локомотиворемонтний завод” усі виправлення здійснюються відповідно до чинного законодавства і оформлюються належними первинними документами. Зміни в обліковій політиці допускаються лише у разі законодавчих нововведень або коли нові методи забезпечують більш достовірне відображення господарських операцій. Дотримання цих вимог підтримує прозорість, послідовність і порівнянність фінансової звітності між

звітними періодами, що є необхідною умовою для формування обґрунтованих управлінських рішень і довіри зовнішніх користувачів.

2.3 Практичні пропозиції щодо формування облікової політики АТ “Івано – Франківський локомотиворемонтний завод”

АТ “Івано–Франківський локомотиворемонтний завод” характеризується значним обсягом запасів, складною виробничою структурою та багаторівневим технологічним процесом, що зумовлює необхідність підвищення ефективності облікових процедур. Як слушно зауважує Колісник Г. М., “запаси на підприємствах із тривалим технологічним циклом формують найбільш ресурсомістку статтю активів, що потребує чіткого вибору методів оцінки та системного контролю” [14, с. 45]. У зв’язку з цим в обліковій політиці доцільно удосконалити порядок ведення обліку запасів, чітко визначивши методи їх оцінки та списання (наприклад, FIFO, середньозваженої собівартості або ідентифікованої собівартості) залежно від їх характеру та номенклатури.

Для дорогих та унікальних деталей оптимальним є метод ідентифікованої собівартості, а для типових і масових комплектуючих – середньозважений або FIFO. Це узгоджується з підходом, викладеним у праці Кулика В. А., де підкреслено: “правильний вибір методу оцінки вибуття запасів безпосередньо впливає на точність визначення собівартості продукції та фінансового результату звітного періоду” [18, с. 122]. Водночас у політиці слід передбачити правила уцінки застарілих чи пошкоджених запасів, адже відповідно до НП(С)БО 9 “Запаси” вони мають обліковуватися за найменшою з двох величин – собівартістю або чистою реалізаційною вартістю. Як наголошує Пильник А. С., “відсутність регламентованого порядку уцінки призводить до викривлення вартості активів і заниження витрат періоду” [27, с. 54]. Комбіноване використання методів оцінки забезпечить більш точне

відображення фактичної собівартості ремонтних робіт, зменшить ризик знецінення активів та викривлення фінансових результатів, а також підвищить гнучкість системи обліку у реагуванні на ринкові зміни вартості матеріалів.

З огляду на багатоступеневу цехову організацію виробництва, особливого значення набуває деталізація витрат за видами робіт і підрозділами. Соколенко Л. Ф. відзначає, що “деталізація витрат відповідно до структури підприємства забезпечує прозорість формування собівартості та підвищує релевантність аналітичної інформації” [33, с. 44]. Доцільно чітко класифікувати витрати за способом їх віднесення на продукцію (прямі та загальновиробничі) і за функціональним призначенням (виробничі, адміністративні, збутові тощо). Наприклад, в обліковій політиці слід окремо відобразити витрати на капітальний ремонт дизелів, електрообладнання, редукторів тощо, закріпивши відповідні статті у кошторисах цехів. Така структура відповідає сучасним науковим підходам, за якими витрати групуються за ознаками “спосіб перенесення вартості на продукцію” та “функції управління”. На думку автора Хіміч С. В., “прив’язка витрат до центрів відповідальності дозволяє формувати більш точні показники ефективності та контролювати відхилення у розрізі підрозділів” [35, с. 52]. Крім того, доцільним є впровадження системи центрів відповідальності – виокремлення ремонтних цехів, депо капітального ремонту чи допоміжних служб як витратних або сервісних центрів. Це дозволить здійснювати контроль за ефективністю використання ресурсів у розрізі підрозділів та забезпечить реалізацію принципу узгодженості витрат і доходів.

Враховуючи наявність значної дебіторської заборгованості та гарантійних зобов’язань, в обліковій політиці слід передбачити створення резервів сумнівних боргів і резервів гарантійних зобов’язань. Як підкреслює Юрчишена Л. В., “резерв сумнівних боргів є інструментом, що дозволяє нейтралізувати фінансові ризики неповернення заборгованості та уникнути різких коливань фінансового результату” [39, с. 150]. Практика засвідчує, що

ризик неплатежів державних замовників (зокрема АТ “Укрзалізниця”) є мінімальним, тоді як у взаємодії з приватними операторами – суттєво вищим.

Отже, доцільним є диференційований підхід до формування резерву сумнівних боргів, який базуватиметься на категорії контрагента, тривалості прострочення та історії розрахунків. Наприклад, у політиці можна встановити норму резервування у відсотках від суми прострочених рахунків згідно з НП(С)БО 10, зазначивши методику розрахунку – фіксовану суму або ставку сумнівності.

Аналогічно, відповідно до НП(С)БО 11 [51], слід передбачити резерв гарантійних зобов’язань, сформований на основі статистики гарантійних ремонтів локомотивів. Це дозволить рівномірно розподіляти витрати між періодами, уникати викривлення фінансових результатів і забезпечити реалістичне відображення очікуваних витрат.

Окремої уваги потребує регламентування документообігу та вдосконалення системи внутрішнього контролю. Аналіз чинного графіка документообігу АТ “ІФЛРЗ” виявив недостатню деталізацію етапів руху документів, відсутність чіткої фіксації погоджень, реєстрацій, архівації та маршрутів передачі між підрозділами, що ускладнює відстеження інформаційних потоків. Крім того, відповідальність за документообіг зосереджена в однієї особи, хоча документи проходять кілька рівнів перевірки. Ці проблеми підтверджуються у праці Сопка В. В. та Лінчевської Л. М., де зазначено: “чітко розроблений графік документообігу є обов’язковою умовою ефективного функціонування облікової системи, а його відсутність або формальність призводить до втрати інформації та порушення облікової дисципліни” [31, с. 28–29].

Також не визначено строки зберігання, порядок передачі в архів і місце тимчасового зберігання документів, що підвищує ризик їх втрати і порушення облікової дисципліни. Фактично чинний графік документообігу не містить процедур, які регламентують завершальний етап обробки документів, – від моменту виконання операції до її архівного зберігання. Відсутність таких

положень унеможлиблює контроль за дотриманням строків зберігання, ускладнює пошук необхідних первинних документів під час перевірок і створює загрозу втрати важливих облікових даних. У виробничих підприємствах на кшталт АТ “ІФЛРЗ”, де обсяг документації є значним, а операції – багатоступеневими, нечіткість регламентів архівації фактично послаблює систему внутрішнього контролю та знижує надійність формування фінансової інформації.

Найбільш суттєвим недоліком є відсутність цифрової інтеграції: графік не передбачає електронного документообігу, електронних підписів і взаємодії з ERP–системами, що не відповідає сучасним тенденціям цифровізації обліку. Як наголошують Лагодієнко Н. В. та співавтори, “електронізація документообігу є ключовим чинником підвищення оперативності облікових процесів та зменшення ризику людських помилок” [21].

Для усунення зазначених проблем доцільно розробити комплексну інструкцію з документообігу, у якій слід визначити маршрути руху документів, відповідальних осіб на кожному етапі, єдині реквізити для цифрової обробки, регламенти архівації та контролю строків зберігання. Паралельно необхідно удосконалити систему внутрішнього контролю, передбачивши розмежування обов’язків, погодження витратних документів, проведення регулярних інвентаризацій і контроль відповідності фактичних та планових показників. Такий підхід забезпечить достовірність і законність облікової інформації, підвищить прозорість фінансової звітності та знизить ризики помилок і зловживань.

З огляду на масштаб і характер діяльності АТ “ІФЛРЗ”, пріоритетним напрямом є впровадження ERP–системи, яка забезпечує інтеграцію всіх бізнес–процесів – виробництва, складу, фінансів, бухгалтерського обліку – в єдиному інформаційному середовищі. Як зазначає Хіміч С. В., “ERP–системи стали світовим стандартом управління ресурсами підприємства, оскільки забезпечують інтеграцію процесів і єдину базу даних для оперативної звітності та контролю” [35]. Проте впровадження ERP–системи потребує ретельного

планування, визначення цілей і перегляду алгоритмів обробки даних, адже це складний і капіталомісткий процес. Після реалізації такого проєкту стає можливим автоматичне ведення обліку паралельно за національними стандартами та МСФЗ, що підвищує прозорість звітності, довіру зовнішніх користувачів і зміцнює партнерські зв'язки з міжнародними контрагентами. У зв'язку з цим в обліковій політиці доцільно закріпити механізм паралельного ведення обліку (через “подвійні” регістри), визначити порядок трансформації показників для МСФЗ та окреслити етапи впровадження ERP–системи як стратегічний пріоритет цифрової трансформації обліково–аналітичного забезпечення підприємства. Таке нормативне закріплення підсилить узгодженість рішень, забезпечить контроль за реалізацією цифровізації та сприятиме побудові сучасної, інтегрованої й стійкої системи обліку.

Сучасна облікова політика АТ “Івано–Франківський локомотиворемонтний завод” має враховувати не лише фінансові, а й екологічні, соціальні та управлінські аспекти (ESG), оскільки машинобудівні підприємства належать до категорії підвищеного екологічного впливу та соціальної відповідальності. Попри те, що нефінансова звітність в Україні поки не є обов'язковою для ЛРЗ, підприємству доцільно впровадити внутрішній моніторинг екологічних витрат – витрати на очищення стічних вод, утилізацію відходів ремонтного виробництва, контроль викидів у межах дизельних та електроремонтних цехів. Аналогічно, соціальний блок може охоплювати показники охорони праці, безпеки виробничих процесів, профілактику професійних ризиків і систематичне підвищення кваліфікації персоналу.

Фахівці у сфері обліку та сталого розвитку наголошують, що в умовах євроінтеграції українські підприємства мають готуватися до впровадження вимог CSRD/ESRS. Як зазначають Китайчук Т. Г. та Покин'ячерда В. В., “європейські стандарти сталого розвитку European Sustainability Reporting Standards (далі-ESRS) передбачають суттєве розширення нефінансової звітності та підвищують вимоги до системи управлінського обліку, зокрема

щодо збору ESG–даних” [11, с. 24]. У контексті ЛРЗ це означає необхідність створення внутрішніх процедур для збору даних про екологічні витрати (утилізація мастил, акумуляторів, металевої стружки), соціальні показники (умови праці, травматизм, навчання персоналу) та елементи корпоративного управління.

Відображення екологічних витрат у системі управлінського обліку, аналіз їх у порівнянні з екологічними податками, а також звітування про заходи з енергозбереження та безпеки праці сприятимуть прозорості фінансової і нефінансової звітності й формуванню іміджу соціально відповідального підприємства. З огляду на це, доцільним є визначення переліку ключових ESG–показників, релевантних для діяльності АТ “ІФЛРЗ”, які можуть бути інтегровані в його облікову політику та внутрішню звітність (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

**ESG–показники, релевантні для АТ “Івано–Франківський
локомотиворемонтний завод”**

Компонент ESG	Група показників	Зміст показника (релевантність для ЛРЗ)
1	2	3
Е – Environmental (Екологічні)	Витрати на утилізацію відходів	Утилізація мастил, фільтрів, акумуляторів, металевої стружки; обсяг небезпечних відходів, витрати на їх вивіз.
Е – Environmental (Екологічні)	Енергоефективність	Обсяг споживання електроенергії та газу; економія після модернізації обладнання; ефективність освітлення й вентиляції.
Е – Environmental (Екологічні)	Викиди та вплив на довкілля	Викиди у повітря на зварювальних і фарбувальних дільницях; очищення стічних вод; сума екологічного податку.
Е – Environmental (Екологічні)	Екологічні інвестиції	Оновлення вентиляційних систем, фільтрів, очисних споруд; вплив капінвестицій на зниження шкідливих викидів та витрат.

Продовження Таблиці 2.5.

1	2	3
S – Social (Соціальні)	Охорона праці та безпека	Кількість інцидентів; витрати на спецодяг, ЗІЗ; навчання з охорони праці; аудит безпечності робочих місць.
S – Social (Соціальні)	Навчання персоналу	Чисельність працівників, що пройшли підвищення кваліфікації; витрати на навчання; частка кваліфікованих кадрів.
S – Social (Соціальні)	Соціальні програми	Медичні огляди; програми підтримки працівників; соціальні стандарти у важких виробничих підрозділах.
S – Social (Соціальні)	Кадрові показники	Плинність кадрів; забезпеченість спеціалістами; стабільність кадрів у ремонтних цехах.
G – Governance (Управлінські)	Корпоративне управління	Наявність політик (антикорупційна, екологічна, соціальна); прозорість процедур.
G – Governance (Управлінські)	Внутрішній контроль	Проведення інвентаризацій; якість внутрішнього аудиту; контроль використання ресурсів.
G – Governance (Управлінські)	Управлінська звітність	Наявність нефінансової звітності; використання ESG-показників; інтеграція у систему управлінського обліку.
G – Governance (Управлінські)	Інформаційна безпека	Рівень захисту даних у BAS та ERP; контроль доступу; аудит інформаційних ризиків.

Джерело: створено автором

Підсумовуючи дані табл. 2.5, можна зазначити, що визначення та нормативне закріплення ESG-показників у складі облікової політики АТ “ІФЛРЗ” дозволить підприємству системно збирати дані щодо екологічної, соціальної та управлінської діяльності, підвищити прозорість фінансової й нефінансової звітності, забезпечити відповідність майбутнім вимогам CSRD/ESRS та сформувати імідж соціально відповідального учасника ринку. Для ЛРЗ це має практичне значення, адже поєднання виробничої специфіки, високої енергоємності та великої кількості персоналу зумовлює потребу у більш комплексному управлінні ESG-ризиками та витратами.

З метою інституційного впровадження принципів сталого розвитку Міністерство фінансів України 7 лютого 2025 року оприлюднило проєкт

Закону “Про внесення змін до Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” щодо запровадження звітності із сталого розвитку”. У цьому контексті Китайчук Т. Г. та Покинйчереда В. В. наголошують, що “підприємствам необхідно здійснити адаптацію внутрішніх систем управління, включаючи навчання персоналу та імплементацію процедур збору ESG-інформації відповідно до вимог CSRD” [11, с. 27]. Для ЛРЗ це означає потребу у підготовці бухгалтерської, фінансової, виробничої та кадрової служб до взаємодії в межах єдиного контуру ESG-даних, що згодом може стати частиною обов’язкової зовнішньої нефінансової звітності.

Отже, облікова політика АТ “ІФЛРЗ” повинна бути структурованою системою методичних положень, що охоплюють усі ключові напрями обліку з урахуванням сучасних практик:

- методи оцінки запасів – закріпити в наказі перелік методів списання (середньозважений, FIFO тощо) і порядок уцінки.
- облік витрат – запровадити калькуляційні картки на кожне ремонтне замовлення, визначити бази розподілу прямих і непрямих витрат.
- резерви – встановити критерії оцінки дебіторської заборгованості та методику формування резервів сумнівних боргів і гарантійних зобов’язань.
- документообіг і внутрішній контроль – оптимізувати маршрути руху документів, запровадити електронні підписи, автоматизувати контрольні процедури.
- цифровізація – реалізувати впровадження ERP-системи (1C, SAP тощо) для автоматизації обліку та підготовки звітності за МСФЗ.
- ESG-підхід – інтегрувати екологічні та соціальні показники у внутрішній облік, визначити відповідальних за формування ESG-даних.

Таким чином, запропоновані напрями вдосконалення облікової політики АТ “ІФЛРЗ” ґрунтуються на поєднанні наукових підходів, положень національних стандартів та сучасних вимог прозорості фінансової інформації. Їх реалізація забезпечить зростання аналітичної цінності облікових даних,

достовірність фінансових результатів, оперативність управлінських рішень і підвищення інвестиційної привабливості підприємства.

Практичний досвід заводу підтверджує, що лише облікова політика, яка поєднує нормативну відповідність і адаптованість до галузевої специфіки, може стати надійною основою фінансової стабільності та конкурентоспроможності підприємства.

Висновки за розділом 2

Проведений аналіз організації облікової політики АТ “Івано–Франківський локомотиворемонтний завод” засвідчує, що її фактичні положення визначають практичний механізм формування фінансових результатів підприємства, оскільки впливають на всі ключові елементи: облік запасів, витрат, основних засобів, доходів, резервів, документообіг і внутрішній контроль. Облікова політика виявляє не лише нормативну функцію, але й формує методологічний каркас управління виробничими процесами та витратами, які в умовах машинобудівного виробництва мають вирішальне значення для точності калькулювання собівартості та визначення прибутковості.

Дослідження облікової політики ЛРЗ показало, що низка її положень позитивно впливає на прозорість та стабільність формування фінансових результатів. Зокрема, застосування прямолінійного методу амортизації забезпечує рівномірність амортизаційних відрахувань і передбачуваність витрат; деталізація аналітичного обліку капітальних інвестицій – формування обґрунтованої первісної вартості активів і контроль інвестиційних проектів; використання рахунків класу 9 – структурованість обліку витрат і можливість проводити їх міжцеховий аналіз.

Водночас виявлено низку системних проблем, які знижують якість даних обліку та впливають на достовірність фінансових результатів. Найбільш

суттєвими є: недостатня деталізація обліку запасів і відсутність чітко регламентованих методів їх оцінки; неповна інтеграція електронного документообігу; недосконалість внутрішнього контролю; слабкий рівень автоматизації та відсутність ERP-системи; недостатнє регламентування порядку формування резервів. Такі недоліки спричиняють уповільнення облікових процесів, ризики помилок та викривлення показників собівартості, що прямо впливає на оцінку фінансових результатів.

Аналіз показав, що облікова політика ЛРЗ у її чинному вигляді частково відповідає специфіці позамовного виробництва, однак не враховує низку важливих аспектів, які суттєво впливають на прибутковість підприємства: необхідність диференційованого підходу до методів оцінки вибуття запасів; побудови центрів відповідальності; розмежування витрат на рівні виробничих підрозділів; урахування ризиків дебіторської заборгованості; забезпечення контролю за гарантійними зобов'язаннями.

З огляду на це, результати розділу 2 дають підстави стверджувати, що облікова політика ЛРЗ потребує структурного оновлення, спрямованого на підвищення точності та оперативності формування фінансових результатів, оптимізацію витрат і зміцнення економічної стійкості підприємства. Актуальним є формування більш гнучкої та цифровізованої облікової системи, здатної забезпечити достовірність даних для управлінських рішень і підвищити конкурентоспроможність підприємства у складному виробничому середовищі.

РОЗДІЛ 3
ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ
VUCA – СЕРЕДОВИЩА: АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА ТА НАПРЯМИ
ВДОСКОНАЛЕННЯ

3.1 Аналітична оцінка впливу елементів облікової політики на фінансові результати АТ “ІФ ЛРЗ”

Проведений аналіз фінансових результатів АТ “Івано–Франківський локомотиворемонтний завод” за 2022–2024 роки дозволяє розглядати основні показники діяльності не лише як набір статичних величин, а як складову обліково–аналітичної системи управління фінансовими результатами. Вихідною інформаційною базою стали офіційні форми фінансової звітності підприємства, на основі яких узагальнено динаміку доходів, витрат, прибутку, рентабельності та ліквідності за трирічний період. Отримані дані характеризують дієвість облікової політики та рівень фінансової стійкості підприємства, дозволяючи виявити основні тенденції його розвитку, визначити потенційні ризики, зумовлені коливаннями ринкової кон’юнктури й управлінськими факторами, а також оцінити чутливість фінансових результатів до впливу зовнішніх і внутрішніх змін (табл.3.1).

Таблиця 3.1

Горизонтальний аналіз фінансових показників підприємства
АТ “ІФ ЛРЗ” за 2022–2024 рр.

Показники	2022	2023	2024	2023 р. від 2022 р. (тис. грн)	2023 р. від 2022 р. (%)	2023 р. від 2022 р. (рази)	2024 р. від 2023 р. (тис. грн)	2024 р. від 2023 р. (%)	2024 р. від 2023 р. (рази)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції	44067	122220	65411	78153	177.35	2.77	–56809	–46.48	0.54
Інші операційні доходи	13502	14598	16067	1096	8.12	1.08	1469	10.06	1.1

Продовження Таблиці 3.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Інші операційні доходи	13502	14598	16067	1096	8.12	1.08	1469	10.06	1.1
Інші доходи	0	0	0	0			0		
Разом доходи	57569	136818	81478	79249	137.66	2.38	-55340	-40.45	0.6
Собівартість реалізації продукції	37369	101068	51459	63699	170.46	2.7	-49609	-49.08	0.51
Інші операційні витрати	5214	5694	4720	480	9.21	1.09	-974	-17.11	0.83
Інші витрати (вкл. фінансові)	195	1995	1144	1800	923.08	10.23	-851	-42.66	0.57
Разом витрати	42778	108757	57323	65979	154.24	2.54	-51434	-47.29	0.53
Фінансовий результат до оподаткування (прибуток)	215	5057	1094	4842	2252.09	23.52	-3963	-78.37	0.22
Чистий прибуток	174	4096	886	3922	2254.02	23.54	-3210	-78.37	0.22
Рентабельність реалізованої продукції, %	0.49	4.14	1.67	3.65	744.9	8.45	-2.47	-59.66	0.4
Рентабельність активів, %	0.3	6.2	1.2	5.9	1966.67	20.67	-5	-80.65	0.19
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0.18	0.29	0.25	0.11	61.11	1.61	-0.04	-13.79	0.86

Джерело: сформовано автором

У 2022 році підприємство функціонувало в умовах воєнної невизначеності, порушення логістики та обмеженого попиту, що відобразилось у порівняно невисокому чистому доході від реалізації (44 067 тис. грн) та мінімальному фінансовому результаті до оподаткування (215 тис. грн). Рентабельність реалізованої продукції на рівні близько 0,5 % і рентабельність активів 0,3 % фактично свідчать про роботу на межі беззбитковості. Такий результат інтерпретується як наслідок високої питомої ваги постійних витрат при недостатньому завантаженні виробничих потужностей, а також обмежених можливостей оперативного коригування структури витрат. У термінах обліково-аналітичного забезпечення це відповідає переважно традиційній моделі обліку, яка забезпечує формальну

відповідність стандартам, але не формує достатньої інформаційної підтримки для проактивного управління в кризових умовах.

У 2023 році спостерігається різке покращення фінансових результатів: чистий дохід зростає до 122 220 тис. грн, а прибуток до оподаткування – до 5 057 тис. грн. Збільшення доходу у 2,77 раза порівняно з 2022 роком супроводжується зростанням витрат, але вже за умови більш ефективного співвідношення “дохід – собівартість”. Рентабельність реалізованої продукції досягає 4,14 %, рентабельність активів – понад 6 %, що свідчить про суттєве підвищення ефективності використання ресурсів і часткове подолання ефекту “тонкої маржі”. З позицій сучасних підходів до обліково–аналітичного забезпечення такі результати можуть бути інтерпретовані як наслідок більш повного завантаження виробничих потужностей, кращого контролю за витратами та застосування більш релевантних управлінських рішень на основі фінансової інформації. Саме в цьому періоді найбільш виразно проявляється потенціал переходу від суто традиційного фінансового обліку до інтегрованого обліково–аналітичного підходу, орієнтованого на планування, аналіз відхилень і оцінку рентабельності окремих напрямів діяльності.

У 2024 році ситуація ускладнюється: чистий дохід знижується до 65 411 тис. грн (на 46,5 % менше порівняно з 2023 роком), а прибуток до оподаткування падає до 1 094 тис. грн, що означає втрату понад трьох чвертей отриманого у 2023 році фінансового результату. Рентабельність реалізованої продукції знижується до 1,67 %, рентабельність активів – до 1,2 %. Хоча загальний рівень витрат також зменшується, їх скорочення виявляється менш еластичним, ніж падіння доходу, що свідчить про структурну негнучкість витрат та обмежену адаптивність існуючої системи управління. У такій конфігурації стає очевидною ключова теза, підкреслена в наукових дослідженнях: за відсутності достатньо розвинутого обліково–аналітичного інструментарію підприємство втрачає здатність завчасно ідентифікувати ризики зниження рентабельності, моделювати сценарії та коригувати політику витрат і цін.

Аналіз динаміки базових показників ІФ ЛРЗ у поєднанні з принципами, викладеними в сучасній літературі (інтеграція фінансового й управлінського обліку, автоматизація, підвищення аналітичної спроможності даних), дозволяє зробити кілька концептуальних висновків. По–перше, нестабільність фінансових результатів за 2022–2024 рр. свідчить про високу чутливість підприємства до зовнішніх шоків і коливань попиту, що вимагає переходу від реактивного до превентивного управління на основі розширеного набору фінансово–аналітичних індикаторів (маржинальний дохід, точка беззбитковості, структурний аналіз витрат, аналіз дебіторської заборгованості та резервів). По–друге, досягнення рекордних показників 2023 року має розглядатися не як разовий успіх, а як еталон цільового завантаження потужностей і орієнтир для формування внутрішніх нормативів ефективності, що мають бути закріплені в обліковій політиці та системі управлінського обліку. По–третє, падіння прибутковості у 2024 році акцентує проблему недостатнього використання сучасних обліково–аналітичних рішень: своєчасного моніторингу відхилень, цифрових інструментів контролю витрат, сценарного аналізу і моделювання грошових потоків.

Підсумовуючи вищевикладене, отримані результати проведеного аналізу створюють підґрунтя для більш глибокого дослідження внутрішніх чинників, що визначають ефективність формування фінансових результатів. Зокрема, ключову роль у забезпеченні стабільності прибутковості відіграють облікові рішення, закріплені в обліковій політиці підприємства. Саме вони формують інформаційну основу управління витратами, доходами та фінансовою стійкістю. У цьому контексті доцільно здійснити аналітичну оцінку елементів облікової політики АТ “ІФЛРЗ”, адже, вона дозволяє визначити, яким чином облікові рішення впливають на формування прибутку, витрат і фінансової стійкості підприємства. Кожен елемент – від методу амортизації до формування резервів і застосування цифрових технологій – має власний механізм впливу на обсяг і структуру фінансових результатів. Для систематизації цього впливу складено таблицю 3.2, у якій узагальнено основні

складові облікової політики підприємства, їхній механізм дії та наслідки для показників прибутковості.

Таблиця 3.2

**Вплив елементів облікової політики на фінансові результати
підприємства**

Елемент облікової політики	Механізм впливу	Суть впливу / як діє	Вплив на формування фінансового результату
1	2	3	4
Метод амортизації (прямолінійний, виробничий, прискорений)	Визначає темпи списання вартості основних засобів та нематеріальних активів	Формує стабільні або змінні амортизаційні витрати; змінює прибуток у періодах залежно від методу	Змінює величину чистого прибутку: прямолінійний метод – стабільність, прискорений – зниження прибутку в перші роки
Строки корисного використання основних засобів	Регулює тривалість нарахування амортизації та період визнання витрат	Збільшення строку знижує річні витрати і підвищує прибуток у короткостроковому періоді; зменшення строку має протилежний ефект	Безпосередньо впливає на розмір річних амортизаційних відрахувань і, відповідно, на прибуток
Вартісний критерій для малоцінних необоротних матеріальних активів (МНМА)	Визначає, які активи обліковуються як основні засоби, а які списуються одразу	МНМА списуються 100% у першому місяці використання; об'єкти з більшою вартістю амортизуються поступово	Впливає на рівень витрат звітного періоду та собівартість послуг; дозволяє спростити облік дрібних активів
Облік необоротних активів, утримуваних для продажу	Припиняє амортизацію та оцінює активи за найменшою з двох величин – балансовою чи справедливою	При переведенні до категорії “утримуваних для продажу” амортизація припиняється; можливе визнання збитку або доходу від переоцінки	Зменшує або збільшує прибуток залежно від різниці між балансовою і справедливою вартістю активу
Метод визнання доходів (за ступенем завершеності, за фактом передачі)	Визначає момент відображення доходу у звітному періоді	Переносить доходи між періодами, що впливає на суму прибутку звітного періоду	Зміщення доходів у часі призводить до коливань прибутку в різних періодах
Формування резерву сумнівних боргів	Відображає очікувані втрати від неповернення дебіторської заборгованості	Збільшує витрати поточного періоду, зменшуючи бухгалтерський прибуток	Зменшує бухгалтерський прибуток через збільшення витрат
Облік знецінення активів (імпейрмент)	Визначає втрати від знецінення активів і коригує їх балансову вартість	Спричиняє додаткові витрати на знецінення активів, що зменшують фінансовий результат	Знижує прибутковість підприємства у періоді знецінення активів

Продовження Таблиці 3.2

1	2	3	4
Управління поточними та довгостроковими зобов'язаннями	Визначає обсяги грошових відтоків і витрати на обслуговування боргу	Контроль строків погашення зменшує штрафи; надмірне боргове навантаження знижує прибутковість	Забезпечує фінансову стійкість за умови контролю; перевищення зобов'язань призводить до втрати прибутку
Оптимізація витрат (матеріальні, трудові, адміністративні)	Формує рівень собівартості продукції та впливає на рентабельність	Скорочення перевитрат підвищує прибутковість; неефективність зменшує фінансовий результат	Оптимізація витрат підвищує рентабельність, а неефективне використання ресурсів її знижує
Використання цифрових технологій та автоматизації обліку	Підвищує точність, швидкість обробки даних і якість управлінських рішень	Зменшує помилки, скорочує трудомісткість, сприяє економії витрат і підвищенню ефективності	Підвищення точності та швидкості обліку позитивно впливає на прибутковість і фінансову стабільність

Джерело: сформовано автором

Дослідження впливу елементів облікової політики на фінансові результати проведено на основі даних бухгалтерського обліку АТ “Івано–Франківський локомотиворемонтний завод” – підприємства машинобудівного профілю, діяльність якого спрямована на ремонт, модернізацію та відновлення рухомого складу залізничного транспорту. Як зазначалося раніше, виробнича структура заводу включає механічні, складальні та випробувальні цехи, що характеризуються високим рівнем капіталомісткості основних засобів.

Для аналітичних розрахунків обрано типовий об'єкт виробничих основних засобів – токарний автоматизований спеціальний верстат із числовим програмним керуванням (ЧПК), який використовується у процесі механічної обробки деталей локомотивів. Такий об'єкт є репрезентативним для оцінки ефективності використання виробничих потужностей і впливу амортизаційної політики на фінансові результати підприємства.

Оцінку впливу методів амортизації здійснено із дотриманням вимог П(С)БО 7 “Основні засоби”. Для проведення розрахунків використано фактичні показники облікових регістрів АТ “ІФ ЛРЗ”, зокрема первісну (балансову) вартість об'єкта, строки корисного використання, встановлені обліковою політикою підприємства, а також нормативи виробничого

навантаження, характерні для машинобудівних підприємств.

Такий підхід дозволяє об'єктивно оцінити вплив різних методів амортизації на фінансові результати підприємства.

Для поглиблення аналізу здійснено розрахунок амортизаційних відрахувань за чотирма методами, визначеними П(С)БО 7 “Основні засоби” [47] із метою порівняння їх впливу на фінансовий результат діяльності підприємства (табл.3.3).

Таблиця 3.3

Методика розрахунку амортизації та оцінки її впливу на фінансові результати

Метод / Показник	Формула	Коротке пояснення	Позначення змінних
1	2	3	4
Прямолінійний метод	$A_{\text{рік}} = (\text{ПВ} - \text{ЛВ}) / T$	Рівномірне списання вартості активу протягом усього строку служби.	$A_{\text{рік}}$ – річна амортизація, грн; ПВ – первісна вартість, грн; ЛВ – ліквідаційна вартість, грн; T – строк корисного використання, років.
Виробничий метод	$A_{\text{період}} = ((\text{ПВ} - \text{ЛВ}) / Q_{\text{заг}}) \times Q_{\text{період}}$	Амортизація залежить від фактичного обсягу робіт у періоді.	$A_{\text{період}}$ – амортизація за період, грн; $Q_{\text{період}}$ – фактичний обсяг робіт, од.; $Q_{\text{заг}}$ – очікуваний загальний обсяг за весь строк, од.
Метод зменшення залишкової вартості	$A_{\text{рік}} = \text{ЗВ}_{\text{поч}} \times N_a$; $N_a = 1 - (\text{ЛВ}/\text{ПВ})^{(1/T)}$	Прискорене списання: найбільші витрати на початку строку, далі – зменшення.	$\text{ЗВ}_{\text{поч}}$ – залишкова вартість на початок року, грн; N_a – річна норма амортизації (частка); ПВ, ЛВ, T – див. вище.
Кумулятивний метод (сума чисел років)	$A_{\text{рік}} = (\text{ПВ} - \text{ЛВ}) \times (T_{\text{зал}} / S)$; $S = T \times (T + 1) / 2$	Прискорене списання зі щорічним зменшенням амортизації.	$T_{\text{зал}}$ – роки, що залишилися до кінця строку; S – сума чисел років; ПВ, ЛВ, T – див. вище.
Прибуток після амортизації	$\Pi_{\text{фін}} = \text{ЕВІТ} - A$	Оцінює вплив амортизації на фінансовий результат періоду.	$\Pi_{\text{фін}}$ – прибуток після амортизації, грн; ЕВІТ – прибуток до амортизації, грн; A – амортизація (за обраним методом), грн.
Узагальнена залежність впливу	$\Delta \Pi_{\text{фін}} = - \Delta A$	Збільшення амортизаційних витрат зменшує прибуток і навпаки.	Δ – зміна показника між періодами.

Джерело: сформовано автором

Отже, для обраного об'єкта – верстата токарного автоматизованого спеціального (із ЧПК) – встановлено такі параметри:

- первісна вартість (ПВ) – 5 000 000 грн;
- ліквідаційна вартість (ЛВ) – 250 000 грн (5% від первісної вартості);
- строк корисного використання (Т) – 8 років;
- операційний прибуток до амортизації (ЕВІТ) – 8 000 000 грн на рік;
- загальний очікуваний обсяг обробки (Qзаг) – 432 000 одиниць деталей;
- річний обсяг виконаних робіт (Qперіод) коливається від 48 000 до 60 000 одиниць залежно від завантаження виробничих потужностей.

Далі у нижчеподаних таблицях наведено розрахунки на основі вихідних даних товариства (табл 3.4 – 3.7).

Таблиця 3.4

Розрахунок амортизації за прямолінійним методом

Рік	ЗВ початку, грн	Амортизація за рік, грн	Накопичена амортизація, грн	ЗВ на кінець, грн	ЕВІТ до амортизації, грн	Прибуток після амортизації, грн
1	2	3	4	5	6	7
1	5000000	593750	593750	4406250	8000000	7406250
2	4406250	593750	1187500	3812500	8000000	7406250
3	3812500	593750	1781250	3218750	8000000	7406250
4	3218750	593750	2375000	2625000	8000000	7406250
5	2625000	593750	2968750	2031250	8000000	7406250
6	2031250	593750	3562500	1437500	8000000	7406250
7	1437500	593750	4156250	843750	8000000	7406250
8	843750	593750	4750000	250000	8000000	7406250

Джерело: сформовано автором

Таблиця 3.5

Розрахунок амортизації за виробничим методом

Рік	Qперіод, од.	Ставка амортизації на од., грн	Амортизація за період, грн	ЕВІТ до амортизації, грн	Прибуток після амортизації, грн
1	2	3	4	5	6
1	60000	11	659722	8000000	7340278
2	52000	11	571759	8000000	7428241
3	48000	11	527778	8000000	7472222
4	50000	11	549769	8000000	7450231
5	52000	11	571759	8000000	7428241
6	54000	11	593750	8000000	7406250
7	56000	11	615741	8000000	7384259
8	60000	11	659722	8000000	7340278

Джерело: сформовано автором

Таблиця 3.6

Розрахунок амортизації за методом зменшення залишкової вартості

Рік	ЗВ початку, грн	Норма амортизації (частка)	Амортизація за рік, грн	ЗВ на кінець, грн	ЕВІТ до амортизації, грн	Прибуток після амортизації, грн
1	2	3	4	5	6	7
1	5000000	0,31	1561720	3438280	8000000	6438280
2	3438280	0,31	1073926	2364354	8000000	6926074
3	2364354	0,31	738492	1625862	8000000	7261508
4	1625862	0,31	507828	1118034	8000000	7492172
5	1118034	0,31	349211	768823	8000000	7650789
6	768822	0,31	240137	528686	8000000	7759863
7	528685	0,31	165132	363554	8000000	7834868
8	363553	0,31	113554	250000	8000000	7886446

Джерело: сформовано автором

Таблиця 3.7

Розрахунок амортизації за кумулятивним методом

Рік	$T_{\text{заг}}$ років	$S = T \cdot (T+1)/2$	База (ПВ– ЛВ), грн	Амортизація за рік, грн	ЕВІТ до амортизації, грн	Прибуток після амортизації, грн
1	2	3	4	5	6	7
1	8	36	4750000	1055555,56	8000000	6944444,4
2	7	36	4750000	923611,11	8000000	7076388,9
3	6	36	4750000	791666,67	8000000	7208333,3
4	5	36	4750000	659722,22	8000000	7340277,8
5	4	36	4750000	527777,78	8000000	7472222,2
6	3	36	4750000	395833,33	8000000	7604166,7
7	2	36	4750000	263888,89	8000000	7736111,1
8	1	36	4750000	131944,44	8000000	7868055,6

Джерело: сформовано автором

Узагальнені результати розрахунків наведено у зведеній таблиці 3.8

Таблиця 3.8

**Порівняльний аналіз результатів застосування методів амортизації
основних засобів**

Рік	Амортизація Прямоліній- на	Прибуток (Прямолі- нійна)	Амортизація Виробнича	Прибуток (Виробнича)	Амортизація Зменшення залишкової	Прибуток (Зменшення залишкової)	Амортизація Кумулятивна	Прибуток (Кумуля- тивна)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	593750	7406250	659722	7340278	1561720	6438280	1055556	6944444
2	593750	7406250	571759	7428241	1073926	6926074	923611	7076389
3	593750	7406250	527778	7472222	738492	7261508	791667	7208333
4	593750	7406250	549769	7450231	507828	7492172	659722	7340278
5	593750	7406250	571759	7428241	349211	7650789	527778	7472222
6	593750	7406250	593750	7406250	240137	7759863	395833	7604167
7	593750	7406250	615741	7384259	165132	7834868	263889	7736111
8	593750	7406250	659722	7340278	113554	7886446	131944	7868056
Підсумок	4750000	59250000	4750000	59250000	4750000	59250000	4750000	59250000

Джерело: сформовано автором

Порівняння результатів розрахунків вказує на те, що прямолінійний

метод формує стабільні амортизаційні відрахування на рівні 593,75 тис. грн щороку та забезпечує прогнозованість фінансових результатів. Виробничий метод демонструє коливання амортизаційних витрат у межах 11 грн. за одиницю продукції залежно від обсягів робіт, тоді як прискорені методи (зменшення залишкової вартості та кумулятивний) створюють підвищене навантаження на витрати у перші роки експлуатації верстата, але сприяють зростанню прибутку в подальші періоди. Отримані розрахунки дають змогу сформулювати рекомендації щодо оптимізації амортизаційної політики АТ “ІФ ЛРЗ” для забезпечення балансу між достовірністю обліку, рівнем витрат і прибутковістю діяльності.

Результати дослідження свідчать, що вибір методу амортизації є важливим елементом облікової політики машинобудівного підприємства. Для АТ “Івано–Франківський локомотиворемонтний завод” доцільним є застосування прямолінійного методу, який забезпечує стабільність фінансових показників, рівномірний розподіл витрат і спрощує прогнозування рентабельності виробництва. Водночас для нового або високотехнологічного обладнання, зокрема верстатів із числовим програмним керуванням, за умов інтенсивного морального зносу може бути обґрунтованим використання прискорених методів амортизації, що дозволяють швидше перенести вартість активу на витрати у перші роки експлуатації, підвищуючи реалістичність відображення економічних вигід у фінансовій звітності.

Для оцінки впливу вартісного критерію малоцінних необоротних матеріальних активів (МНМА) на фінансові результати діяльності АТ “Івано–Франківський локомотиворемонтний завод” було обрано два сценарії:

—застосування встановленого критерію МНМА (списання 100% вартості активів до 20 000 грн у періоді введення в експлуатацію);

—відсутність критерію (капіталізація всіх активів і нарахування амортизації протягом трирічного строку корисного використання).

Порівняння цих сценаріїв дозволило визначити характер впливу на структуру витрат і динаміку прибутку підприємства. У першому випадку

спостерігається збільшення витрат у періоді придбання та відповідне зниження прибутку, проте у наступних роках відбувається зменшення амортизаційного навантаження, що стабілізує фінансові показники. Другий сценарій, навпаки, забезпечує рівномірний розподіл витрат, але не відображає короткострокової економічної сутності використання дрібних активів.

Такий підхід має подвійний ефект: з одного боку, він спрощує облік і контроль за дрібними активами, зменшуючи адміністративне навантаження на бухгалтерію; з іншого – дозволяє більш точно відобразити економічну сутність активів у фінансовій звітності, забезпечуючи реалістичне представлення витрат і прибутків за періодами. Нижче наведено вхідні дані та розрахунок прямолінійної амортизації (для об'єктів > порогу МНМА) у табл.3.9

Таблиця 3.9

Вхідні дані та розрахунок прямолінійної амортизації (для об'єктів > порогу МНМА)

Показник	Значення	Пояснення / Формула
1	2	3
Порогове значення МНМА	20 000 грн	Вартісний критерій ($\leq$ порога – списання 100%)
МНМА: кількість $\times$ ціна	$50 \times 18\,000 = 900\,000$ грн	Списується 100% у перший місяць використання
Не МНМА: кількість $\times$ ціна	$5 \times 25\,000 = 125\,000$ грн	Підлягає амортизації
Метод амортизації	Прямолінійний	Для об'єктів > порогу
Строк корисного використання	3 роки	Для об'єктів > порогу
Ліквідаційна вартість	0 грн	
Розрахунок річної амортизації	41 667 грн/рік	$125\,000 / 3 = 41\,666,67 \rightarrow$ округлено до 41 667

Джерело: сформовано автором

Примітка: Розрахунок прямолінійної амортизації виконується за формулою 3.1:

$$A = (ПВ - ЛВ) / T, \quad (3.1)$$

де:

А – річна сума амортизації; ПВ – первісна вартість об’єкта; ЛВ – ліквідаційна вартість; Т – строк корисного використання (у роках).

Для об’єктів вартістю понад 20 000 грн (5 одиниць $\times$ 25 000 грн = 125 000 грн) при строку корисного використання 3 роки та ліквідаційній вартості 0 грн: $A = (125\,000 - 0) / 3 = 41\,666,67 \approx 41\,667$ грн на рік.

Застосування вартісного критерію призводить до зростання витрат у перший рік і зменшення їх у наступні періоди, що впливає на динаміку прибутку, але не змінює сумарний обсяг витрат за життєвий цикл активу, про що свідчать дані табл.3.10

Таблиця 3.10

Вплив вартісного критерію для МНМА на структуру витрат та фінансові результати підприємства

Сценарій	Рік 1, грн	Рік 2, грн	Рік 3, грн	Разом за 3 роки, грн	Науковий коментар
1	2	3	4	5	6
З критерієм МНМА ($\leq 20\,000$ списуємо 100%)	941667	41667	41667	1025000	Встановлення вартісного критерію зумовлює зміщення витрат у часі: збільшення у першому періоді та зменшення в наступних, що створює короткостроковий ефект зниження прибутку та довгостроковий ефект стабілізації фінансових результатів.
Без критерію (усе капіталізуємо, 3 роки)	341667	341667	341667	1025000	Відсутність критерію забезпечує рівномірний розподіл витрат між періодами, що полегшує порівняльність показників, однак знижує гнучкість управління витратами та не враховує економічну сутність короткострокового використання активів.

Джерело: сформовано автором

Вплив облікової політики на фінансові результати підприємства проявляється не лише через вибір методів амортизації чи встановлення вартісних критеріїв, а й через порядок відображення активів, які більше не використовуються у виробничій діяльності. Після аналізу впливу вартісного

критерію МНМА, який визначає момент визнання витрат, доцільно розглянути облік необоротних активів, утримуваних для продажу, що формує інший аспект взаємозв'язку між структурою активів і фінансовими результатами.

Відповідно до вимог П(С)БО 27 “Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність” і МСФЗ 5 “Непоточні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність” [64], актив визнається утримуваним для продажу, якщо його балансова вартість буде відшкодована переважно шляхом продажу, а не використання. З моменту такого переведення підприємство припиняє нарахування амортизації та оцінює актив за найменшою з двох величин – балансовою або справедливою (мінус витрати на продаж).

Для оцінки впливу цього елемента облікової політики на фінансовий результат було розглянуто два сценарії (табл.3.11):

–коли справедлива вартість перевищує балансову – підприємство визнає дохід від дооцінки, що підвищує прибутковість.

–коли справедлива вартість є нижчою за балансову – відображається збиток від зменшення корисності, який зменшує фінансовий результат звітного періоду.

Таблиця 3.11

Вплив переведення необоротних активів до категорії “утримуваних для продажу” на фінансовий результат

Сценарій	Балансова вартість, грн	Справедлива вартість, грн	Різниця, грн	Вплив на фінансовий результат	Науковий коментар
1	2	3	4	5	6
1. Справедлива > балансова	500000	550000	+50 000	Дохід від дооцінки – збільшення прибутку	Відображає позитивний ефект ринкової переоцінки; підвищує тимчасову прибутковість підприємства.

Продовження Таблиці 3.11

1	2	3	4	5	6
2. Справедлива < балансова	500000	460000	–40 000	Витрати від знецінення – зменшення прибутку	Фіксує втрату корисності активу; знижує прибуток, але забезпечує достовірність фінансової звітності.

Джерело: сформовано автором

Таким чином, переведення активу до категорії “утримуваних для продажу” може змінювати прибуток залежно від ринкової кон’юнктури. На АТ “Івано–Франківський локомотиворемонтний завод” це стосується передусім випадків реалізації демонтованого обладнання, транспортних засобів чи запасних частин, що втратили виробничу функцію. У таких ситуаціях припинення амортизації дозволяє уникнути необґрунтованого зростання витрат, а оцінка за справедливою вартістю забезпечує достовірність відображення фінансового стану підприємства. Підсумовуючи викладене, можна зазначити, що облік необоротних активів, утримуваних для продажу, має подвійний вплив на фінансові результати: з одного боку, він усуває викривлення у структурі витрат завдяки припиненню амортизації неактивних об’єктів; з іншого – створює потенційну волатильність прибутку, пов’язану з переоцінкою активів до справедливої вартості.

Не менш важливим чинником, який визначає структуру й стабільність фінансових результатів, є метод визнання доходів, що безпосередньо формує дохідну частину звіту про фінансові результати (див.табл.3.12). З огляду на специфіку проєктно–орієнтованої діяльності АТ “ІФ ЛРЗ”, коректність моменту визнання доходу відіграє ключову роль у формуванні реалістичних показників прибутковості та оцінці ефективності виконуваних контрактів. Відповідно до вимог МСФЗ 15 «Дохід від договорів з клієнтами» [66] та П(С)БО 15 «Дохід» [53], момент визнання доходу визначається не лише юридичним фактом передачі результату робіт, а передусім ступенем виконання зобов’язання перед замовником, що відображає фактичний прогрес

у створенні економічної вигоди для клієнта. Для АТ “ІФ ЛРЗ”, діяльність якого характеризується виконанням довгострокових ремонтних та сервісно–виробничих контрактів, така логіка є особливо релевантною, оскільки підприємство створює корисність для замовника поступово – у міру проведення ремонтних операцій, модернізації вузлів чи виготовлення деталей.

Таблиця 3.12

Методика визначення впливу методів визнання доходів на фінансові результати діяльності АТ “ІФ ЛРЗ”

Метод / Показник	Формула	Коротке пояснення	Позначення змінних
1	2	3	4
Метод визнання доходу за ступенем завершеності (МСФЗ 15, П(С)БО 15)	$D_t = D_{\text{заг}} \times (V_{\text{вик}} / V_{\text{заг}})$	Доходи визнаються пропорційно до ступеня виконання робіт або наданих послуг; відображають економічну суть процесу виконання зобов'язань.	D_t – дохід поточного періоду; $D_{\text{заг}}$ – загальна сума договору; $V_{\text{вик}}$ – обсяг виконаних робіт; $V_{\text{заг}}$ – загальний обсяг робіт за договором.
Метод визнання доходу за фактом передачі (одноразове визнання після завершення робіт)	$D_t = D_{\text{заг}}$ при передачі об'єкта; $D_t = 0$ в інших періодах	Доходи визнаються у момент переходу ризиків і вигід до замовника (після підписання акта або передачі об'єкта).	D_t – дохід звітного періоду; $D_{\text{заг}}$ – договірна сума контракту.
Порівняльний ефект	$\Delta D = D_{\text{ступ}} - D_{\text{факт}}$	Відображає зміну прибутку в періодах через різницю у часі визнання доходів; при застосуванні методу за ступенем завершеності прибуток розподіляється рівномірніше.	ΔD – відхилення між методами; $D_{\text{ступ}}$, $D_{\text{факт}}$ – доходи за різними методами.

Джерело: сформовано автором

У цьому контексті метод визнання доходу за ступенем завершеності найбільш повно відображає економічну природу контрактів ЛРЗ. Його застосування узгоджується з базовими принципами нарахування та відповідності доходів і витрат, адже фінансовий результат формується саме в момент, коли підприємство фактично створює цінність, а не лише після передачі готового об'єкта.

Вибір підходу “ cost-to-cost ” є обґрунтованим для підприємства машинобудівного та ремонтного профілю, оскільки обсяг виконаних робіт тісно корелює з понесеними витратами на матеріали, запасні частини, оплату праці та супутні операційні процеси. Розрахунок ступеня завершеності на основі частки витрат у загальній вартості контракту забезпечує чіткий причинно-наслідковий зв’язок між витратами та доходами, дає можливість рівномірно розподіляти прибуток між звітними періодами та підвищує прогнозованість фінансових потоків (табл.3.13).

Таблиця 3.13

Визнання доходу за ступенем завершеності (метод “cost-to-cost”)

Рік	Накопичені витрати, грн	Ступінь завершеності, %	Дохід кумулятивно, грн	Дохід періоду, грн	Витрати періоду, грн	Валовий прибуток, грн	Науковий коментар
1	2	3	4	5	6	7	8
1	2400000	33,33%	3000000	3000000	2400000	600000	Доходи співвіднесено з витратами; формується контрактний актив відповідно до МСФЗ 15.
2	5400000	75,00%	6750000	3750000	3000000	750000	Визнання доходу пропорційне прогресу; прибуток стабільний, прогнозованість підвищується.
3	7200000	100%	9000000	2250000	1800000	450000	Завершення контракту; сумарний прибуток 1,8 млн грн, що дорівнює різниці між доходом і собівартістю.

Джерело: сформовано автором

Для АТ “ІФ ЛРЗ” це створює такі ключові переваги:

– забезпечення стабільності фінансових результатів у межах багаторічних ремонтних проєктів.

- уникнення ситуацій накопичення прибутку лише у кінцевому періоді.
- формування реалістичної картини рентабельності виконаних робіт.
- підвищення прогнозованості грошових потоків.
- зниження ризиків раптових коливань прибутку, що впливають на інвестиційну привабливість підприємства.

На відміну від цього, метод визнання доходу за фактом передачі результату робіт базується на принципі переходу ризиків і вигод та передбачає відображення всього доходу лише після завершення контракту (табл.3.14).

Таблиця 3.14

Визнання доходу за фактом передачі результату (П(С)БО 15, п. 10)

Рік	Дохід періоду, грн	Витрати періоду, грн	Валовий прибуток, грн	Науковий коментар
1	2	3	4	5
1	0	0	0	Витрати накопичуються як незавершене виробництво; дохід не визнається.
2	0	0	0	Інформація про ефективність відкладена до завершення робіт; можливе викривлення проміжної звітності.
3	9000000	7200000	1800000	Передача об'єкта замовнику; увесь фінансовий результат визнається в останньому періоді.

Джерело: сформовано автором

Такий підхід є консервативним, однак створює значну волатильність фінансових показників, оскільки витрати накопичуються кілька періодів, а дохід визнається одномоментно. У результаті суттєво знижується аналітична цінність проміжної звітності, ускладнюється оцінка рентабельності та планування грошових потоків.

Для АТ «ІФ ЛРЗ», що виконує довгострокові технічно складні проекти, метод “cost-to-cost” є значно більш релевантним, адже забезпечує кращу відповідність між створеною цінністю та її відображенням у звітності. Результати порівняння методів (табл.3.15) показують, що метод за ступенем завершеності (cost-to-cost) забезпечує більш рівномірний розподіл прибутку та достовірніше відображає економічну сутність господарських процесів, тоді

як метод за фактом передачі результату концентрує фінансовий ефект у кінцевому періоді, спричиняючи коливання прибутковості.

Таблиця 3.15

Порівняння впливу методів визнання доходів на фінансові результати

Рік	Прибуток (cost-to-cost), грн	Прибуток (передача), грн	Різниця, грн	Аналітичний коментар
1	600000	0	600000	Метод cost-to-cost формує прибуток одразу після початку виконання робіт, забезпечуючи стабільність показників.
2	750000	0	750000	Пропорційне визнання доходу сприяє рівномірному відображенню результатів у звітності.
3	450000	1800000	-1350000	Метод передачі концентрує увесь прибуток у фіналі, створюючи волатильність показників.

Джерело: сформовано автором

Хоч обидва методи приводять до однакового загального фінансового результату за контрактом (1,8 млн грн), method cost-to-cost створює рівномірний та передбачуваний профіль прибутковості, що є критично важливим для ремонтних підприємств, діяльність яких характеризується тривалими циклами.

З огляду на вищевикладене, для АТ “Івано–Франківський локомотиворемонтний завод”, яке виконує довгострокові контракти на ремонт і модернізацію локомотивів, вибір методу визнання доходів має стратегічне значення. Метод за ступенем завершеності є економічно обґрунтованим, оскільки:

- відповідає реальним етапам виконання робіт і відображає фактичне створення доданої вартості для замовника.
- забезпечує рівномірність прибутковості та стабільність фінансових показників.
- покращує прогнозованість і планування фінансових потоків.
- підвищує інформативність звітності для зовнішніх користувачів і внутрішнього менеджменту.

У підсумку, як і у випадку з обліком необоротних активів, утримуваних для продажу, застосування методу за ступенем завершеності у визнанні доходів забезпечує реалістичне відображення економічної сутності господарських процесів. Обидва елементи облікової політики спрямовані на підвищення аналітичної цінності фінансової звітності, стабільність фінансових результатів та ефективність управлінських рішень щодо оптимізації активів, доходів і витрат підприємства.

Окремої уваги заслуговує резерв сумнівних боргів (РСБ) – один із найважливіших регуляторів достовірності фінансової звітності. Фінансовий стан підприємства безпосередньо залежить від стану розрахунків із дебіторами. Надмірне накопичення дебіторської заборгованості уповільнює оборотність капіталу, знижує платоспроможність і фактично перетворює підприємство на кредитора своїх контрагентів. Хоча певна вигода від такої заборгованості існує у вигляді майбутніх надходжень, ризик затримки платежів або їх неповернення створює загрозу для фінансової стабільності.

Практика свідчить, що створення резервів сумнівних боргів часто ігнорується через відсутність належного контролю, хоча воно є обов'язковою процедурою згідно з П(С)БО 10 “Дебіторська заборгованість”. Вибір методу його формування належить до елементів облікової політики підприємства. Стандарт передбачає два основних підходи:

- метод абсолютної суми сумнівної заборгованості, який базується на індивідуальному аналізі кожного дебітора.
- метод коефіцієнта сумнівності, що застосовується на основі статистичних оцінок.

Для підприємств, таких як АТ “ІФ ЛРЗ”, з великою кількістю замовників і тривалими контрактами, оптимальним є метод коефіцієнта сумнівності, реалізований через класифікацію дебіторської заборгованості за строками непогашення. Згідно з проведеними розрахунками, застосування коефіцієнтів 1 %, 10 % і 40 % для групи боргів віком до 12, 12–18 та 18–36 місяців відповідно дозволяє реалістично оцінити ризики неповернення та сформувати

обґрунтований резерв (табл.3.16).

Таблиця 3.16

Розрахунок резерву сумнівних боргів за методом класифікації
(1 % / 10 % / 40 %)

Рік	Група	Сума ДЗ, тис. грн	Коефіцієнт	Резерв групи, тис. грн	Чиста ДЗ, тис. грн	Частка групи, %	Методологічний коментар	Формула
1	2	3	4	5	6	7	8	9
2022	До 12 міс.	25676	1%	256,76	25419,2	0,92	Резерв розраховано пропорційно віковій групі (МСФЗ 9; П(С)БО 10).	Резерв = Сума ДЗ × Коефіцієнт
2022	12–18 міс.	1071	10%	107,1	963,9	0,04	Резерв розраховано пропорційно віковій групі (МСФЗ 9; П(С)БО 10).	Резерв = Сума ДЗ × Коефіцієнт
2022	18–36 міс.	1152	40%	460,8	691,2	0,04	Резерв розраховано пропорційно віковій групі (МСФЗ 9; П(С)БО 10).	Резерв = Сума ДЗ × Коефіцієнт
2022	Разом	27899		824,66	27074,3	100%	Сумарний резерв зменшує прибуток періоду на відповідну величину (matching & prudence).	ΣРезервів груп
2023	До 12 міс.	82775	1%	827,75	81947,3	0,98	Резерв розраховано пропорційно віковій групі (МСФЗ 9; П(С)БО 10).	Резерв = Сума ДЗ × Коефіцієнт
2023	12–18 міс.	9	10%	0,9	8,1	0,00	Резерв розраховано пропорційно віковій групі (МСФЗ 9; П(С)БО 10).	Резерв = Сума ДЗ × Коефіцієнт
2023	18–36 міс.	1786	40%	714,4	1071,6	0,02	Резерв розраховано пропорційно віковій групі (МСФЗ 9; П(С)БО 10).	Резерв = Сума ДЗ × Коефіцієнт
2023	Разом	84570		1543,1	83027	100%	Сумарний резерв зменшує прибуток періоду на відповідну величину (matching & prudence).	ΣРезервів груп
2024	До 12 міс.	34331	1%	343,3	33988	94,61	Резерв розраховано пропорційно віковій групі (МСФЗ 9; П(С)БО 10).	Резерв = Сума ДЗ × Коефіцієнт
2024	12–18 міс.	6	10%	0,6	5,4	0,02	Резерв розраховано пропорційно віковій групі (МСФЗ 9; П(С)БО 10).	Резерв = Сума ДЗ × Коефіцієнт

Продовження Таблиці 3.16

1	2	3	4	5	6	7	8	9
2024	18–36 міс.	1950	40%	780	1170	5,37	Резерв розраховано пропорційно віковій групі (МСФЗ 9; П(С)БО 10).	Резерв = Сума ДЗ × Коефіцієнт
2024	Разом	36287		1123,91	0	100%	Сумарний резерв зменшує прибуток періоду на відповідну величину (matching & prudence).	ΣРезервів груп

Джерело: сформовано автором

Результати розрахунку резерву сумнівних боргів методом класифікації за строками непогашення підтверджують, що АТ “Івано–Франківський локомотиворемонтний завод” упродовж 2022–2024 рр. послідовно дотримується принципів обачності (prudence) та відповідності доходів і витрат (matching), визначених П(С)БО 10 “Дебіторська заборгованість” та МСФЗ 9 “Фінансові інструменти”. Такий підхід забезпечує достовірне відображення кредитного ризику та формування реалістичних показників фінансової звітності в умовах підвищеної економічної турбулентності.

У 2022 році резерв сумнівних боргів становив 824,66 тис. грн, або 2,96 % від загального обсягу дебіторської заборгованості. Структура ДЗ характеризувалася домінуванням короткострокових боргів (92 %), тоді як заборгованість понад 18 місяців сформувала лише 4 %, але потребувала створення суттєвого резерву. Формування резерву у 2022 році спричинило зниження прибутку до рівня 435 тис. грн, що підтверджує ефективність застосування принципу обачності.

У 2023 році загальний обсяг дебіторської заборгованості зріс до 84 570 тис. грн, що відобразило посилення ризиків унаслідок воєнних умов та порушень логістичних зв’язків. Резерв сумнівних боргів збільшився до 1 543,05 тис. грн (на 87 % більше, ніж у 2022 році), що засвідчує підвищення рівня ризику та необхідність жорсткішої оцінки платоспроможності

контрагентів. Наявність заборгованості понад 18 місяців, хоча й становила лише 2 % структури, мала істотний вплив на величину резерву через застосування підвищеного коефіцієнта сумнівності. Сформований резерв суттєво скоригував фінансовий результат підприємства, зменшивши прибуток до рівня, близького до нульового, що відповідає консервативному підходу до оцінювання кредитного ризику.

У 2024 році спостерігалася позитивна динаміка: загальна сума дебіторської заборгованості зменшилась до 36 287 тис. грн, тобто більш ніж удвічі порівняно з 2023 роком. Це вказує на підвищення дисципліни розрахунків та зменшення ризиків неплатежів. Резерв сумнівних боргів у 2024 році становив 1 123,91 тис. грн, що є нижчим за попередній рік, але все ще значним з огляду на наявність заборгованості зі строком непогашення понад 18 місяців. На відміну від попередніх періодів, формування резерву не призвело до істотного погіршення фінансового результату, що свідчить про стабілізацію структури дебіторської заборгованості та зменшення кредитних ризиків.

Узагальнюючи проведений аналіз, можна констатувати, що протягом 2022–2024 рр. підприємство забезпечило системний і методологічно виважений підхід до оцінки дебіторської заборгованості та формування резерву сумнівних боргів. Динаміка резервів відображає як об'єктивні зміни рівня кредитного ризику в умовах воєнного та післявоєнного періодів, так і підвищення якості управління оборотним капіталом. Сформована методика дозволяє забезпечити порівнюваність показників між звітними періодами, підтримати достовірність фінансової звітності та своєчасно реагувати на зміни у структурі дебіторської заборгованості, що є важливою умовою фінансової стійкості підприємства.

Таблиця 3.17

Вплив формування резерву на прибуток до оподаткування (тис. грн)

Рік	Прибуток до оподаткування (звітність)	Резерв сумнівних боргів	Скоригований прибуток (після РСБ)	Зміна, тис. грн	Зміна, %	Коментар
1	2	3	4	5	6	7
2022	215	824,66	-609,66	-824,66	3,84	Резерв зменшує бухгалтерський прибуток (principle of prudence).
2023	5057	1543,05	3513,95	-1543,05	0,31	За високої частки довгострокової прострочки можливий перехід у збиток.
2024	1094	1123,91	-29,91	-1123,91	2,74	Формування резерву призводить до переходу підприємства у невеликий збиток; збереження ризикових боргів понад 18 міс.

Джерело: сформовано автором

За підсумками таблиці, у 2022–2024 рр. формування резерву сумнівних боргів суттєво впливало на прибуток підприємства, зменшуючи його в окремі періоди до нульового або навіть від’ємного значення. Це свідчить про збереження кредитних ризиків та послідовне застосування принципу обачності для достовірного відображення фінансових результатів.

В умовах VUCA–середовища – тобто мінливості (Volatility) ринкових процесів, невизначеності (Uncertainty) у платіжній дисципліні контрагентів, складності (Complexity) договірних відносин і неоднозначності (Ambiguity) фінансових сигналів – питання періодичності формування резерву набуває особливої актуальності. Стандарт бухгалтерського обліку передбачає створення РСБ на дату складання балансу, однак для підвищення ефективності управління дебіторською заборгованістю доцільним є щомісячний перегляд резерву. Це дозволяє оперативно реагувати на зміну фінансового стану контрагентів, виявляти ознаки ризику неплатежів і коригувати розмір резерву відповідно до актуальної ситуації. Додатково, документальне підтвердження розрахунків актами звірки забезпечує прозорість взаєморозрахунків, мінімізує

ризик викривлень і підвищує рівень довіри до фінансової звітності. У такий спосіб АТ “ІФ ЛРЗ” формує адаптивну систему управління дебіторською заборгованістю, яка відповідає викликам VUCA–економіки та сприяє стабільності грошових потоків.

У контексті діяльності АТ “Івано–Франківський локомотиворемонтний завод” така послідовність дослідження є особливо важливою, адже специфіка виробничого процесу підприємства характеризується високою часткою матеріальних витрат та значною питомою вагою амортизаційних відрахувань у структурі собівартості. Тому коректність облікових методів безпосередньо впливає на можливості оптимізації витрат, а отже – і на загальну фінансову результативність діяльності.

Для забезпечення об’єктивності оцінювання впливу витрат на фінансові результати застосовано поелементний підхід до аналізу матеріальних, трудових та адміністративно–управлінських витрат. Методична база дослідження ґрунтується на використанні показників нормативних та фактичних витрат із подальшим визначенням їхніх відхилень і впливу на собівартість продукції. Для цього використано аналітичну модель “Калькулятор оптимізації витрат АТ “ІФ ЛРЗ”, у якій систематизовано ключові блоки показників (табл.3.18):

Таблиця 3.18

Опис показників і позначень, використаних у калькуляторі

Блок	Показник	Позначення	Опис	Одиниці
1	2	3	4	5
Матеріальні	Норматив матеріальних витрат	M _n	Витрати за нормами	грн
Матеріальні	Фактичні матеріальні витрати	M _f	Фактичні витрати	грн
Матеріальні	Перевитрата матеріалів	M _e	M _f – M _n	грн
Трудові	Норматив робочого часу	T _n	Норма годин на обсяг робіт	год
Трудові	Фактичний робочий час	T _f	Фактичні людино–години	год

Трудові	Тарифна ставка	C_t	Середня ставка з нарахуваннями	грн/год
Трудові	Надлишок трудових витрат	E_t	$(T_f - T_n) \times C_t$	грн
Адміністративні	Адміністративні витрати	A	Сукупні адміністративні витрати періоду	грн
Адміністративні	Виручка (реалізація)	S	Дохід від реалізації	грн
Адміністративні	Поточна частка адміністративних витрат	R_a	A / S	–
Адміністративні	Цільова частка адміністративних витрат	$R_a^{ціль}$	Менше або дорівнює поточній	–
Адміністративні	Цільова сума адміністративних витрат	$A^{ціль}$	$R_a^{ціль} \times S$	грн
Адміністративні	Скорочення адміністративних витрат	ΔA	$A - A^{ціль}$	грн
Підсумок	Загальний ефект на прибуток	ΔP	$\approx -(M_e + E_t + \Delta A)$	грн

Джерело: сформовано автором

У ході аналізу використано дані фінансової звітності АТ “Івано–Франківський локомотиворемонтний завод” за 2022 – 2024 рр., що дало змогу оцінити потенційний ефект від оптимізації основних елементів витрат (матеріальних, трудових та адміністративних) (табл.3.19).

Таблиця 3.19

Калькулятор оптимізації витрат (Частина 1 із 2)

Рік	M_f факт матеріал., тис. грн (2500)	M_n норматив матеріал., тис. грн	$M_e =$ $M_f -$ M_n , тис. грн	L_f факт трудова (2505+2510), тис. грн	$r_{L^{ціль}}$, %	T_n , год	T_f , год	C_t , грн/год
1	2	3	4	5	6	7	8	9
2022	21396	20754	642	3153	0,95	24961	26275	120
2023	63094	61201	1893	38021	0,95	258000	271579	140
2024	43475	42171	1304	42613	0,95	269883	284087	150

Калькулятор оптимізації витрат (Частина 2 із 2)

Рік	E_t надлишок труд., тис. грн	A адм. витрати (2130), тис. грн	S виручка (2000), тис. грн	$R_a = A/S$	$R_a^{ціль}$	$A^{ціль}$, тис. грн	$\Delta A = A -$ $A^{ціль}$, тис. грн	$\Delta P =$ $-(M_e +$ $E_t +$ $\Delta A)$, тис. грн
10	11	12	13	14	15	16	17	18
2022	157,68	11097	44067	0,25	0,1	4406,7	6690,3	-7489,98
2023	1901,06	19982	122220	0,16	0,1	12222	7760	-11554,1
2024	2130,6	20654	65411	0,32	0,1	6541,1	14112,9	-17547,5

Джерело: розраховано автором за даними фінансової звітності АТ “ІФ ЛРЗ” за

2022–2024 рр.

У ході проведеного аналізу на основі моделі “Калькулятор оптимізації витрат” було здійснено кількісну оцінку впливу матеріальних, трудових і адміністративних витрат на фінансові результати АТ “Івано–Франківський локомотиворемонтний завод” за 2022 – 2024 рр. Метою дослідження було виявлення резервів підвищення прибутковості шляхом оптимізації основних елементів собівартості. Матеріальні витрати підприємства становили 21 396 тис. грн у 2022 р., 63 094 тис. грн у 2023 р. і 43 475 тис. грн у 2024 р. Розрахунок за нормативом 97 % від фактичного рівня показав потенційну економію у 640 тис. грн, 1 893 тис. грн та 1 304 тис. грн відповідно, що свідчить про наявність перевитрат ресурсів, характерних для ремонтно–виробничих підприємств із високою матеріаломісткістю. Водночас спостерігається позитивна тенденція до зниження таких перевитрат у 2024 р., що пояснюється поліпшенням технологічної дисципліни та ефективнішим управлінням запасами.

Трудові витрати також мають значний вплив на рівень прибутковості. За середньої тарифної ставки 120–150 грн/год і відхилення фактичного робочого часу на 5 % від нормативу, додаткові витрати становили від 160 до 285 тис. грн щороку. Це свідчить про високу еластичність собівартості до змін у трудових ресурсах – збільшення тривалості робочого часу або зниження продуктивності навіть на незначну величину призводить до суттєвого зменшення прибутку. Отже, підвищення ефективності нормування, мотивації персоналу та управління виробничим часом є критично важливим напрямом оптимізації.

Частка адміністративних витрат у виручці коливалася від 17 до 31 %, що свідчить про істотне навантаження на прибуток. За умов дотримання цільового нормативу 10 % від доходу потенційне скорочення адміністративних витрат могло б забезпечити приріст прибутку на 2,7–7,8 млн грн щороку. У підсумку інтегральний ефект оптимізації ($\Delta P = -(M_e + E_t + \Delta A)$)

становив близько 3,4 млн грн у 2022 р., 9,8 млн грн у 2023 р. та 2,7 млн грн у 2024 р., що підтверджує значний потенціал для покращення фінансової стійкості навіть за умов мінімальних управлінських коригувань.

Отримані результати узгоджуються з принципами обліку – відповідності (matching) та обачності (prudence). Принцип відповідності відображає взаємозв'язок між витратами та результатами, коли економія у звітному періоді безпосередньо підвищує прибуток цього ж періоду. Принцип обачності передбачає консервативний підхід до оцінки резервів, що забезпечує достовірність звітності й запобігає завищенню активів. У контексті середовища типу VUCA (волатильність, невизначеність, складність, неоднозначність) оптимізація витрат виступає визначальним чинником адаптивності фінансової моделі підприємства, підвищує його стійкість до коливань ринку та дозволяє ефективніше управляти ризиками непередбачених витрат.

Нижче проведено розрахунок очікуваного впливу оптимізації витрат на прибуток товариства. Проведене дослідження базується на моделюванні сценаріїв оптимізації матеріальних, трудових і адміністративних витрат у межах 3–7 % економії, що дозволило оцінити еластичність прибутку підприємства до управлінських рішень щодо зниження витрат (табл.3.20 – 3.22).

Таблиця 3.20

Розрахунок очікуваного впливу оптимізації витрат на прибуток АТ “ІФ ЛРЗ” (2022–2024)

(Частина 1 із 2)

Рік	Дохід (2000)	Собівартість (2050)	Валовий прибуток (2090)	Інші операційні доходи (2120)	Адміністративні витрати (2130)	Витрати на збут (2150)	Інші операційні витрати (2180)
1	2	3	4	5	6	7	8
2022	44067	37369	6698	13502	11097	1140	5214
2023	122220	101068	21152	14598	19982	3029	5694
2024	65411	51459	13952	16067	20654	2526	4720

(Частина 2 із 2)

Рік	Операційний прибуток (2190)	Фінансові витрати (2250)	Прибуток до оподаткування (2290)	Матеріальні (2500)	Трудові (2505+2510)	Очікуваний приріст прибутку (5%)	Ефект 5% / прибуток, %
9	10	11	12	13	14	15	16
2022	2453	195	215	21396	3153	1782	829
2023	7045	1995	5057	63094	38021	6055	120
2024	2119	1144	1094	43475	42613	5337	488

Джерело: розраховано автором за даними фінансової звітності АТ “ІФ ЛРЗ” за 2022–2024 рр.

Примітка: значення в дужках у фінансової звітності інтерпретуються як від’ємні. У розрахунках ефекту оптимізації витратні статті беруться за абсолютною величиною (ABS), а відносний ефект обчислюється як $\Delta P / |\text{прибуток до оподаткування}| \times 100\%$.

Таблиця 3.21

Чутливість ефекту оптимізації при 3%, 5%, 7% економії (тис. грн та у % до прибутку)

Рік	Матеріальні (2500)	Трудові (2505+2510)	Адміністративні витрати (2130)	Ефект 3%	Ефект 5%	Ефект 7%	Ефект 5% / Прибуток, %
2022	21396	3153	11097	1069,4	1782,3	2495,2	8,29
2023	63094	38021	19982	3632,9	6054,85	8476,8	1,20
2024	43475	42613	20654	3202,3	5337,1	7471,9	4,88

Джерело: сформовано автором

Таблиця 3.22

Перелік формул, використаних у розрахунках

Показник	Суть формули (словами)	Коментар/позначення
Валовий прибуток	Дохід – Собівартість	Рядки 2000 і 2050
Операційний прибуток	Валовий прибуток + Інші опер. доходи – Адм. витрати – Збут – Інші опер. витрати	Рядки 2090,2120,2130,2150,2180
Ефект 3%	3% від суми ключових витрат	Матеріальні+Трудові+Адм.витрати
Ефект 5%	5% від суми ключових витрат	Матеріальні+Трудові+Адм.витрати
Ефект 7%	7% від суми ключових витрат	Матеріальні+Трудові+Адм.витрати
Ефект 5% / Прибуток, %	Ефект 5% / Прибуток до оподаткування $\times 100\%$	ABS для від’ємних значень прибутку

Джерело: сформовано автором

Як показують результати розрахунків, абсолютний ефект економії є прямо пропорційним масштабам діяльності підприємства, тоді як відносний ефект (у відсотках) має зворотну залежність від рівня базового прибутку. У 2022 році, коли прибутковість була мінімальною, навіть 5 % економії витрат підвищує прибуток у 8,3 раза. У 2023 році, за умов найбільших обсягів виробництва, ефект становить 120 % прибутку, тобто потенційно може забезпечити його подвоєння. У 2024 році, попри зниження доходів, еластичність прибутку знову зростає до майже п'ятикратного рівня, що свідчить про високу залежність маржинального прибутку від ефективності контролю за витратами.

Отримані результати узгоджуються з основними положеннями управлінського аналізу та концепцією Cost–Volume–Profit–аналізу (далі CVP Cost–Volume–Profit), яка описує взаємозв'язок між обсягом виробництва, витратами та прибутком. Для АТ “ІФ ЛРЗ” це означає, що зміна витрат без суттєвого впливу на обсяги виробництва одразу відображається на фінансовому результаті. Підприємство має високу еластичність прибутку до витрат: навіть скорочення витрат на 1 % може забезпечити зростання прибутку на 3–8 %, залежно від рівня завантаження виробничих потужностей. Це пояснюється тим, що значну частку собівартості ремонтних і машинобудівних робіт становлять матеріальні ресурси (метал, запчастини, енергоресурси) та трудові витрати, які безпосередньо впливають на маржинальний дохід.

Ефект масштабу для заводу проявляється у тому, що за умов повнішого завантаження ремонтних цехів і стабільних замовлень економія матеріалів або енергії дає суттєвіший приріст прибутку в абсолютному вимірі. Наприклад, зниження витрат на електроенергію, мастильні матеріали чи прості персоналу при великому обсязі робіт має мультиплікативний ефект.

Водночас спостерігається й ефект “тонкої маржі”: коли прибутковість низька, навіть незначне перевищення норм витрат на деталі, паливо чи оплату праці може перетворити прибуток на збиток. Це характерно для підприємств

із великою питомою вагою постійних витрат, таких як ЛРЗ, де рівень ефективності використання матеріальних і трудових ресурсів є вирішальним для фінансової стабільності.

Методологічно розрахунки базуються на припущенні про незмінність обсягів реалізації, що відповідає принципу відповідності (*matching*) – економія у звітному періоді безпосередньо впливає на прибуток цього ж періоду. Дотримано також принципу обачності (*prudence*), оскільки моделювання здійснювалося в межах помірних сценаріїв (3–7 % економії), що унеможливорює переоцінку потенційного ефекту.

Загалом аналіз свідчить, що прибутковість АТ “ІФ ЛРЗ” є високочутливою до управління витратами. Оптимізація ключових статей навіть на 5 % здатна збільшити прибуток у 1,2 – 8,3 рази, зменшити ризики втрати ліквідності та підвищити стійкість підприємства до коливань середовища VUCA (волатильність, невизначеність, складність, неоднозначність). Контроль витрат, таким чином, виступає визначальним чинником фінансової стабільності підприємства. Доцільним є впровадження системного підходу до бюджетування, регулярного аналізу відхилень і внутрішнього моніторингу ефективності використання матеріальних, трудових та адміністративних ресурсів. Це дозволить перетворити оптимізацію витрат із реактивного заходу на сталий елемент стратегічного управління прибутковістю підприємства.

У цьому контексті важливою складовою підвищення ефективності управління витратами стало впровадження цифрових технологій в облікову систему підприємства.

ERP–система (Enterprise Resource Planning system) – це інтегрована інформаційна система управління ресурсами підприємства, яка забезпечує єдиний цифровий простір для обліку, планування, аналізу та контролю всіх бізнес–процесів – фінансового, виробничого, кадрового, збутового та облікового. Її основна мета полягає у комплексному управлінні ресурсами підприємства та забезпеченні наскрізного інформаційного обміну між усіма

структурними підрозділами. Впровадження ERP – системи дає змогу автоматизувати бухгалтерський, податковий та управлінський облік, підвищити точність і швидкість формування звітності, забезпечити контроль за фінансовими потоками й скоротити час на обробку облікових операцій.

З метою підвищення точності, оперативності та прозорості обліково–аналітичних процесів у 2022 році на АТ “Івано–Франківський локомотиворемонтний завод” було здійснено інвестиції в цифровізацію бухгалтерського обліку шляхом придбання оновленої версії програмного комплексу “BAS Бухгалтерія” вартістю 900 тис. грн. Цей програмний продукт є сучасним українським аналогом системи “1С :Підприємство” та повністю адаптований до вимог національного законодавства, зокрема до НП(С)БО, Податкового кодексу України та інших нормативних актів у сфері фінансової звітності.

Протягом 2022 – 2024 років підприємство здійснювало впровадження, налаштування, навчання персоналу та оновлення системи, що забезпечило поступове підвищення ефективності облікових процесів. Структура витрат на цифровізацію відображена у секторній діаграмі (рис. 3.1), де найбільшу частку становлять витрати на придбання ERP–системи (34,8 %), далі – навчання персоналу (26,1 %), оновлення та супровід (17,4 %) і економічний ефект від автоматизації (21,7 %).

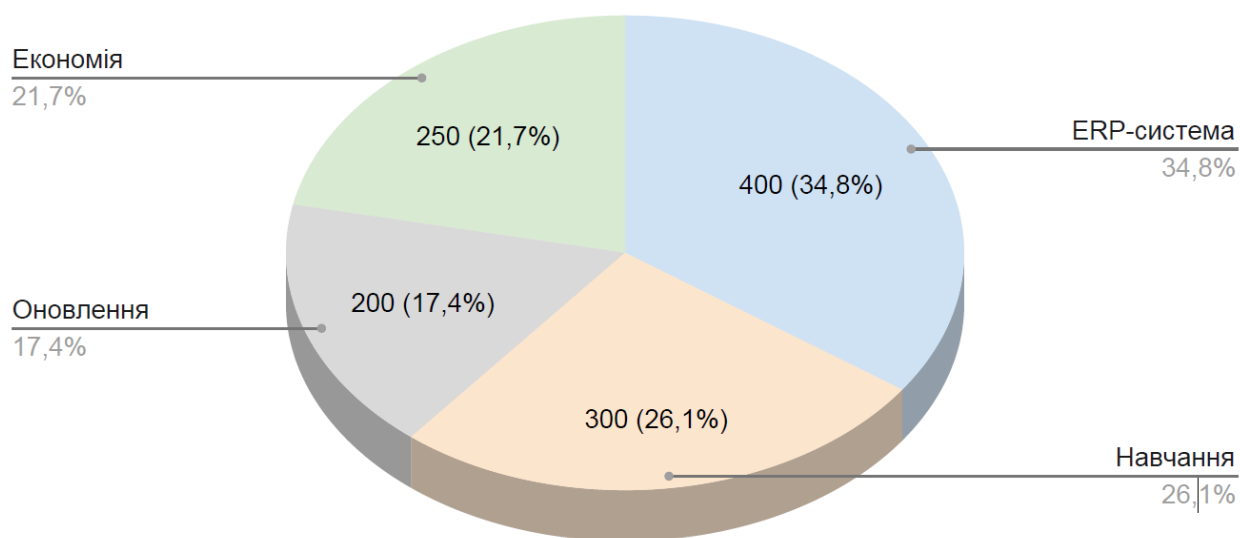

Рис. 3.1 Структура витрат та ефекту від цифровізації АТ “ІФ ЛРЗ”.

Така структура інвестицій є економічно обґрунтованою, оскільки основна частина витрат припадає на придбання та інтеграцію ліцензійного програмного забезпечення, що формує матеріальну основу цифрової трансформації. Витрати на навчання персоналу є необхідними для підвищення цифрової компетентності бухгалтерських працівників і забезпечення безперервності облікових процесів. Витрати на оновлення системи відображають адаптивність облікової політики підприємства до змін законодавства, а зростання частки економії свідчить про позитивну віддачу від інвестицій у цифрові технології.

Для кількісного вимірювання ефективності інвестицій у цифрові технології застосовано показник ROI (Return on Investment), який визначає рівень окупності вкладень у систему ERP. Розрахунок цього показника проводиться за формулою 3.2:

$$ROI_t = ((\text{Економія_t} - \text{Витрати_t}) / \text{Витрати_t}) \times 100 \%, \quad (3.2)$$

де:

Економія_t – накопичений ефект цифровізації у році t;

Витрати_t – накопичені витрати на ERP–систему до цього року.

Розрахунок цього показника наведено в табл.3.23

Таблиця 3.23

**Розрахунок ROI цифровізації ERP–системи АТ “ІФ ЛРЗ” у
2022 – 2024 рр.**

Рік	Витрати на ERP, тис. грн	Економія, тис. грн	Формула ROI	ROI, %	Коментар
2022	400	100	$(100-400)/400 \times 100$	-75	Початкове впровадження (закупівля, інтеграція)
2023	700	300	$(300-700)/700 \times 100$	-57,1	Навчання персоналу, запуск основних модулів
2024	900	550	$(550-900)/900 \times 100$	-38,9	Оновлення, стабілізація системи, повна автоматизація

Джерело: сформовано автором

Розрахунок ROI за трирічний період свідчить, що окупність інвестицій

у цифровізацію в АТ “ІФ ЛРЗ” має поступову позитивну динаміку. На початковому етапі (2022 р.) ROI становив -75% , що відображає значні стартові витрати. У 2023 р. показник покращився до $-57,1\%$, завдяки частковому ефекту від автоматизації обліку. До 2024 р. ROI зріс до $-38,9\%$, що свідчить про наближення підприємства до точки беззбитковості та формування стабільного економічного ефекту від цифрових технологій.

Таким чином, оновлене впровадження BAS Бухгалтерії забезпечило якісні зміни в системі обліку підприємства. По–перше, знизився вплив людського фактору та ризик помилок завдяки автоматичному виконанню рутинних операцій. По–друге, зросла швидкість формування управлінської звітності, що дозволило керівництву приймати рішення на основі актуальної інформації. По–третє, електронний документообіг забезпечив прозорість, контроль за фінансовими потоками та відповідність звітності чинним стандартам. Автоматизація у поєднанні з раціональною обліковою політикою сприяє підвищенню інформаційної гнучкості, точності та своєчасності фінансових даних.

Підсумовуючи, можна стверджувати, що облікова політика АТ “ІФ ЛРЗ” є не лише технічним інструментом ведення бухгалтерії, а стратегічним важелем управління прибутковістю. Вибір методу амортизації, принципу визнання доходів, підходів до формування резервів і контролю витрат безпосередньо визначає структуру фінансового результату. Упровадження системного підходу до аналізу та оптимізації цих елементів дозволяє підприємству:

- забезпечити сталість рентабельності в умовах ринкової турбулентності.
- підвищити інформаційну достовірність звітності.
- сформувати адаптивну фінансову модель управління витратами, прибутком і ризиками.
- реалізувати принципи *prudence* і *matching*, які гарантують об’єктивність і своєчасність відображення господарських операцій.

Узагальнюючи проведений аналіз, можна зазначити, що фінансові результати АТ “ІФ ЛРЗ” за 2022 – 2024 рр. у розрізі реалізації елементів внутрішньої облікової політики відображають характерну для промислових підприємств тенденцію функціонування в умовах VUCA–середовища – поєднання окремих періодів високої ефективності з ризиком швидкого зниження прибутковості за відсутності належного обліково–аналітичного супроводу. Тому підвищення якості управління фінансовими результатами має спиратися на вдосконалення облікової політики підприємства, зокрема оптимізацію методів амортизації, визнання доходів і формування резервів, упровадження інтегрованої системи управлінського обліку, автоматизацію процесів збору та аналізу даних, а також систематичне використання аналітичних показників для оцінки рентабельності та фінансових ризиків. Перехід від формального фіксування облікових операцій до створення аналітично орієнтованого інформаційного середовища є визначальним чинником стабілізації та подальшого зростання фінансових результатів АТ “ІФ ЛРЗ” у стратегічній перспективі.

3.2 Системні проблеми реалізації облікової політики підприємства в умовах VUCA–середовища (на прикладі АТ “Івано–Франківський локомотиворемонтний завод”)

У сучасних умовах функціонування промислових підприємств, зокрема машинобудівної галузі, що характеризуються високим рівнем мінливості, невизначеності, складності та неоднозначності (VUCA–середовище), облікова політика виступає не лише регламентом ведення бухгалтерського обліку, а стратегічним інструментом управління фінансовими результатами та забезпечення економічної стійкості. Як зазначає Радіонова Н.Ю., “облікова політика – це комплекс принципів, методів і процедур, що забезпечують організацію бухгалтерського обліку відповідно до законодавчих та

управлінських потреб підприємства” [29, с. 58]. Вона покликана формувати інформаційну основу для прийняття управлінських рішень, забезпечувати достовірність фінансових оцінок, прозорість витрат і контроль за ризиками. При цьому Лагодієнко Н. В. та співавтори підкреслюють: “впровадження роботизації, штучного інтелекту, хмарних технологій та блокчейну докорінно змінює традиційні підходи до бухгалтерського обліку та звітності” [21, с. 72]. Таким чином, облікова політика перестає бути формальним внутрішнім документом, спрямованим лише на відповідність нормативним вимогам, і трансформується у механізм реалізації методів оцінки, принципів визнання доходів і витрат, побудови фінансових результатів та ризик-менеджменту підприємства.

На прикладі АТ “Івано–Франківський локомотиворемонтний завод” простежується, що, попри формальне дотримання положень національних стандартів бухгалтерського обліку та законодавчих норм, існує низка системних і специфічних проблем, які обмежують ефективність облікової політики як дієвого управлінського інструмента.

Дослідження сучасних підходів до організації обліково–аналітичного забезпечення (Радіонова Н. Ю. [29], Лагодієнко Н. В. та ін. [21], Головчак Ю. В. та ін. [6], Скиба Г. І. та ін. [32], Шевченко Л. [38], Пчелинська Г. [28], Гайдучок Т., Вітера С. та Гданської Ю [40]) засвідчують наявність типових вразливостей: “недостатня якість управлінської звітності суттєво обмежує можливість прийняття своєчасних та обґрунтованих управлінських рішень” [32, с. 63], “недоліки діючої системи обліково–аналітичного забезпечення проявляються у несвоєчасності формування інформації, фрагментарності аналітики та обмеженості її використання у процесі прийняття управлінських рішень” [40], а також недосконалість автоматизації, слабка інтегрованість інформаційних систем, обмежене використання сучасних аналітичних інструментів, недостатня якість внутрішнього фінансового планування та неповнота управлінської релевантної звітності.

У випадку АТ “ІФ ЛРЗ” ці проблеми проявляються особливо гостро, зважаючи на складність виробничих процесів, позамовний характер ремонтів, значну капіталомісткість і високі вимоги до точності калькулювання собівартості. Традиційні системи обліку та регламенти облікової політики не завжди забезпечують своєчасне отримання інформації про фактичні витрати за конкретними замовленнями, використання запасних частин, динаміку трудових витрат та завантаження виробничих потужностей. Як наголошують Гайдучок Т. та співавтори, “відсутність цілісної інтеграції облікових та аналітичних підсистем призводить до втрати оперативності, дублювання даних та зниження ефективності управління фінансовими результатами” [40]. Затримки у відображенні господарських операцій та формуванні внутрішньої звітності призводять до уповільнення процесів планування і бюджетування, несвоєчасного перегляду кошторисів ремонтних програм, відтермінованого реагування на зміну попиту чи структури замовлень, що в кінцевому підсумку знижує якість управлінських рішень і посилює ризики недоотримання прибутку.

Узагальнення зазначених проблем дозволило ідентифікувати ключові системні вразливості реалізації облікової політики підприємства, зумовлені як внутрішніми організаційними факторами, так і зовнішніми викликами VUCA–середовища. Структурно–логічну схему основних проблем реалізації облікової політики АТ “ІФ ЛРЗ” подано на рис. 3.2, де відображено взаємозв’язок між методологічними, інформаційно–технологічними та управлінськими аспектами облікової системи.

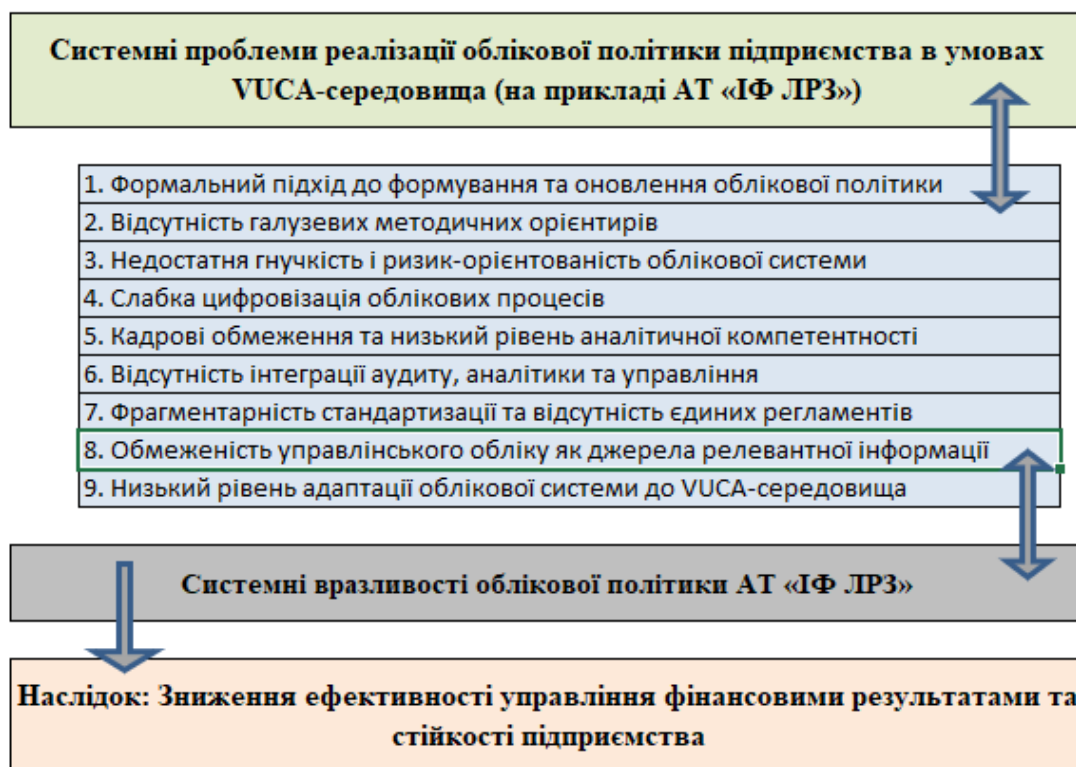

Рис. 3.2 Системні проблеми реалізації облікової політики підприємства в умовах VUCA–середовища

Джерело: розроблено автором

Суттєвою проблемою для заводу є недостатній рівень автоматизації облікових процедур та фрагментарне використання програмних продуктів. Окремі етапи, зокрема перенесення даних із первинних документів у реєстри, формування частини управлінських показників, розрахунки собівартості окремих замовлень, здійснюються вручну або із застосуванням розрізнених програмних рішень. Такий стан речей збільшує ймовірність арифметичних помилок, некоректного групування витрат, дублювання записів, що спотворює фінансові оцінки та ускладнює об’єктивну діагностику ефективності діяльності. Відсутність повноцінно інтегрованої ERP–системи, яка б поєднувала бухгалтерський, управлінський, виробничий та планово–економічний облік з аналітикою в єдиному середовищі, істотно обмежує можливості оперативного моніторингу фінансових потоків і ресурсного забезпечення.

Фрагментація інформаційних систем і відсутність єдиного інформаційного простору обумовлюють ще одну групу проблем. Бухгалтерський облік, облік ремонтних робіт, планування, складський облік і виробничий контроль функціонують у різних контурах, що призводить до неузгодженості даних, ускладнює їх консолідацію і звужує можливості проведення повноцінного сегментного аналізу. У таких умовах складно простежити ланцюг “витрати – замовлення – фінансовий результат”, оцінити рентабельність окремих послуг, клієнтів, видів локомотивів чи напрямів модернізації. Це безпосередньо знижує керованість портфелем замовлень, ускладнює визначення пріоритетних напрямів розвитку та прийняття стратегічних рішень.

Обмежений доступ до сучасних аналітичних інструментів, систем бізнес-аналітики, сценарного моделювання та оцінки ризиків додатково послаблює потенціал облікової політики. Відсутність у практиці підприємства розвинених механізмів прогнозування потреб у запасних частинах, аналізу варіативності собівартості залежно від зміни цін і логістики, моделювання наслідків інвестицій у модернізацію чи оновлення основних засобів означає, що ключові управлінські рішення приймаються переважно на основі ретроспективних даних, а не проактивних оцінок. Такий підхід підвищує ймовірність неефективного використання ресурсів, виникнення касових розривів, хибного структурування тарифів та умов контрактів.

Проблеми планування та повноти управлінської звітності проявляються в недостатньому узгодженні планових показників за центрами відповідальності з фактичними даними обліку, у відсутності стабільної практики оцінки ефективності за видами послуг, проєктами, клієнтськими сегментами. Наявна модель облікової політики не формує повного та структурованого інформаційного поля щодо економічної доцільності окремих ремонтних програм і інвестиційних проєктів, що обмежує можливості вищого менеджменту щодо обґрунтування управлінських рішень.

Окремий блок проблем зумовлений специфікою ремонтно–машинобудівної діяльності. Позамовний характер робіт, висока індивідуалізація замовлень, тривалі виробничі цикли та значна частка дослідно–підготовчих операцій потребують особливої точності у визначенні об’єктів обліку і калькулювання. За відсутності чітко структурованих центрів витрат і коректно налаштованих облікових номенклатур частина витрат акумулюється у загальновиробничих або адміністративних статтях без прив’язки до конкретних замовлень, що унеможлиблює точну оцінку рентабельності окремих контрактів. Висока частка накладних витрат, характерна для АТ “ІФ ЛРЗ”, за умови використання спрощених або економічно необґрунтованих баз розподілу призводить до викривлення собівартості, “перекосів” між замовленнями та помилкових висновків щодо ефективності окремих напрямів діяльності.

Невирішеною залишається й проблема відсутності галузево адаптованих методичних орієнтирів щодо впровадження сучасних систем калькулювання, таких як Activity–Based Costing, таргет–костинг, кайзен–костинг та інших прогресивних підходів, які дозволили б більш точно пов’язати витрати з конкретними процесами, операціями та видами робіт. Унаслідок цього підприємство переважно спирається на традиційні методики розподілу витрат, що є недостатньо чутливими до складності ремонтних процесів і не забезпечують повної прозорості використання ресурсів.

Ключовою методологічною вадою є недостатня інтеграція облікової політики з системою ризик–менеджменту. Попри наявність значних зовнішніх ризиків – валютних коливань, змін у логістиці та постачанні, воєнних ризиків, коливань вартості енергоносіїв, нормативних обмежень, – облікова політика підприємства переважно не містить гнучких механізмів їх відображення. Процедури формування резервів, перегляду строків корисного використання основних засобів, переоцінки активів і оцінки сумнівної заборгованості мало пов’язані з результатами системної оцінки ризиків, що зменшує превентивний

потенціал обліку та підвищує вразливість фінансових результатів до шоків зовнішнього середовища.

На цьому фоні актуалізується проблема формального характеру адаптації облікової політики до змін середовища. Зміни в облікових підходах, як правило, здійснюються постфактум, у відповідь на нормативні новації, а не як елемент проактивної стратегії. Відсутність чітко прописаних алгоритмів, які пов'язують виявлені ризики (інфляційні, курсові, операційні, кредитні) з коригуванням методів оцінки, визнання доходів і витрат та порядку резервування, обмежує можливості облікової системи виконувати функцію інструмента антикризового реагування.

Проблеми цифровізації облікового процесу мають подвійний характер: з одного боку, спостерігається поступове впровадження автоматизованих рішень, з іншого – їх фрагментарність і технічна невідповідність концепції гнучкої облікової політики. Чинні інформаційні системи не забезпечують швидкого й безпечного переналаштування облікових параметрів, формування ризик-орієнтованих номенклатур, автоматичного запуску процедур перегляду політики за результатами KPI чи зовнішніх індикаторів, що створює розрив між концептуальними вимогами та фактичною технічною реалізацією.

Важливим обмеженням виступає кадровий фактор. Персонал облікової служби АТ "ІФ ЛРЗ" має достатній досвід у сфері традиційного бухгалтерського обліку, проте рівень підготовки у сферах управлінського обліку, фінансового контролінгу, сценарного аналізу, роботи з BI-системами, ризик-менеджменту часто є недостатнім для повномасштабного впровадження гнучкої, ризик-орієнтованої облікової політики. Відсутність системних програм підвищення кваліфікації та інструментів управління знаннями обмежує можливість використання складніших обліково-аналітичних моделей у щоденній практиці.

Не до кінця реалізованим залишається потенціал внутрішнього аудиту й контролінгу як механізмів зворотного зв'язку для коригування облікової політики. Контрольні процедури, зосереджені переважно на відповідності

даних первинним документам і нормативним вимогам, рідко трансформуються у пропозиції щодо зміни методів оцінки, деталізації номенклатур, реструктуризації витрат, впровадження ризик–орієнтованих підходів. Внаслідок цього виявлені недоліки інформаційного забезпечення та логіки формування фінансових результатів не завжди стають підставою для системних змін облікової політики й залишаються як хронічні структурні вади.

Узагальнюючи, можна констатувати, що проблематика реалізації облікової політики АТ “ІФ ЛРЗ” полягає у стійкому розриві між її нормативною, формальною сутністю та потенційною управлінською функцією. Сукупність виявлених недоліків – від несвоєчасності та фрагментарності інформації, методологічної інерційності й недосконалості розподілу витрат до обмеженої цифровізації, недостатнього залучення ризик–менеджменту, слабкої інтеграції аудиту й аналітики та недостатньої кваліфікації персоналу – зумовлює те, що облікова політика не забезпечує належної гнучкості, прозорості та точності фінансових оцінок, не виконує в повній мірі функцію проактивного інструмента управління прибутковістю. В умовах VUCA–середовища це підсилює ризики недоотримання прибутку, помилкової оцінки інвестицій, втрати контролю за собівартістю та ускладнює досягнення стратегічних цілей підприємства, що обґрунтовує необхідність переходу до гнучкої, ризик–орієнтованої та технологічно інтегрованої моделі облікової політики.

3.3 Концепція удосконалення облікової політики як інструменту управління фінансовими результатами підприємства в умовах VUCA–середовища

Удосконалення облікової політики має рухатися шляхом актуалізації облікової політики та підвищення її якості. У сучасних VUCA–умовах

(мінливість, невизначеність, складність, неоднозначність) фінансові результати підприємства стають менш передбачуваними, а отже потребують глибшого аналітичного осмислення. Як відзначають автори Юрчишена Л. В. та Юрчишен Д. В., “фінансові результати підприємства в умовах кризи є невизначеними і потребують концептуального підходу до їх управління та врахування інструментів ризик–менеджменту при прийнятті фінансових рішень” [39].

У таких умовах підприємство повинно розглядати фінансовий результат не лише як підсумковий індикатор ефективності, але й як основу для стратегічного планування, оцінки інвестиційної привабливості та виявлення резервів розвитку. Це передбачає інтеграцію сценарного аналізу, управління ризиками та цифрових технологій в облікову функцію. Як показують дослідження Гайдучок Т. та співавторів, “в умовах нестабільності економічного середовища, ризиків воєнного часу та стрімких змін регуляторних вимог підприємства потребують удосконаленого обліково–аналітичного інструментарію для підвищення ефективності управління фінансовими результатами” [40] та потребують надійного та ефективного інструментарію для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Зокрема, побудова стрес–сценаріїв і впровадження ризик–менеджменту дозволяють моделювати різні варіанти змін прибутковості, а цифровізація обліку – автоматизувати рутинні процеси та підвищити точність даних. Такі підходи забезпечують оперативну реакцію на зміни зовнішнього середовища, зміцнюють економічну безпеку підприємства та створюють основу для перегляду концептуальних засад облікової політики з позицій її управлінської та аналітичної функції.

У цьому контексті особливої актуальності набувають положення, висвітлені у статті Мицак О., Ковтун Н. та Лихач О., де автори обґрунтовують, що “пріоритетним є забезпечення результативності ведення господарського процесу, зростання рівня самофінансування та інноваційного удосконалення діяльності на довготермінову перспективу” [23, с. 115]. Такий підхід

підкреслює, що формування фінансових результатів підприємства неможливе без цілісної системи управління, здатної поєднувати оцінку операційної ефективності, контроль витрат, стратегічні орієнтири розвитку та управління ризиками.

Відповідно, облікова політика має розглядатися не лише як регламентний документ, а як стратегічний інструмент управління фінансовими результатами, що інтегрує бухгалтерський облік, аналітичне забезпечення та систему управлінських рішень. Саме якість облікових підходів, обраних методів оцінки активів, принципів визнання доходів і витрат та рівень деталізації аналітичної інформації визначають здатність підприємства своєчасно формувати достовірні фінансові результати та приймати економічно обґрунтовані управлінські рішення.

У межах вивчення питань удосконалення облікової політики як інструменту управління фінансовими результатами сформульовано базові засади, які становлять підґрунтя відповідної концепції. По–перше, це дотримання стратегічних пріоритетів розвитку підприємства для досягнення його місії та формування ціннісної пропозиції, що відповідає потребам і очікуванням споживачів, із забезпеченням диверсифікації видів діяльності та гнучкості управлінських рішень. По–друге, це усвідомлення тісного взаємозв’язку між фінансовою, обліковою та операційною діяльністю, через який реалізується вплив облікових рішень на величину фінансового результату. Такий вплив проявляється у податковій оптимізації, коректному розподілі доходів і витрат між звітними періодами, виборі методів амортизації, порядку визнання фінансових витрат за внутрішніми кредитами тощо. По–третє, фінансовий результат розглядається як розрахунковий показник, величина якого може змінюватися в межах законодавчих норм і прийнятої облікової політики, що зумовлює можливість його цілеспрямованого регулювання. По–четверте, ключовими орієнтирами ефективності стають показники EBIT, EBIT margin та EBITDA, які відображають здатність

підприємства генерувати результат переважно за рахунок операційної діяльності й виступають чутливими індикаторами впливу облікових рішень.

Відповідно до цих засад концепція удосконалення облікової політики ґрунтується на стратегічній орієнтації управління фінансовими результатами. Облікова політика повинна трансформуватися з набору фіксованих методик у стратегічний інструмент підтримки довгострокових цілей: зростання ринкової вартості підприємства, зміцнення фінансової стійкості, розширення можливостей самофінансування й підвищення інвестиційної привабливості. Це передбачає закріплення в ній принципів орієнтації не на короткострокову максимізацію прибутку чи суто податковий ефект, а на стабільну рентабельність, збалансованість ризиків і якість прибутку.

У цьому контексті важливою складовою концепції є інтеграція CVP-аналізу (“витрати–обсяг–прибуток”) у положення внутрішньої облікової політики. Вона має містити чітко регламентований поділ витрат на змінні та постійні, методику розрахунку маржинального доходу, точки беззбитковості, зони безпеки, запасу фінансової надійності, цільового обсягу реалізації, а також процедурні вимоги до формування відповідної управлінської звітності. Такий підхід забезпечує перехід від “обліку заради звітності” до обліку заради прийняття управлінських рішень, дозволяє оперативно оцінювати наслідки змін у структурі витрат, цінах і виробничих обсягах для фінансових результатів та адаптивно реагувати на виклики VUCA-середовища.

Вирішальне значення у нестабільних умовах набуває ризик-орієнтований характер облікової політики. Саме вона має закріплювати механізми оцінки чутливості прибутку до змін виручки, витрат, курсів валют, вартості залученого капіталу, враховувати побудову стрес-сценаріїв, можливість перегляду елементів облікової політики (наприклад, амортизаційних методів, політики формування резервів, підходів до оцінки запасів) залежно від зміни зовнішніх умов. Упровадження принципів консервативної оцінки, формування резервів під сумнівні борги, застосування сценарного підходу до планування фінансових результатів забезпечує

підвищення стійкості підприємства до ризиків та підтримує його економічну безпеку.

Одночасно облікова політика має виконувати розширену інформаційну функцію, формуючи матрицю інформаційного забезпечення управління: визначати, які показники, в якому аналітичному розрізі, з якою періодичністю і для яких центрів відповідальності формуються. Інтеграція фінансового, управлінського обліку, CVP-аналітики (Cost–Volume–Profit) та інструментів бізнес-аналітики (BI, Business Intelligence) в єдиному інформаційному середовищі (ERP-системи, цифрові платформи) забезпечує прозорість і трасованість руху даних від первинних операцій до узагальнених індикаторів EBIT, EBITDA, маржинальності, рентабельності активів. Цифровізація облікових процесів у межах облікової політики сприяє скороченню рутинних операцій, підвищенню точності даних та оперативності прийняття рішень.

Суттєвим елементом концепції є формування у межах облікової політики підходів до забезпечення “якісного прибутку”. Йдеться про переважання операційного, стабільного за джерелами прибутку над разовими чи спекулятивними доходами, підтримання прийнятного рівня маржі та обмеження залежності від надмірного боргового фінансування. Вибір методів оцінки запасів, амортизації, політики резервування, порядку визнання доходів і витрат має узгоджуватися з принципом довгострокової стійкості, а не з орієнтацією на тимчасове “підтягування” показників.

Практичну реалізацію концепції удосконалення забезпечує система конкретних інструментів, методів та управлінських рішень, закріплених в обліковій політиці, як це показано на рис 3.3:

Рис. 3.3. Структурно–логічна модель удосконалення облікової політики як інструменту управління фінансовими результатами підприємства

Джерело: розроблено автором

Як випливає з наведеної моделі, кожен елемент облікової політики має відповідний механізм реалізації, який безпосередньо впливає на фінансові результати діяльності підприємства. Саме тому подальший аналіз доцільно зосередити на розкритті змісту цих інструментів та їх практичного значення в системі управління фінансовими результатами:

- диверсифікація доходів від операційної діяльності повинна бути відображена в політиці через деталізацію видів діяльності, центрів прибутку і відповідних підходів до калькулювання собівартості. Це дає змогу коректно оцінювати ефективність окремих сегментів, своєчасно перерозподіляти ресурси та знижувати залежність від окремих ринків.

- інструменти фінансування бізнесу (власний капітал, кредити, цінні папери, внутрішні позики) мають облікове підґрунтя в частині визнання, оцінки та класифікації фінансових зобов'язань і витрат. Перегляд фінансових інструментів з позиції їх вартості, умов та строків залучення має

здійснюватися з урахуванням принципів, закріплених в обліковій політиці. Вибір між розширенням акціонерного капіталу чи залученням кредитних ресурсів впливає не лише на структуру балансу, а й на розмір фінансового результату, оскільки відсотки за кредитами визнаються фінансовими витратами, тоді як дивідендні виплати формують довгострокові зобов'язання перед власниками. Таким чином, облікова політика є визначальним інструментом управління фінансовими наслідками рішень щодо фінансування, адже, саме від прийнятих методичних підходів до відображення фінансових витрат, капіталу та доходів залежить достовірність розрахунку фінансового результату і, відповідно, стратегічна стійкість підприємства.

- рефінансування дебіторської заборгованості (факторинг, дисконтування, реструктуризація) потребує чітких правил класифікації, формування резервів сумнівних боргів, визнання фінансових активів. Це дозволяє забезпечити достовірне відображення ліквідності та впливу дебіторської заборгованості на грошові потоки і прибуток.

- оптимізація витрат реалізується через методично вивірені принципи їх групування, розподілу й контролю. Облікова політика задає підходи до формування виробничої собівартості, розмежування прямих і непрямих витрат, використання центрів відповідальності, що створює основу для виявлення резервів економії та підвищення рентабельності.

- податкова оптимізація в межах законодавства безпосередньо залежить від методичних рішень, закріплених в обліковій політиці: вибору методів амортизації, правил визнання доходів і витрат, підходів до обліку податкових різниць. Узгодженість фінансового та податкового обліку знижує ризики, забезпечує прогнозованість податкового навантаження та підвищує прозорість звітності.

- амортизаційна політика визначає темп перенесення вартості основних засобів на витрати, впливаючи на собівартість, операційний прибуток та показники рентабельності. Вибір оптимального методу та строків корисного використання, обґрунтований специфікою активів і виробництва, є

одним із ключових важелів керованого формування фінансового результату. Раціональне визначення параметрів амортизаційної політики забезпечує об'єктивний розподіл витрат між звітними періодами, точне визначення собівартості продукції та достовірне відображення вартості активів у фінансовій звітності.

Для забезпечення наукової та практичної цілісності концепція спирається на систему взаємопов'язаних методів ретроспективного аналізу та прогнозно–аналітичного моделювання. До першої групи належать горизонтальний і вертикальний аналіз, факторний аналіз, система фінансових коефіцієнтів, які дозволяють оцінити динаміку доходів, витрат і прибутку, виміряти вплив окремих елементів облікової політики (методів амортизації, оцінки запасів, резервування, підходів до дебіторської заборгованості) на фінансовий результат та фінансову стійкість. До другої групи відносять кореляційно–регресійний аналіз, сценарне прогнозування, оптимізаційні моделі, які забезпечують оцінку можливих наслідків зміни варіантів облікової політики для ключових показників (EBIT, EBITDA, маржинальність, податкове навантаження) в різних сценаріях розвитку.

Особливе значення має цифрова трансформація облікової функції: використання ERP–систем, модулів бізнес–аналітики, інструментів моделювання в режимі реального часу дозволяє інтегрувати облікову політику з прогнозно–аналітичними моделями та системою управління ризиками. Це забезпечує перехід від реактивного до проактивного управління фінансовими результатами, коли зміни в облікових підходах не просто фіксують минулі події, а є результатом усвідомленого стратегічного вибору, спрямованого на зміцнення економічної безпеки та стійке зростання підприємства.

У цьому контексті зростає потреба у впровадженні нових методичних підходів до обліку операцій, які виникають внаслідок бойових дій, релокації виробництва, втрати активів чи зміни структури управління. Нижче наведено узагальнену таблицю 3.24, що містить приклади ситуацій, коли необхідно розробляти або оновлювати відповідні положення облікової політики.

Таблиця 3.24

Операції та події, що зумовлюють необхідність удосконалення облікової політики підприємства в умовах воєнного стану

Операції та події, які можуть впливати на підприємство внаслідок бойових дій на території України	Аспекти Облікової політики, які можуть потребувати змін
1	2
Неможливість продовження діяльності або її суттєве обмеження (Going Concern Issue) внаслідок розташування активів на територіях з активними бойовими діями	Розкриття в фінансовій звітності обмежень в безперервній діяльності. Облік та документальне оформлення вимушеної консервації активів; забезпечення гарантійних зобов'язань у разі неможливості виконання зобов'язань перед клієнтами в умовах воєнного стану
Релокація підприємства на безпечні території	Методика обліку змін в управлінській структурі, виробництві та бізнес-процесах. Облік витрат на релокацію, організацію виробництва на новому місці, тощо
Ризик дефолту контрагентів. Законодавчі обмеження на розрахунки з контрагентами з росії та білорусі.	Методологія розрахунку резерву під очікувані кредитні збитки (резерву сумнівних боргів). Облік розрахунків з контрагентами з росії та білорусі. Курсові різниці.
Знищення, втрата, знецінення та пошкодження активів унаслідок ворожих дій, обстрілів, інших несприятливих обставин	Формалізація облікових підходів щодо втрат та знецінення активів, що були знищені/пошкоджені внаслідок війни. Проведення інвентаризації в умовах воєнного стану, фіксація втрат або пошкодження активів та їх документальне оформлення
Визначення теперішньої (дисконтованої) вартості кредитів, орендного зобов'язання, інших фінансових інструментів	“Згортання” кредитування в Україні призводить до необхідності застосування альтернативних ринкових ставок дисконтування слід належним чином формалізувати в Обліковій політиці.
Надання допомоги на оборону	Облік та документальне оформлення збору коштів / безкоштовної передачі товарів та коштів; реалізації товарів із відрахуванням частини виручки на потреби оборони
Ускладнення з отриманням оригіналів первинних документів від контрагентів	Формалізація застосування електронного документообігу. Визначення підходу до обліку та документального оформлення витрат, розрахунків, інших операцій у разі відсутності оригіналів первинних документів
Розрахунки з працівниками в умовах воєнного стану	Формалізація облікового підходу щодо оплати за час простою, нарахування відпускних та лікарняних під час простою виробництва, надання фінансової допомоги працівникам

Джерело: створено автором

Наведений перелік подій не є вичерпним – зміни до облікової політики мають бути індивідуальними для кожного підприємства, залежно від специфіки діяльності, галузевих особливостей і наявних ризиків. Якщо підприємство фактично застосовує нові облікові методи чи процедури, з

врахуванням, їх слід належним чином формалізувати в обліковій політиці, починаючи з першого звітного періоду їх упровадження. Виходячи з цього, оновлення облікової політики має відбуватися динамічно, у режимі реального часу, реагуючи на зміни законодавства, економічної ситуації та масштаби бойових дій. Очікування завершення звітного періоду для внесення коригувань стає неприпустимим – необхідна оперативність і гнучкість у прийнятті облікових рішень. У сукупності викладене формує концепцію перманентного вдосконалення облікової системи в умовах війни, що інтегрує аналітичні, правові та управлінські складові. Її реалізація дає змогу підприємству не лише фіксувати наслідки воєнних ризиків, а й активно ними управляти, забезпечуючи стійкість, прозорість та економічну безпеку у VUCA-середовищі.

Таким чином, концепція удосконалення облікової політики в умовах VUCA-середовища полягає у переорієнтації облікових рішень із формального дотримання вимог на виконання стратегічної, аналітичної та ризик-орієнтованої функцій. Облікова політика стає керованим механізмом формування фінансових результатів, інтегрованим із загальною стратегією розвитку підприємства, системою управління ризиками та цифровими технологіями, що в сукупності забезпечує підвищення прозорості, керованості та стійкості фінансових результатів у мінливому економічному середовищі.

Висновки за розділом 3

Проведене дослідження підтвердило, що в умовах VUCA-середовища облікова політика АТ “ІФ ЛРЗ” перестає виконувати суто регламентну функцію та набуває ролі стратегічного, аналітичного і ризик-орієнтованого механізму управління фінансовими результатами. У такій парадигмі фінансовий результат розглядається як керований показник: його величина формується через обґрунтований вибір методів амортизації, підходів до оцінки

запасів, правил визнання доходів і витрат, процедур формування резервів, організації витрат і структуризації джерел фінансування.

Концепція удосконалення облікової політики передбачає стратегічну орієнтацію облікових рішень на забезпечення стабільної рентабельності, фінансової стійкості та «якісного» прибутку, що не залежить від разових чи ситуативних факторів. Одним із ключових напрямів є інтеграція сучасних управлінських інструментів – CVP-аналізу, моделювання точки беззбитковості, аналізу чутливості, сценарного прогнозування та ризик-матриць. Такі інструменти перетворюють облік на базу для прийняття рішень, забезпечуючи деталізацію витрат за центрами відповідальності, сегментами діяльності та окремими контрактами.

Важливою складовою концепції є ризик-орієнтований підхід. Він передбачає можливість оперативного перегляду методів оцінки запасів, нарахування амортизації, формування резервів і класифікації фінансових інструментів відповідно до динаміки ризиків, змін ринку та регуляторних вимог. Таке налаштування облікових підходів дозволяє коригувати структуру собівартості, підтримувати прогнозованість грошових потоків і зменшувати інформаційні ризики, що є критично важливим у нестабільному середовищі.

Цифрова трансформація становить ще одну ключову складову концепції. Інтеграція ERP–систем, BI–модулів та інструментів моделювання у режимі реального часу забезпечує цілісність даних, їх відстеження, високу точність і доступність для управлінських рішень. У межах оновленої облікової політики цифровізація не є супутнім процесом, а формує основу для модернізації документування, автоматизації рутинних операцій, підвищення контролю та розширення аналітичних можливостей.

Окремої уваги потребує адаптація облікової політики до умов воєнного стану. Підприємство має враховувати порядок обліку втрат і пошкоджень активів, релокації виробництва, дефолтів контрагентів, роботи без оригіналів документів, зміни умов розрахунків із працівниками та обліку допомоги на оборону. Це вимагає переходу до моделі перманентного оновлення облікових

положень, коли зміни в політиці вносяться не після завершення звітного періоду, а негайно – у відповідь на фактичні події.

Додатковим напрямом є інтеграція ESG-індикаторів, що відображають екологічні, соціальні та управлінські аспекти діяльності підприємства. Ці дані підвищують прозорість звітності, підтримують репутаційну стійкість і забезпечують відповідність європейським нормативам (CSRD/ESRS), що є особливо актуальним у процесі інтеграції України до єдиного економічного простору ЄС.

Узагальнюючи, запропонована концепція удосконалення облікової політики формує динамічну, інтегровану в цифрові технології та ризик-орієнтовану систему обліку, здатну підсилювати управління фінансовими результатами, забезпечувати їхню прозорість, прогнозованість та стійкість. Така політика поєднує бухгалтерський, податковий і управлінський облік, механізми ризик-менеджменту та аналітичні моделі, що створює фундамент для зміцнення економічної безпеки АТ “ІФ ЛРЗ” та його довгострокового розвитку в умовах турбулентного економічного середовища.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі на тему “Облікова політика підприємства та її роль у формуванні фінансових результатів діяльності (на прикладі АТ “Івано–Франківський локомотиворемонтний завод”)” досягнуто поставленої мети, яка полягала в теоретичному обґрунтуванні, діагностиці та удосконаленні облікової політики як інструменту формування й управління фінансовими результатами підприємства в умовах VUCA–середовища. Усі завдання, визначені в роботі, виконано послідовно в межах трьох розділів, що забезпечило цілісність теоретико-методичних, аналітичних та прикладних результатів дослідження.

У розділі 1 уточнено теоретико-методичні засади облікової політики та її взаємозв’язок із формуванням фінансових результатів підприємства. На основі критичного огляду наукових підходів і законодавчо-нормативних положень обґрунтовано, що облікова політика є не лише набором методів ведення бухгалтерського обліку, а й елементом системи корпоративного управління та фінансового менеджменту, який безпосередньо впливає на величину й структуру фінансових результатів. Узагальнено трактування облікової політики як “комплексу принципів, методів і процедур, що забезпечують організацію обліку відповідно до законодавчих вимог і управлінських потреб підприємства” та показано її роль у реалізації принципів обачності, нарахування, превалювання сутності над формою, повноти й достовірності інформації. Розкрито зміст фінансових результатів як інтегрального показника ефективності діяльності, що формується на основі облікових рішень щодо визнання доходів, витрат, амортизації, оцінки запасів, резервування тощо. Особливу увагу приділено трансформації ролі облікової політики в умовах VUCA–середовища, коли фінансові результати стають більш волатильними, а потреба в аналітичній та ризик-орієнтованій складовій обліку суттєво зростає. Проаналізовано взаємозв’язок національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, вимог МСФЗ, а також нових

європейських підходів (CSRD/ESRS) до нефінансового звітування, що закладає методичну основу для інтеграції фінансової, управлінської та ESG-інформації у єдину обліково-аналітичну систему.

У розділі 2 проведено комплексний аналіз облікової політики АТ “Івано–Франківський локомотиворемонтний завод” та її впливу на формування фінансових результатів. У підпункті 2.1 охарактеризовано організаційні особливості підприємства, його виробничу структуру, позамовний характер ремонтних робіт, високу капіталомісткість і матеріаломісткість виробництва. Показано, що такі особливості зумовлюють підвищені вимоги до точності калькулювання собівартості, розподілу накладних витрат та управління запасами. У підпункті 2.2 досліджено чинні елементи облікової політики ЛРЗ – методи амортизації, підходи до обліку запасів, витрат, резервів, доходів, порядок документообігу та внутрішнього контролю. Встановлено, що застосування прямолінійного методу амортизації, деталізація аналітичного обліку основних засобів та використання рахунків класу 9 позитивно впливають на структурованість облікових даних і прозорість формування витрат. Водночас ідентифіковано низку системних проблем: недостатню деталізацію обліку запасів, відсутність чітко регламентованих методів їх оцінки і списання; обмежений облік резервів (передусім сумнівних боргів і гарантійних зобов’язань); фрагментарність документообігу та слабку автоматизацію облікових процесів. У підпункті 2.3 сформульовано практичні пропозиції щодо вдосконалення облікової політики: комбіноване застосування методів оцінки вибуття запасів залежно від їх номенклатури; посилення регламентації уцінки запасів; впровадження центрів відповідальності та деталізації витрат за видами робіт і цехами; розроблення методики формування резервів сумнівних боргів та гарантійних зобов’язань; оновлення графіка документообігу з визначенням маршрутів, строків зберігання, відповідальних осіб; закріплення в політиці курсу на впровадження ERP-системи та інтеграції ESG-показників. Обґрунтовано, що реалізація цих заходів підвищить достовірність фінансової звітності,

керованість витрат та стійкість фінансових результатів підприємства.

У розділі 3 здійснено поглиблену аналітичну оцінку впливу ключових елементів облікової політики на фінансові результати АТ “ІФ ЛРЗ” та сформовано концепцію її удосконалення як стратегічного інструменту управління прибутковістю в умовах VUCA–середовища. У підпункті 3.1 проведено горизонтальний аналіз основних фінансових показників за 2022–2024 рр. (чистий дохід, витрати, прибуток до оподаткування, рентабельність, ліквідність), який засвідчив високу чутливість результатів діяльності до змін зовнішнього середовища та завантаження потужностей: від роботи на межі беззбитковості у 2022 р. до пікової прибутковості у 2023 р. та суттєвого зниження рентабельності у 2024 р. На основі моделювання впливу різних методів амортизації, встановлення вартісного критерію МНМА, обліку необоротних активів, утримуваних для продажу, та методів визнання доходів (cost-to-cost проти визнання за фактом передачі) показано, що зміна облікових підходів здатна суттєво модифікувати профіль прибутковості за періодами, не змінюючи при цьому загального фінансового результату за життєвий цикл контракту чи активу. Доведено, що для ЛРЗ економічно обґрунтованим є поєднання прямолінійного методу амортизації як базового (для забезпечення стабільності) з можливістю застосування прискорених методів до високотехнологічного обладнання, а також використання методу визнання доходів за ступенем завершеності (cost-to-cost) для довгострокових ремонтних контрактів.

У межах підпункту 3.1 також розроблено та апробовано “калькулятор оптимізації витрат”, що дозволяє кількісно оцінити потенційний вплив зниження матеріальних, трудових та адміністративних витрат на прибуток підприємства. Розрахунки показали, що навіть 3–5 % економії за ключовими витратними статтями здатні збільшити прибуток у кілька разів, що підтверджує ефект “тонкої маржі” та високу еластичність фінансових результатів до управління витратами. Додатково оцінено ефективність формування резерву сумнівних боргів методом класифікації дебіторської

заборгованості за строками непогашення, а також вплив формування резервів на прибуток до оподаткування. Показано, що дотримання принципів обачності (prudence) та відповідності (matching) через систематичне створення резервів підвищує якість фінансової звітності, але водночас вимагає інтеграції цих процедур у систему ризик-менеджменту та регулярного моніторингу платоспроможності контрагентів. Окремим напрямом аналізу стала оцінка окупності інвестицій у цифровізацію облікового процесу (впровадження BAS Бухгалтерія / ERP-рішення) з використанням показника ROI, що продемонструвала поступове скорочення негативного значення ROI та наближення до точки беззбитковості у середньостроковій перспективі, а також позитивні організаційні ефекти цифровізації (скорочення помилок, прискорення формування звітності, підвищення прозорості обліку).

У підпункті 3.2 ідентифіковано системні проблеми реалізації облікової політики АТ “ІФ ЛРЗ” в умовах VUCA-середовища. На основі узагальнення наукових підходів та результатів практичного аналізу встановлено розрив між нормативною (формальною) сутністю облікової політики та її потенційною управлінською функцією. Виділено такі групи вразливостей: фрагментарна автоматизація та відсутність інтегрованої ERP-системи; розрізненість інформаційних контурів (бухгалтерія, планово-економічний відділ, виробництво, склад); обмежене застосування сучасних аналітичних інструментів (сценарний аналіз, BI-системи, моделювання витрат і ризиків); недосконалість системи калькулювання в умовах позамовного виробництва; слабка інтеграція облікової політики з ризик-менеджментом; недостатня фінансово-аналітична підготовка облікового персоналу; недовикористання потенціалу внутрішнього аудиту й контролінгу як механізмів коригування облікової політики. Унаслідок цього облікова політика не забезпечує належної гнучкості, прозорості й точності фінансових оцінок, а підприємство зазнає підвищених ризиків недоотримання прибутку, викривлення собівартості та помилкових інвестиційних рішень.

У підпункті 3.3 запропоновано концепцію удосконалення облікової

політики як інструменту управління фінансовими результатами підприємства в умовах VUCA–середовища. Концепцію побудовано на таких засадах: стратегічна орієнтація облікових рішень (переорієнтація з короткострокової мінімізації податкового навантаження на забезпечення стійкої рентабельності й “якісного” прибутку); усвідомлення взаємозв’язку фінансової, облікової й операційної діяльності; визнання фінансового результату регульованим показником у межах законодавчих норм та обраної облікової політики; використання чутливих індикаторів (EBIT, EBIT margin, EBITDA) для оцінки ефективності. Обґрунтовано необхідність ризик-орієнтованого характеру облікової політики, що передбачає закріплення механізмів оцінки чутливості прибутку до змін виручки, витрат, валютних курсів, вартості капіталу, а також порядок перегляду окремих елементів політики залежно від зміни зовнішніх умов. Запропоновано структурно-логічну модель удосконалення облікової політики, яка інтегрує інструменти диверсифікації доходів, управління фінансуванням, рефінансування дебіторської заборгованості, оптимізації витрат, податкової оптимізації, амортизаційної політики, а також цифрової трансформації та воєнних викликів (зокрема, релокація, втрата активів, ускладнення документообігу, облік допомоги на оборону, специфіка розрахунків із працівниками в умовах воєнного стану). Сформовано узагальнену таблицю операцій і подій, що зумовлюють необхідність оновлення облікової політики в умовах війни, що дозволяє розглядати політику як динамічний, а не статичний документ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Акімова Т. В., Распопова Ю. О., Волященко І. О. Теоретичні засади організації обліку витрат виробничого підприємства. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 52. С. 118–124. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-46>. (дата звернення: 15.05.2025).
2. Bozhko S. Methodological aspects of accounting policy formation in Ukraine and Europe. *International Scientific Journal of Management, Economics and Finance*. 2023. Т. 5, № 12. URL: <https://isg-journal.com/isjmef/article/view/464>
3. Власова Н. О., П'ятак Т. В. Фінансові результати підприємств промисловості: фактори формування: монографія. Chisinau : OmniScriptum S.R.L., 2019. 60 с.
4. Воржакова Ю. П., Хлебінська О. І. Сутність цифрової трансформації з різних позицій підприємців та науковців. *Економіка та держава*. 2021. № 9. С. 107–111. URL: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2021.9.107>. (дата звернення: 15.05.2025).
5. Годнюк І., Шевчук Н. Облікова політика та її вплив на діяльність підприємства в умовах воєнного стану. *Економічні горизонти*. 2023. № 2(24). С. 110–119. URL: [https://doi.org/10.31499/2616-5236.2\(24\).2023.281235](https://doi.org/10.31499/2616-5236.2(24).2023.281235). (дата звернення: 15.03.2025).
6. Головчак Ю. В., Головчак Г. В., Писарчук О. В. Цифровізація бухгалтерського обліку: переваги та виклики. *Економіка. Фінанси. Право*. 2023. № 11. С. 38–42.
7. Дорош Н. І., Васільєва Л. М., Чеpecь О. Г. та ін. Науково–методологічні засади обліково–аналітичного та контрольного забезпечення діяльності підприємства: монографія. Чернівці : ЧНУ, 2020. 260 с. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/4048/1/Monography.pdf>. (дата звернення: 15.03.2025).

8. Євдокимов В. В. Облікова політика підприємства як чинник управління величиною фінансових результатів. *Вісник ЖДТУ*. 2018. № 3(45). С. 77–87. URL: https://library.ztu.edu.ua/e-copies/VISNUK/45_3/77.pdf. (дата звернення: 15.03.2025).
9. Іванова І. В. Сучасні тенденції розвитку облікової політики підприємств у контексті цифровізації. *Економіка і управління*. 2023. № 3. С. 45–53. URL: <https://doi.org/10.37332/2309-1533.2023.1.13>. (дата звернення: 15.03.2025).
10. Івченко Л. В., Лежненко Л. І. Методологічні проблеми складання фінансової звітності. Глобальні та національні проблеми економіки. 2018. № 21. URL: <http://global-national.in.ua/archive/21-2018/126.pdf>. (дата звернення: 15.03.2025).
11. Китайчук Т. Г., Покинйчереда В. В. ESG–звітність в Україні: перспективи, виклики та дорожня карта впровадження. *Інклюзивна економіка*. 2025. № 2(08). С. 23–28. URL: https://doi.org/10.32782/inclusive_economics.8-4. (дата звернення: 18.09.2025).
12. Кіляр О. Р. Конспект лекцій з дисц. “Облікова політика підприємства”. Тернопіль : ТНТУ ім. І. Пулюя, 2016. 69 с.
13. Кіндрацька Г. І., Гордієнко С. Я. Інформаційні ресурси фінансового аналізу. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2019. № 2(18). С. 216–226.
14. Колісник Г. М. Облікова політика підприємства: сутність, мета, побудова та особливості застосування. Львів : ЛЕФ, 2018. 116 с.
15. Концептуальна основа фінансової звітності. Міністерство фінансів України. URL: [https://www.mof.gov.ua/storage/files/Концептуальна%20основа_ukr\(1\).pdf](https://www.mof.gov.ua/storage/files/Концептуальна%20основа_ukr(1).pdf). (дата звернення: 15.03.2025).
16. Королук Т. Перехід підприємства на електронний документообіг: послідовність та огляд СЕД в Україні. *Матеріали наук. заходу ТНТУ*. 2021. URL: <https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/38095/1/21ktmnev.pdf>. (дата звернення: 18.09.2025).

17. Куксінський М. О. Євроінтеграційний вектор обліково–аналітичного забезпечення управління бізнес–процесами підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2025. № 10. С. 189–194. URL: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2025.10.189>. (дата звернення: 18.09.2025).
18. Кулик В. А. Облікова політика підприємства: набутий досвід та перспективи розвитку: монографія. Полтава : ПУЕТ, 2014. 380 с.
19. Кулик В. А., Левченко З. М. Облікова політика підприємства: навч. посіб. Київ : SBA–print, 2019. 238 с.
20. Кушнір Л. А., Коркушко О. Н., Кушнір В. О. Вплив облікової політики на організацію обліку господарюючого суб'єкта. *Приазовський економічний вісник*. 2020. Вип. 3(20). С. 246–251. URL: http://rev.kpu.zp.ua/journals/2020/3_20_ukr/44.pdf. (дата звернення: 15.05.2025).
21. Лагодієнко Н. В., Саркова А. М., Просолов О. О. Вплив цифровізації на бухгалтерський облік: тренди та виклики. *Modern Economics*. 2023. № 42. URL: [https://doi.org/10.31521/modecon.V42\(2023\)-10](https://doi.org/10.31521/modecon.V42(2023)-10). (дата звернення: 15.05.2025).
22. Лисенко Т. Ю. Роль облікової політики в системі управління підприємством. *Економічні дослідження*. 2022. № 6.
23. Мицак О., Ковтун Н., Лихач О. Удосконалення механізму управління фінансовими результатами підприємства. *Галицький економічний вісник*. 2019. Т. 56, № 1. С. 115–122. URL: <http://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/27923>. (дата звернення: 15.08.2025).
24. Осадець І. Г. Управлінський облік та документообіг: навч. посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 320 с.
25. Організація бухгалтерського обліку : навч. посіб. / за заг. ред. В. С. Леня. Чернігів : НУ “Чернігівська політехніка”, 2021. 664 с.
26. Пархоменко В. М. Формування облікової політики підприємства: теорія і практика. Київ : КНЕУ, 2016. 180 с.

27. Пильник А. С., Акименко О. Ю. Облікова політика підприємства як стратегічний інструмент для досягнення бізнес-цілей. *Матеріали X Міжнар. наук.–практ. конф. Чернігів : НУ “Чернігівська політехніка”*, 2024. С. 53–56. URL: <https://ir.stu.cn.ua/server/api/core/bitstreams/34551418-a81e-482a-9664-32c5a1e4ff8c/content>. (дата звернення: 15.05.2025).
28. Пчелинська Г. Облікова політика підприємства як чинник впливу на управління основними засобами. *Economy and Society*. 2022. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1362>. (дата звернення: 15.04.2025).
29. Радіонова Н. Ю. Організація облікової політики підприємства в умовах трансформації фінансової звітності. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2021. № 73. С. 57–63. URL: https://knutd.edu.ua/publications/pdf/Ukrainian_editions/2021/11_stat_Radionova_OA.pdf. (дата звернення: 15.04.2025).
30. Садовська І. Accounting policy: essence and impact of internal and external factors. *Economic Challenges of Modern Society*. 2023. Т. 5, № 2. URL: <https://www.echas.vnu.edu.ua/index.php/echas/article/view/813>
31. Сопко В. В., Лінчевська Л. М. Документообіг у бухгалтерському обліку : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2007. 248 с.
32. Скиба Г. І., Солодовник Н. В., Беженар І. М. Облікова політика як засіб створення аналітичної інформації для управлінських рішень. *Наукові праці МАУП*. 2024. Вип. 4(76). С. 58–69. URL: <https://doi.org/10.32689/2523-4536/76-8>. (дата звернення: 20.04.2025).
33. Соколенко Л. Ф. Цифровізація як вектор розвитку економічних систем та модернізації системи бухгалтерського обліку. *Облік і фінанси*. 2019. № 3. С. 40–48. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Oif_apk_2019_3_7. (дата звернення: 20.04.2025).

34. Судно Н. Ю., Поліщук І. Р., Сарган С. С. Облікова політика як інструмент управління фінансовими результатами підприємства. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2022. № 3(53). С. 34–40.
35. Хіміч С. В. Впровадження ERP–систем: удосконалення управління цифровізацією бізнес–процесів підприємства. *Наукові праці МАУП*. 2023. Вип. 5(72). С. 51–56. URL: <https://doi.org/10.32689/2523–4536/72–8>. (дата звернення: 20.04.2025).
36. Чабан Г. В., Бурлаков О. О. Аналіз факторів впливу на формування облікової політики в системі управління підприємством. *Економічний вісник університету*. 2017. № 32(1). С. 38–45. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=ec_vu_2017_32%281%29_7. (дата звернення: 15.03.2025).
37. Шевченко А. О. Формування та облік фінансового результату підприємства. *Молодіжний економічний вісник ХНЕУ ім. С. Кузнеця*. 2025. № 1. С. 189–191. URL: <https://hneu.edu.ua/content/documents/39/3856/Attaches/mv-1-2025.pdf> (дата звернення: 15.04.2025).
38. Шевченко Л. Accounting in Ukraine: today’s challenges. *Economic Forum of Modern Research*. 2024. № 3. URL: <https://public.scnchub.com/efmr/index.php/efmr/article/view/291>. (дата звернення: 15.03.2025).
39. Юрчишена Л. В., Юрчишен Д. В. Концепція управління та ризик–менеджмент для прогнозування фінансових результатів підприємства. *Економіка і організація управління*. 2024. С. 143–154. URL: <https://doi.org/10.31558/2307–2318.2024.2.13>. (дата звернення: 15.03.2025).
40. Гайдучок, Т., Вітер, С., & Гданська, Ю. Удосконалення обліково–аналітичного забезпечення для підвищення ефективності управління фінансовими результатами. *Економіка та суспільство*. 2024. №65. URL: <https://doi.org/10.32782/2524–0072/2024–65–85> (дата звернення: 5.03.2025).

41. Чижевська Л.В., Поліщук І.Р., Сарган С.С. Облікова політика як інструмент управління фінансовими результатами підприємства. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2022. № 3(53). С. 34–40. URL: [https://doi.org/10.26642/pbo-2022-3\(53\)-34-40](https://doi.org/10.26642/pbo-2022-3(53)-34-40). (дата звернення: 15.03.2025).
42. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” : Закон України від 16 липня 1999 р. № 996–XIV. База даних “Законодавство України”. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/996-14> (дата звернення: 18.08.2025).
43. Податковий кодекс України : Закон України від 02 грудня 2010 р. № 2755–VI. База даних “Законодавство України”. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2755-17> (дата звернення: 18.08.2025).
44. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства та внесення змін до деяких наказів Міністерства фінансів України : наказ Міністерства фінансів України від 27 червня 2013 р. № 635. База даних “Законодавство України”. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0635201-13> (дата звернення: 25.08.2025).
45. НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” : затв. наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. База даних “Законодавство України”. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#n17> (дата звернення: 18.08.2025).
46. НП(С)БО 6 “Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах” : затв. наказом Міністерства фінансів України від 28.05.1999 р. № 137. База даних “Законодавство України”. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0392-99#Text> (дата звернення: 18.08.2025).

47. НП(С)БО 7 “Основні засоби” : затв. наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92. База даних “Законодавство України”. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text> (дата звернення: 18.08.2025).
48. НП(С)БО 8 “Нематеріальні активи” : затв. наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. База даних “Законодавство України”. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99#Text> (дата звернення: 18.08.2025).
49. НП(С)БО 9 “Запаси” : затв. наказом Міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. № 246. База даних “Законодавство України”. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text> (дата звернення: 18.08.2025).
50. НП(С)БО 10 “Дебіторська заборгованість” : затв. наказом Міністерства фінансів України від 08.10.1999 р. № 237. База даних “Законодавство України”. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99#Text> (дата звернення: 18.08.2025).
51. НП(С)БО 11 “Зобов’язання” : затв. наказом Міністерства фінансів України від 31.01.2000 р. № 20. База даних “Законодавство України”. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00#Text> (дата звернення: 18.08.2025).
52. НП(С)БО 13 “Фінансові інструменти” : затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.11.2001 р. № 559. База даних “Законодавство України”. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01#Text> (дата звернення: 18.08.2025).
53. НП(С)БО 15 “Дохід” : затв. наказом Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. № 290. База даних “Законодавство України”. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text> (дата звернення: 18.08.2025).

54. НП(С)БО 16 “Витрати” : затв. наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318. База даних “Законодавство України”. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text> (дата звернення: 18.08.2025).
55. НП(С)БО 23 “Розкриття інформації щодо пов’язаних сторін” : затв. наказом Міністерства фінансів України від 18.06.2003 р. № 303. База даних “Законодавство України”. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0525-03#Text> (дата звернення: 18.08.2025).
56. НП(С)БО 25 “Спрощена фінансова звітність суб’єкта малого підприємництва” : затв. наказом Міністерства фінансів України від 25.02.2000 р. № 39. База даних “Законодавство України”. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00#Text> (дата звернення: 18.08.2025).
57. НП(С)БО 26 “Виплати працівникам” : затв. наказом Міністерства фінансів України від 28.10.2003 р. № 601. База даних “Законодавство України”. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1025-03#Text> (дата звернення: 18.08.2025).
58. НП(С)БО 27 “Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність” : затв. наказом Міністерства фінансів України від 07.11.2003 р. № 617. База даних “Законодавство України”. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1054-03#Text> (дата звернення: 18.08.2025).
59. НП(С)БО 28 “Зменшення корисності активів” : затв. наказом Міністерства фінансів України від 24.12.2004 р. № 817. База даних “Законодавство України”. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0045-05#Text> (дата звернення: 18.08.2025).
60. Положення про облікову політику. Бухоблік. Бюлетень. 2024. URL: <https://www.buhoblik.org.ua/uchet/organizacziya-buxgalterskogo-ucheta/2710-oblikova-politika.html>. (дата звернення: 18.05.2025).

61. Положення про облікову політику та організацію бухгалтерського обліку ТОВ. 2024. URL: <https://instaco.com.ua/create-document/polozhennya-prooblikovu-politiku-ta-organizatsiyu-buhgalterskogo-obliku-tov-ukr-krayina>. (дата звернення: 18.05.2025).
62. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції про його застосування: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. №291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>. (дата звернення: 18.05.2025).
63. Про Примітки до річної фінансової звітності: Мінфін України; Наказ, Форма від 29.11.2000 № 302. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0904-00#Text>.
64. МСФЗ 5. Міжнародний стандарт фінансової звітності 5. Непоточні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/929_023 (дата звернення: 18.08.2025).
65. МСФЗ 9. Міжнародний стандарт фінансової звітності 9. Фінансові інструменти. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/IFRS_9_Ukrainian-compressed.pdf (дата звернення: 15.03.2025).
66. МСФЗ 15. Міжнародний стандарт фінансової звітності 15. Дохід від договорів з клієнтами. [Чинний від 2025-01-27]. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/IFRS-15_ukr-compressed.pdf (дата звернення: 18.08.2025).
67. Стахів Н.Я. Облікова політика як стратегічний інструмент управління фінансовими результатами підприємства. XI Міжнародна науково – практична конференція “Бухгалтерський облік, оподаткування, аналіз і аудит: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку”, присвяченій 65 – й річниці Національного університету “Чернігівська політехніка” (м. Чернігів, 27 листопада 2025 р.). С. 22–24.

ДОДАТКИ

Додаток А

Альтернативи методів обліку та оцінки статей звітності згідно з

НП(С)БО

Елементи облікової політики	Альтернативні варіанти обліку
1	2
НП(с)БО 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"	
Поріг суттєвості	Стандартами не регламентовано, встановлюється підприємством самостійно. Рекомендації щодо встановлення порогу суттєвості наведено в Листі Міністерства фінансів України від 29.07.2003 № 304230 –04108
Подання фінансової звітності мікро – та малими підприємствами	Самостійно обирають: — спрощену форму; — повну форму
НП(с)БО 2 "Консолідована фінансова звітність"	
Погодження облікової політики групи підприємств	Порядок погодження облікової політики групи підприємств для цілей складання консолідованої фінансової звітності*
*Консолідовану фінансову звітність групи підприємств складають з використанням єдиної облікової політики для подібних операцій та інших подій за схожих обставин. У разі неможливості застосування єдиної облікової політики, про це повідомляється у примітках до консолідованої фінансової звітності.	
НП(с)БО 7 "Основні засоби"	
Термін корисного використання об'єкта основних засобів	Самостійно встановлюється підприємством
Нижня межа вартості основних засобів	НП(с)БО 7 не встановлено. Податковим кодексом встановлено 20,0 тис. грн (станом на 01.01.2021)
Методи нарахування амортизації основних засобів	— прямолінійний; — зменшення залишкової вартості; — прискореного зменшення залишкової вартості; — кумулятивний; — виробничий
Методи нарахування амортизації інших необоротних матеріальних активів	— прямолінійний; — виробничий. Для малоцінних необоротних активів і бібліотечних фондів може бути також застосовано: — нарахування 50 % їх вартості в першому місяці використання об'єкта і решти 50 % — в місяці їх вилучення з акти – вів (списання з балансу); — нарахування 100 % їхньої вартості в першому місяці використання об'єкта
Ліквідаційна вартість основних засобів	Самостійно встановлюється підприємством
Величина вартісного критерію належності до малоцінних необоротних активів	Встановлюється підприємством самостійно

Продовження Дод.А

1	2
НП(с)БО 8 "Нематеріальні активи"	
Термін корисного використання нематеріальних активів	Самостійно встановлюється підприємством
Методи нарахування амортизації нематеріальних активів	— прямолінійний; — зменшення залишкової вартості*; — прискореного зменшення залишкової вартості*; — кумулятивний*; — виробничий*
*Метод амортизації нематеріального активу вибирається підприємством виходячи з умов отримання майбутніх економічних вигід. Якщо такі умови визначити неможливо, амортизація нараховується за прямолінійним методом	
НП(с)БО 9 "Запаси"	
Одиниця обліку запасів	— найменування; — однорідна група (вид)
Методи оцінки вибуття запасів	— ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів; — середньозваженої собівартості; — собівартості перших за часом надходження запасів(ФІФО); — нормативних витрат; — ціни продажу*
* Застосовується підприємствами роздрібною торгівлі та громадського харчування	
Метод обліку транспортно – заготівельних витрат	— шляхом, прямого включення до первісної вартості одиниць придбаних запасів (за можливості точного розподілу(віднесення); — за середнім відсотком (при узагальненні суми транспортно –заготівельних витрат на окремому субрахункуз подальшим їх розподілом)
НП(с)БО 10 "Дебіторська заборгованість"	
Методи визначення величини резерву сумнівних боргів	— застосування абсолютної суми сумнівної заборгованості; — застосування коефіцієнта сумнівності, який можна ви –значати шляхом: — визначення питомої ваги безнадійних боргів у чистому доході; — класифікації дебіторської заборгованості за строками непогашення; — визначення середньої питомої ваги списаної протягом періоду дебіторської заборгованості у сумі дебіторської заборгованості на початок відповідного періоду за попередні 3 –5 років

Продовження Дод.А

1	2
Визначення теперішньої вартості довгострокової дебіторської заборгованості	Коефіцієнти дисконтування визначаються підприємством самостійно з урахуванням виду заборгованості та умов її погашення
Кількість періодів дисконтування	Обирається підприємством самостійно: день, місяць, квартал, рік, дата балансу
Метод розподілу дисконтних різниць	НП(с)БО не визначено. У МСФЗ — за середнім відсотком
НП(с)БО 11 "Зобов'язання"	
Створення забезпечень для відшкодування наступних (майбутніх) витрат і платежів	— на оплату відпусток працівникам підприємства; — на додаткове пенсійне забезпечення; — на виконання гарантійних зобов'язань; — на реструктуризацію; — на виконання зобов'язань за обтяжливими контрактами тощо
Визначення теперішньої вартості довгострокової кредиторської заборгованості	Коефіцієнти дисконтування визначаються підприємством самостійно з урахуванням виду заборгованості та умов її погашення
Метод розподілу дисконтних різниць	НП(с)БО не визначено. У МСФЗ — за середнім відсотком
НП(с)БО 12 "Фінансові інвестиції"	
Застосування обліку інвестицій за методом участі в капіталі	Вирішується підприємством самостійно з урахуванням долі участі в капіталі та наявності суттєвого впливу на підприємство, яке інвестується
НП(с)БО 13 "Фінансові інструменти"	
Методи визнання і оцінки фінансових активів, зобов'язань та інструментів власного капіталу	— за фактичною собівартістю; — за справедливою вартістю; — за амортизованою собівартістю
НП(с)БО 14 "Оренда"	
Орендна ставка відсотка при визначенні теперішньої вартості майбутніх грошових потоків	Визначається в угоді про оренду, а в разі, якщо в угоді ставка не вказана — застосовується ставка відсотка на можливих позиціях орендаря
НП(с)БО 15 "Дохід"	
Методи оцінки ступеня завершеності операцій з надання послуг	— вивчення виконаних робіт; — визначення питомої ваги обсягу послуг, наданих на певну дату, в загальному обсязі послуг, які має бути надано; — визначення питомої ваги витрат, понесених підприємством у зв'язку з наданням послуг, у загальній очікуваній вартості таких витрат

Продовження Дод.А

1	2
НП(с)БО 16 "Витрати"	
Методи оцінки незавершеного виробництва	— за нормативною виробничою собівартістю; — за плановими прямими витратами; — за собівартістю сировини, матеріалів і напівфабрикатів, що перебувають у переробці
Методи розподілу залишків незавершеного виробництва	— ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів; — середньозваженої собівартості; — собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО); — нормативних витрат
Методи калькулювання виробничої собівартості продукції, робіт, послуг	Самостійно обираються підприємством
Перелік і склад статей калькулювання виробничої собівартості продукції (робіт, послуг)	Самостійно визначаються підприємством
База розподілу непрямих виробничих витрат	Самостійно обирається підприємством: — прямі витрати; — оплата праці; — витрачання матеріальних цінностей; — час роботи машин і обладнання тощо
Перелік і склад змінних та постійних загальновиробничих витрат	Самостійно встановлюються підприємством
База розподілу загальновиробничих змінних та постійних загальновиробничих витрат	Самостійно обираються підприємством: — години роботи; — заробітна плата; — обсяг діяльності; — прямі витрати тощо
НП(с)БО 18 "Будівельні контракти"	
Методи визначення ступеня завершеності робіт за будівельним контрактом	— вимірювання та оцінка виконаної роботи; — співвідношення обсягу заведеної частини робіт до їх загального обсягу за будівельним контрактом у натуральному вимірі; — співвідношення фактичних витрат із початку виконання будівельного контракту до дати балансу та очікуваної (кошторисної) суми загальних витрат за контрактом
База розподілу загальновиробничих витрат при нормальній потужності	Самостійно обираються підприємством: — прямі витрати; — обсяги доходів; — прямі витрати на оплату праці; — відпрацьований будівельними машинами та механізмами час тощо

Продовження Дод.А

1	2
НП(с)БО 21 "Вплив змін валютних курсів"*	
При визначенні курсових різниць на дату здійснення господарської операції застосування валютного курсу	— на початок дня дати здійснення операції;. — на кінець дня дати здійснення операції
Визначення курсових різниць за монетарними статтями в іноземній валюті проводиться на дату балансу, а також на дату здійснення господарської операції	— у межах господарської операції; — за всією статтею
У фінансовій звітності перерахунок статей доходів, витрат та руху грошових коштів в іноземній валюті	— за валютним курсом на кінець дня здійснення операцій; — середньозважений валютний курс за відповідний місяць.
*Застосовується підприємствами, які складають фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності	
НП(с)БО 23 "Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін"	
Складання консолідованої фінансової звітності щодо підприємств, які входять до складу об'єднання підприємств	Визначається статутом підприємства
Перелік пов'язаних сторін	Перелік пов'язаних сторін визначається підприємством самостійно, враховуючи сутність відносин, а не лише юридичну форму (превалювання сутності над формою)
Методи оцінки активів або зобов'язань за операціями з пов'язаними сторонами	— порівняльної неконтрольованої ціни; — ціни перепродажу; — "витрати плюс"; — балансової вартості
НП(с)БО 25 "Спрощена фінансова звітність", щодо мікропідприємств	
Застосування подвійного запису	Визначається підприємством самостійно
Здійснення зменшення корисності та переоцінки до справедливої вартості необоротних активів	Визначається підприємством самостійно
Створення забезпечень наступних витрат і платежів (на виплату наступних відпусток працівникам, виконання гарантійних зобов'язань тощо)	Визначається підприємством самостійно

Продовження Дод.А

1	2
Створення резерву сумнівних боргів	Визначається підприємством самостійно
НП(с)БО 26 "Виплати працівникам"	
Програми виплат при звільненні, по закінченні трудової діяльності інші програми, пов'язані з виплатами	Підприємством самостійно розробляються програми при звільненні, по закінченні трудової діяльності то – що та порядок використання коштів програм
НП(с)БО 27 "Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність"	
Включення чи не включення гудвілу до групи вибуття, який придбаний у результаті операції об'єднання бізнесу, за умови, що така група являє собою групу активів, яка генерує грошові кошти та на яку було раніше розподілено гудвіл	Підприємство вирішує самостійно
НП(с)БО 28 "Зменшення корисності активів"	
Майбутні грошові потоки від активу.	— визначаються виходячи з фінансових планів підприємства на період не більше п'яти років; — на підставі фінансових планів підприємства, які охоплюють період більше п'яти років
Ставка дисконту за відсутності ринкової ставки відсотка	— на основі ставки відсотка на можливі позики підприємства; — розраховується за методом середньозваженої вартості капіталу підприємства
НП(с)БО 29 "Фінансова звітність за сегментами"	
Види сегментів та їх пріоритетність	Обліковою політикою підприємства визначаються види сегментів, пріоритетний вид сегмента, засади ціноутворення у внутрішньогосподарських розрахунках
НП(с)БО 30 "Біологічні активи"	
Первісне визнання додаткових біологічних активів	— за справедливою вартістю, зменшеною на очікувані витрати на місці продажу; — за виробничою собівартістю
Визнання біологічних активів та додаткових біологічних активів на дату балансу, якщо підприємство є платником податку на прибуток	— з за справедливою вартістю, зменшеною на очікувані витрати на місці продажу; — за первісною вартістю з урахуванням суми їх зносу і втрат від зменшення корисності
Строк корисного використання довгострокових біологічних активів	Визначається підприємством самостійно залежно від тривалості використання в запланованих цілях або можливого часу отримання від них сільськогосподарської продукції, додаткових біологічних активів (ро – біт, послуг)
Амортизація довгострокових біологічних активів, оцінених за первісною вартістю	Підприємство самостійно визначає один із передбачених методів нарахування амортизації у НП(с)БО 7

Продовження Дод.А

1	2
НП(с)БО 31 "Фінансові витрати"	
Визначення суттєвості операційного циклу	Підприємство самостійно визначає тривалість у роках (місяцях) суттєвого операційного циклу для віднесення активів до кваліфікаційних чи не кваліфікаційних
НП(с)БО 32 "Інвестиційна нерухомість"	
Критерії щодо розмежування операційної та інвестиційної нерухомості	Самостійно встановлюються підприємством
Оцінка інвестиційної нерухомості на дату балансу	За справедливою вартістю або за первісною вартістю, зменшеною на суму нарахованої амортизації з урахуванням втрат від зменшення корисності та вигід від її відновлення
НП(с)БО 34 "Платіж на основі акцій"	
Вибір способу погашення зобов'язань	— погашення зобов'язань коштами; — з використанням інструментів власного капіталу.
Спосіб визначення справедливої вартості опціонів на акції	Самостійно встановлюються підприємством згідно п. 2.4 НП(С)БО 34

Джерело: систематизовано автором [3, 5, 9, 18, 36, 41–47, 50].

Додаток Б

**Нормативна основа облікової політики: аналіз релевантних
НП(С)БО**

НП(С)БО	Повна назва	Коментар щодо впливу на облікову політику	Дата та номер реєстрації в Мін'юсті України
1	2	3	4
НП(С)БО 1	Загальні вимоги до фінансової звітності	Визначає принципи складання звітності та обов'язкове розкриття елементів облікової політики.	Наказ Мінфіну №73 від 07.02.2013, №236/22768 від 28.02.2013
НП(С)БО 6	Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах	Регулює зміни облікової політики та виправлення помилок.	Наказ Мінфіну №302 від 28.05.1999, №378/3611 від 11.06.1999
НП(С)БО 7	Основні засоби	Визначає методи амортизації та правила оцінки ОЗ.	Наказ Мінфіну №92 від 27.04.2000, №288/4509 від 18.05.2000
НП(С)БО 8	Нематеріальні активи	Порядок визнання, оцінки та амортизації НМА.	Наказ Мінфіну №242 від 18.10.1999, №750/4043 від 02.11.1999
НП(С)БО 9	Запаси	Методи оцінки вибуття запасів і розподілу витрат.	Наказ Мінфіну №246 від 20.10.1999, №751/4044 від 02.11.1999
НП(С)БО 10	Дебіторська заборгованість	Вибір методу створення резерву сумнівних боргів.	Наказ Мінфіну №237 від 08.10.1999, №719/4012 від 21.10.1999
НП(С)БО 11	Зобов'язання	Визнання зобов'язань і забезпечень.	Наказ Мінфіну №20 від 31.01.2000, №85/4286 від 11.02.2000
НП(С)БО 13	Фінансові інструменти	Підходи до класифікації та оцінки фінансових активів/зобов'язань.	Наказ Мінфіну №559 від 30.11.2001, №1025/6196 від 21.12.2001
НП(С)БО 16	Витрати	Методи обліку й калькулювання витрат, розподіл ЗВВ.	Наказ Мінфіну №318 від 31.12.1999, №39/4242 від 19.01.2000Дж

Продовження Дод.Б

1	2	3	4
НП(С)БО 23	Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін	Вимоги до розкриття інформації в частині методів оцінки операцій.	Наказ Міністерства №914 від 18.06.2012, №1075/21387 від 03.07.2012
НП(С)БО 25	Спрощена фінансова звітність	Надає можливість застосування спрощеної політики обліку.	Наказ Міністерства №210 від 25.02.2000, №161/4322 від 15.03.2000
НП(С)БО 26	Виплати працівникам	Облік програм виплат працівникам.	Наказ Міністерства №601 від 28.10.2003, №1025/8356 від 11.11.2003
НП(С)БО 27	Необоротні активи, утримувані для продажу	Класифікація активів та облік припиненої діяльності.	Наказ Міністерства №1100 від 07.11.2013, №2000/24432 від 03.12.2013
НП(С)БО 28	Зменшення корисності активів	Тестування активів на знецінення, вибір ставки дисконту.	Наказ Міністерства №138 від 24.07.2015, №941/27386 від 11.08.2015

Джерело: створено автором [45; 47; 48; 49; 50; 51; 52; 53; 54; 55; 57; 58; 59]

Додаток В

Таблиця 1
Вплив ключових елементів облікової політики на фінансові результати підприємства

Елемент облікової політики (управлінський блок)	Нормативна база (НП(С)БО)	Управлінський важіль (що саме обирає підприємство)	Вплив на фінансові результати та показники
1	2	3	4
Методи амортизації ОЗ та НМА (коригування витрат, рентабельність)	НП(С)БО 7 «Основні засоби» НП(С)БО 8 «Нематеріальні активи» [47; 48]	Вибір методу амортизації (прямолінійний, прискорений, кумулятивний, виробничий), установлення строку корисного використання за групами активів.	Змінює суму амортизації у звітному періоді, а отже – собівартість, прибуток до оподаткування, чистий прибуток і рентабельність активів та капіталу [8].
Метод оцінки вибуття запасів (коригування витрат, податкова база)	НП(С)БО 9 «Запаси» [49]	Вибір ФІФО, середньозваженої, ідентифікованої собівартості, нормативних витрат тощо.	Формує собівартість реалізованої продукції: ФІФО в умовах інфляції підвищує фінансовий результат і рентабельність у поточному періоді, але зменшує їх майбутні значення; змінює базу оподаткування податком на прибуток, показники оборотності запасів і фінансової незалежності [8].
Резерв сумнівних боргів і дисконтування дебіторки (якість активів, згладжування прибутку)	НП(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» [50]	Метод розрахунку резерву (за абсолютною сумою, за коефіцієнтами, за строками заборгованості), ставка і період дисконтування довгострокової дебіторської заборгованості.	Створення резерву та дисконтування зменшують прибуток звітного періоду, але підвищують обґрунтованість оцінки активів, дають змогу згладжувати коливання фінансових результатів та знижують ризик завищення прибутку [8].

Продовження Дод. В

1	2	3	4
Забезпечення майбутніх витрат та виплати працівникам (контроль кредитоспроможності, ризиків)	НП(С)БО 11 «Зобов'язання» [51] НП(С)БО 26 «Виплати працівникам» [57]	Перелік створюваних забезпечень (відпустки, ремонти, гарантійні зобов'язання, реструктуризація тощо), методи оцінки та дисконтування довгострокових зобов'язань.	Формує витрати поточного періоду для покриття майбутніх зобов'язань, зменшуючи поточний прибуток, але підвищуючи прогнозованість грошових потоків, стійкість до ризиків і оцінку кредитоспроможності; впливає на коефіцієнти ліквідності, концентрації капіталу та стійкості економічного зростання [34; 41].
Переоцінка, зменшення корисності та класифікація активів для продажу (структура активів, власний капітал)	НП(С)БО 7 «Основні засоби» [47] НП(С)БО 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу...» [58] НП(С)БО 28 «Зменшення корисності активів» [59] НП(С)БО 13 «Фінансові інструменти» [52]	Політика переоцінки та тестування на знецінення, критерії класифікації активів як утримуваних для продажу, вибір моделі оцінки фінансових інструментів.	Змінює балансову вартість активів та власного капіталу, впливає на коефіцієнти фінансової незалежності, ліквідності та рентабельності; відмова від уцінки/дооцінки може дати короткострокову податкову економію, але погіршує структуру капіталу й інвестиційну привабливість [8; 20].
Метод калькулювання та оцінки незавершеного виробництва (рентабельність, темп зростання)	НП(С)БО 16 «Витрати» [54]	Вибір методу калькулювання (нормативний, попроцесний, позамовний, попередільний тощо), бази розподілу загальновиробничих витрат, способу оцінки НЗВ.	Визначає рівень виробничої собівартості та обсяг НЗВ у балансі: повна собівартість підвищує активи, ліквідність і рентабельність у довгостроковому періоді, але може зменшувати поточний прибуток; скорочена – підвищує прибуток звітного періоду й податок на прибуток, перерозподіляючи фінансові результати між періодами [3; 8].

Продовження Дод. В

1	2	3	4
Метод визнання доходу та визначення ступеня завершеності послуг (таймінг прибутку)	НП(С)БО 15 «Дохід» [53]	Вибір підходу до визначення ступеня завершеності робіт (інспектування, частка витрат, обсяг робіт), критерії визнання доходу від продажу товарів і послуг.	Агресивні підходи до визнання доходу збільшують прибуток та рентабельність звітного періоду, але підвищують ризик майбутніх коригувань; консервативні – зменшують поточний прибуток, проте роблять фінансові результати стійкішими й більш прогнозованими [10; 37].
Поріг суттєвості та правила розкриття інформації (якість і інтерпретація фінансових результатів)	НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [45] НП(С)БО 23 «Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін» [55]	Установлення кількісних і якісних порогів суттєвості, рівня деталізації приміток, підходів до оцінки операцій з пов'язаними сторонами.	Не змінює безпосередньо величину прибутку, але істотно впливає на його сприйняття користувачами: вищий поріг суттєвості згладжує дрібні коливання, нижчий підвищує прозорість, але робить фінансові результати візуально мінливішими; це позначається на довірі інвесторів і кредиторів та оцінці стабільності підприємства [5; 26].

Джерело: створено автором з посиланням на наукові джерела [3; 5; 8; 10; 20; 26; 34; 37; 41] та НП(С)БО [45; 47; 48; 49; 50; 51; 52; 53; 54; 55; 57; 58; 59]

Додаток Д

Річна фінансова звітність

АТ "Івано-Франківський Локомотиворемонтний завод"

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31.12.2022 р.

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	АТ "Івано-Франківський Локомотиворемонтний завод"	за ЄДРПОУ	КОДИ		
			2022	01	01
Територія	ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА	за КАТОТТГ ¹	UA2604019001004576		
Організаційно-правова форма господарювання	Закрите акціонерне товариство	за КОПФ ²	232		
Вид економічної діяльності	Ремонт і технічне обслуговування інших транспортних засобів	за КВЕД	33.17		
Середня кількість працівників ²	204				
Адреса, телефон	вулиця Залізнична, буд. 22, м. ІВАНО-ФРАНКІВСЬК, ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА обл., 76018	25370			

Одиниця виміру: тис. грн. без десятичного знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "х" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

за міжнародними стандартами фінансової звітності

1

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2022 р.

А К Т И В	Код радян	Форма №1 Код за ДКУД		1801001
		На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	
1	2	3	4	
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	739	739	
первісна вартість	1001	923	923	
накопичена амортизація	1002	184	184	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	16	16	
Основні засоби:	1010	18300	28333	
первісна вартість	1011	50257	61999	
знос	1012	31957	33666	
Інвестиційна нерухомість	1015	0		
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	0		
знос інвестиційної нерухомості	1017	0		
Довгострокові біологічні активи	1020	0		
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	0		
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	0		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0		
інші фінансові інвестиції	1035	0		
Довгострокова дебиторська заборгованість	1040	0		
Відстрочені податкові активи	1045	0		
Гудвіл	1050	0		
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0		
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0		
Інші необоротні активи	1090	0		
Усього за розділом I	1095	19055	29088	
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	24753	28773	
виробничі запаси	1101	4859	6898	
незавершене виробництво	1102	13984	20959	
готова продукція	1103	5910	916	
товари	1104	0		
Поточні біологічні активи	1110	0		
Депозити перестраховування	1115	0		
Векселі одержані	1120	0		
Дебиторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	27930	22327	
Дебиторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	0		
з бюджетом	1135	0		
у тому числі з податку на прибуток	1136	0		
Дебиторська заборгованість за розрахунками з нарахування доходів	1140	0		
Дебиторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	0		
Інші поточна дебиторська заборгованість	1155	20072	5572	
Поточні фінансові інвестиції	1160	0		
Гроші та їх еквіваленти	1165	440	2559	
готівка	1166	0		
рахунки в банках	1167	0		
Витрати майбутніх періодів	1170	74	28	
Частина перестраховика у страхових резервах	1180	0		
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0		

Продовження Дод. Д

резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	
резервах незароблених премій	1183	0	
інших страхових резервах	1184	0	
Інші оборотні активи	1190	20	14
Усього за розділом II	1195	73289	59273
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	
Баланс	1300	92344	88361

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	19563	19563
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	
Капітал у дооцінках	1405	0	
Додатковий капітал	1410	4505	4505
емісійний дохід	1411	0	
накопичені курсові різниці	1412	0	
Резервний капітал	1415	640	765
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	7900	7741
Неоплачений капітал	1425	(0)	()
Вилучений капітал	1430	(0)	()
Інші резерви	1435	0	
Усього за розділом I	1495	32608	32574
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	
Пенсійні зобов'язання	1505	0	
Довгострокові кредити банків	1510	9980	9900
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	
Довгострокові забезпечення	1520	0	
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	
Цільове фінансування	1525	0	
Благодійна допомога	1526	0	
Страхові резерви	1530	0	
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	
резерв незароблених премій	1533	0	
інші страхові резерви	1534	0	
Інвестиційні контракти	1535	0	
Призовий фонд	1540	0	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	
Усього за розділом II	1595	9980	9900
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	
Векселі видані	1605	0	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	
товари, роботи, послуги	1615	8528	3609
розрахунками з бюджетом	1620	7533	11658
у тому числі з податку на прибуток	1621	288	59
розрахунками зі страхування	1625	2341	5236
розрахунками з оплати праці	1630	5612	6687
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	118	81
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	516	765
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	0	
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	0	
Поточні забезпечення	1660	0	
Доходи майбутніх періодів	1665	0	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	
Інші поточні зобов'язання	1690	25108	17851
Усього за розділом III	1695	49756	45887
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	
V. Чиста вартість активів надержального пенсійного фонду	1800	0	
Баланс	1900	92344	88361

Керівник

Терешко Руслан Володимирович

Головний бухгалтер

Хомицька Марія Василівна

¹ Коэффициент крѣбѣстивно-територіальних одинокѣ та територій територіальних громад.

Продовження Дод. Д

Звіт про фінансові результати на 31.12.2022

S0100214

Підприємство АТ "Івано-Франківський Локомотиворемонтний завод"
(найменування)

Дата (рік, місяць, число) 2023 01 01
за ЄДРПОУ

КОДИ		
2023	01	01

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2022 р.

Форма №2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	44067	91731
Чисті зароблені страхові премії	2010		0
премії підписані, ватова сума	2011		0
премії, передані у перестраховування	2012		0
зміна резерву незароблених премій, ватова сума	2013		0
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(37364)	(65375)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0
Валовий:			
прибуток	2090	6703	26356
збиток	2095	()	()
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0
зміна інших страхових резервів, ватова сума	2111		0
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0
Інші операційні доходи	2120	13502	4973
у тому числі:			
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0
Адміністративні витрати	2130	(11097)	(18118)
Витрати на збут	2150	(1441)	(4259)
Інші операційні витрати	2180	(5214)	(5437)
в тому числі:			
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	2453	3515
збиток	2195	()	()
Доход від участі в капіталі	2200		0
Інші фінансові доходи	2220		0
Інші доходи	2240	32	0
в тому числі:			
дохід від благодійної допомоги	2241		0
Фінансові витрати	2250	(2195)	(480)
Втрати від участі в капіталі	2255	()	(0)
Інші витрати	2270	()	(0)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	290	3035
збиток	2295	()	()
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-75	-546
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	215	2489
збиток	2355	()	()

Продовження Дод. Д

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		0
Накопичені курсові різниці	2410		0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0
Інший сукупний дохід	2445		0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	215	2489

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	21396	43405
Витрати на оплату праці	2505	25729	36825
Відрахування на соціальні заходи	2510	5741	7934
Амортизація	2515	2230	1913
Інші операційні витрати	2520	6139	6924
Разом	2550	61235	97001

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	78251200	78251200
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	78251200	78251200
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0	0
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0	0
Дивіденди на одну просту акцію	2650		0

Керівник

(підпис)

Герешко Руслана Володимирівна

(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)

Хомішова Марія Василівна

(ініціали, прізвище)

S0105008

Підприємство АТ "Івано-Франківський
Локомотиворемонтний завод"

Територія ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА

Орган державного управління ?

Організаційно-правова форма господарювання Закрите
акціонерне
товариство

Вид економічної діяльності Ремонт і технічне
обслуговування інших
транспортних засобів

Одиниця виміру: тис. грн.

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ	13655435
-----------------------------	----------

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом Міністерства фінансів України
від 29 листопада 2000 р. N 302
(у редакції наказу Міністерства фінансів України
від 28 жовтня 2003 р. N 602)

Дата (рік, місяць, число)

за ЄДРПОУ

за КАТОТТГ ¹

за СПОДУ

за КОПФГ

за КВЕД

КОДИ

2022

12

31

13655435

UA26040190010045761

?

232

33.17

ПРИМІТКИ ДО РІЧНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

за 2022 рік

Форма № 5

Код за ДКУД

1801008

I. Нематеріальні активи

Групи нематеріальних активів	Код рядка	Залишок на початок року		Надійшло за рік	Переоцінка (дооцінка +, уцінка -)		Вибуло за рік		Нараховано амортизації за рік	Втрачено від зменшення корисності за рік	Інші зміни за рік		Залишок на кінець року	
		первісна (переоцінена) вартість	накопичена амортизація		первісної (переоціненої) вартості	накопиченої амортизації	первісна (переоцінена) вартість	накопичена амортизація			первісної (переоціненої) вартості	накопиченої амортизації	первісна (переоцінена) вартість	накопичена амортизація
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Права користування природними ресурсами	010	500	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	500	0
Права користування майном	020	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	0	0
Права на комерційні позначення	030	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	0	0
Права на об'єкти промислової власності	040	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	0	0
Авторське право та суміжні з ним права	050	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	0	0
?	060	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	0	0
Інші нематеріальні активи	070	343	134	?	?	?	?	?	?	?	?	?	343	134
Разом	080	923	134	0	0	0	0	0	0	0	0	0	923	134
Гудвіл	090	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	0	?

З рядка 080 графа 14

вартість нематеріальних активів, щодо яких існує обмеження права власності

(081)

?

вартість оформлених у заставу нематеріальних активів

(082)

?

вартість створених підприємством нематеріальних активів

(083)

?

Разом	690	2559
-------	-----	------

З рядка 1090 гр. 4 Балансу (Звіту про фінансовий стан)

Грошові кошти, використання яких обмежено

(691)

?

VII. Забезпечення і резерви

VIII. Запаси

Найменування показника	Код рядка	Балансова вартість на кінець року	Переоцінка за рік	
			збільшення чистої вартості реалізації *	уцінка
1	2	3	4	5
Сировина і матеріали	800	2917	?	?
Купівельні напівафабрикати та комплектуючі вироби	810	3808	?	?
Паливо	820	15	?	?
Тара і тарні матеріали	830	?	?	?
Будівельні матеріали	840	?	?	?
Запасні частини	850	?	?	?
Матеріали сільськогосподарського призначення	860	?	?	?
Поточні біологічні активи	870	?	?	?
Малоцінні та швидкозношувані предмети	880	158	?	?
Незавершене виробництво	890	20959	?	?
Готова продукція	900	916	?	?
Товари	910	?	?	?
Разом	920	28773	0	0

З рядка 920 графа 3

Балансова вартість запасів:

відображених за чистою вартістю реалізації

(921)

?

переданих у переробку

(922)

?

оформлених в заставу

(923)

?

переданих на комісію

(924)

?

Активи на відповідальному зберіганні (позабалансовий рахунок 02)

(925)

?

З рядка 1200 графа 4 Балансу (Звіту про фінансовий стан)

запаси, призначені для продажу

(926)

?

* визначається за п. 28 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 "Запаси".

IX. Дебіторська заборгованість

Найменування показника	Код рядка	Всього на кінець року	у т. ч. за строками непогашення		
			до 12 місяців	від 12 до 18 місяців	від 18 до 36 місяців
1	2	3	4	5	6
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	940	22327	22259	23	45
Інша поточна дебіторська заборгованість	950	5572	3417	1048	1107

Списано у звітному році безнадійної дебіторської заборгованості

(951)

?

Із рядків 940 і 950 графа 3 заборгованість з пов'язаними сторонами

(952)

?

Продовження Дод. Д

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31.12.2023 р.

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

		Дата (рік, місяць, число)	КОДИ		
			2024	01	01
Підприємство	АТ "ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ ЛОКОМОТИВРЕМОНТНИЙ ЗАВОД"	за ЄДРПОУ			
Територія	ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА	за КАТОТТГ ¹			UA2604019001004576
Організаційно-правова форма господарювання	Закрите акціонерне товариство	за КОПФГ		232	
Вид економічної діяльності	Ремонт і технічне обслуговування інших транспортних засобів	за КВЕД		33.17	
Середня кількість працівників ²	187				
Адреса, телефон	вулиця Залізнична, буд. 22, м. ІВАНО-ФРАНКІВСЬК, ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА обл., 76018	25370			
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)					
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):					
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку				1	
за міжнародними стандартами фінансової звітності					

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2023 р.

		Форма №1	Код за ДКУД	1801001
А К Т И В		Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1		2	3	4
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:		1000	739	739
первісна вартість		1001	923	923
накопичена амортизація		1002	184	184
Незавершені капітальні інвестиції		1005	16	16
Основні засоби:		1010	28333	29416
первісна вартість		1011	61999	65511
знос		1012	33666	36095
Інвестиційна нерухомість		1015	0	
первісна вартість інвестиційної нерухомості		1016	0	
знос інвестиційної нерухомості		1017	0	
Довгострокові біологічні активи		1020	0	
первісна вартість довгострокових біологічних активів		1021	0	
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів		1022	0	
Довгострокові фінансові інвестиції:				
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств		1030	0	
інші фінансові інвестиції		1035	0	
Довгострокова дебиторська заборгованість		1040	0	
Відстрочені податкові активи		1045	0	
Гудвіл		1050	0	
Відстрочені аквізційні витрати		1060	0	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах		1065	0	
Інші необоротні активи		1090	0	
Усього за розділом I		1095	29088	30171
II. Оборотні активи				
Запаси		1100	28773	7748
виробничі запаси		1101	6898	3955
незавершене виробництво		1102	20959	3768
готова продукція		1103	916	25
товари		1104	0	
Поточні біологічні активи		1110	0	
Депозити перестраховування		1115	0	
Векселі одержані		1120	0	
Дебиторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги		1125	22327	81793
Дебиторська заборгованість за розрахунками:				
за виданими авансами		1130	0	
з бюджетом		1135	0	
у тому числі з податку на прибуток		1136	0	
Дебиторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів		1140	0	
Дебиторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків		1145	0	
Інша поточна дебиторська заборгованість		1155	5572	2777
Поточні фінансові інвестиції		1160	0	
Гроші та їх еквіваленти		1165	2559	195
готівка		1166	0	
рахунки в банках		1167	0	
Витрати майбутніх періодів		1170	28	56
Частка перестрахованих у страхових резервах		1180	0	
у тому числі в:				
резервах довгострокових зобов'язань		1181	0	

Продовження Дод. Д

резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	
резервах незароблених премій	1183	0	
інших страхових резервах	1184	0	
Інші оборотні активи	1190	14	69
Усього за розділом II	1195	59273	92638
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	
Баланс	1300	88361	122809

Пасива	Код рахунок	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	19563	19563
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	
Капітал у дооцінках	1405	0	
Додатковий капітал	1410	4505	4505
емісійний дохід	1411	0	
накопичен курсові різниці	1412	0	
Резервний капітал	1415	765	776
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	7741	11835
Неоплачений капітал	1425	(0)	()
Вилучений капітал	1430	(0)	()
Інші резерви	1435	0	
Усього за розділом I	1495	32574	36679
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	
Пенсійні зобов'язання	1505	0	
Довгострокові кредити банків	1510	9900	5665
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	
Довгострокові забезпечення	1520	0	
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	
Цільове фінансування	1525	0	
Благодійна допомога	1526	0	
Страхові резерви	1530	0	
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	
резерв незароблених премій	1533	0	
інші страхові резерви	1534	0	
Інвестиційні контракти	1535	0	
Призовий фонд	1540	0	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	
Усього за розділом II	1595	9900	5665
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	
Векселі видані	1605	0	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	
товари, роботи, послуги	1615	3609	18939
розрахунками з бюджетом	1620	11658	21348
у тому числі з податку на прибуток	1621	59	763
розрахунками зі страхування	1625	5236	6559
розрахунками з оплати праці	1630	6687	6480
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	81	417
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	765	786
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	0	
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	0	
Поточні забезпечення	1660	0	
Доходи майбутніх періодів	1665	0	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	
Інші поточні зобов'язання	1690	17851	25936
Усього за розділом III	1695	45887	80465
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	
V. Чиста вартість активів надержального пенсійного фонду	1800	0	
Баланс	1900	88361	122809

Керівник:

Головний бухгалтер:

Терешко Руслан Володимирович

Хомицька Марія Василівна

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

Продовження Дод. Д

Звіт про фінансові результати на 31.12.2023

S0100214

		КОДИ		
		2024	01	01
Підприємство	АТ "ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ ЛОКОМОТИВОРЕМОНТНИЙ ЗАВОД"	за ЄДРПОУ		
(найменування)				

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2023 р.

Форма №2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	122220	44067
Чисті зароблені страхові премії	2010		0
премії підписані, валова сума	2011		0
премії, передані у перестраховування	2012		0
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0
зміна частки перестраховувальців у резерві незароблених премій	2014		0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(101068)	(37364)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0
Валовий:			
прибуток	2090	21152	6703
збиток	2095	()	()
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0
зміна частки перестраховувальців в інших страхових резервах	2112		0
Інші операційні доходи	2120	14598	13502
у тому числі:			
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0
Адміністративні витрати	2130	(19982)	(11097)
Витрати на збут	2150	(3029)	(1441)
Інші операційні витрати	2180	(5694)	(5214)
в тому числі:			
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	7045	2453
збиток	2195	()	()
Доход від участі в капіталі	2200		0
Інші фінансові доходи	2220		0
Інші доходи	2240	7	32
в тому числі:			
дохід від благодійної допомоги	2241		0
Фінансові витрати	2250	(1995)	(2195)
Втрати від участі в капіталі	2255	()	(0)
Інші витрати	2270	()	(0)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	5057	290
збиток	2295	()	()
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-931	-75
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	4126	215
збиток	2355	()	()

S0105008

Підприємство АТ "ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ
ЛОКОМОТИВОРЕМОНТНИЙ ЗАВОД"

Територія ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА

Орган державного управління ?

Організаційно-правова форма господарювання Закрите
акціонерне
товариство

Вид економічної діяльності Ремонт і технічне
обслуговування інших
транспортних засобів

Одиниця виміру: тис. грн.

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ	13655435
-----------------------------	----------

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом Міністерства фінансів України
від 29 листопада 2000 р. N 302
(у редакції наказу Міністерства фінансів України
від 28 жовтня 2003 р. N 602)

Дата (рік, місяць, число)

за ЄДРПОУ

за КАТОТТГ ¹

за СПОДУ

за КОПФГ

за КВЕД

КОДИ		
2023	12	31
13655435		
UA26040190010045761		
?		
232		
33.17		

ПРИМІТКИ ДО РІЧНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

за 2023 рік

Форма № 5

Код за ДКУД

1801008

I. Нематеріальні активи

Групи нематеріальних активів	Код рядка	Залишок на початок року		Надійшло за рік	Переоцінка (дооцінка +, уцінка -)		Вибуло за рік		Нараховано амортизації за рік	Втрачено від зменшення корисності за рік	Інші зміни за рік		Залишок на кінець року	
		первісна (переоцінена) вартість	накопичена амортизація		первісної (переоціненої) вартості	накопиченої амортизації	первісна (переоцінена) вартість	накопичена амортизація			первісної (переоціненої) вартості	накопиченої амортизації	первісна (переоцінена) вартість	накопичена амортизація
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Права користування природними ресурсами	010	580	0	?	?	?	?	?	?	?	?	?	580	0
Права користування майном	020	0	0	?	?	?	?	?	?	?	?	?	0	0
Права на комерційні поточечки	030	0	0	?	?	?	?	?	?	?	?	?	0	0
Права на об'єкти промислової власності	040	0	0	?	?	?	?	?	?	?	?	?	0	0
Авторське право та суміжні з ним права	050	0	0	?	?	?	?	?	?	?	?	?	0	0
?	060	0	0	?	?	?	?	?	?	?	?	?	0	0
Інші нематеріальні активи	070	343	184	?	?	?	?	?	?	?	?	?	343	184
Разом	080	923	184	0	0	0	0	0	0	0	0	0	923	184
Гудвіл	090	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	0	?

3 рядка 080 графа 14

вартість нематеріальних активів, щодо яких існує обмеження права власності

(081)

?

вартість оформлених у заставу нематеріальних активів

(082)

?

вартість створених підприємством нематеріальних активів

(083)

?

Разом	690	195
-------	-----	-----

З рядка 1090 гр. 4 Балансу (Звіту про фінансовий стан) Грошові кошти, використання яких обмежено (691) ?

VII. Забезпечення і резерви

VIII. Запаси

Найменування показника	Код рядка	Балансова вартість на кінець року	Переоцінка за рік	
			збільшення чистої вартості реалізації *	уцінка
1	2	3	4	5
Сировина і матеріали	800	1134	?	?
Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби	810	2668	?	?
Паливо	820	13	?	?
Тара і тарні матеріали	830	?	?	?
Будівельні матеріали	840	?	?	?
Запасні частини	850	?	?	?
Матеріали сільськогосподарського призначення	860	?	?	?
Поточні біологічні активи	870	?	?	?
Малоцінні та швидкозношувані предмети	880	140	?	?
Незавершене виробництво	890	3768	?	?
Готова продукція	900	25	?	?
Товари	910	?	?	?
Разом	920	7748	0	0

З рядка 920 графа 3 Балансова вартість запасів:

 зображених за чистою вартістю реалізації (921) ?

 переданих у переробку (922) ?

 оформлених в заставу (923) ?

 переданих на комісію (924) ?

Активи на відповідальному зберіганні (позабалансовий рахунок 02) (925) ?

З рядка 1200 графа 4 Балансу (Звіту про фінансовий стан) запаси, призначені для продажу (926) ?

* визначається за п. 28 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 "Запаси".

IX. Дебіторська заборгованість

Найменування показника	Код рядка	Всього на кінець року	у т. ч. за строками непогашення		
			до 12 місяців	від 12 до 18 місяців	від 18 до 36 місяців
1	2	3	4	5	6
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	940	81793	81294	?	499
Інша поточна дебіторська заборгованість	950	2777	1481	9	1287

Списано у звітному році безнадійної дебіторської заборгованості (951) ?

Із рядків 940 і 950 графа 3 заборгованість з пов'язаними сторонами (952) ?

Продовження Дод. Д

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31.12.2024 р.

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ		
		2025	01	01
Підприємство	АТ "ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ ЛОКОМОТИВНОРЕМОНТНИЙ ЗАВОД"	за ЄДРПОУ		
Територія	ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА	за КАТОТТГ ¹	JA2604019001004576	
Організаційно-правова форма господарювання	Закрите акціонерне товариство	за КОПФГ	232	
Вид економічної діяльності	Ремонт і технічне обслуговування інших транспортних засобів	за КВЕД	33.17	
Середня кількість працівників ²	180			
Адреса, телефон	вулиця Залізнична, буд. 22, м. ІВАНО-ФРАНКІВСЬК, ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА обл., 76018	25370		
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)				
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):				
за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку				
за міжнародними стандартами фінансової звітності				

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2024 р.

		Форма №1	Код за ДКУД	1801001
А К Т И В		Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1		2	3	4
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:		1000	739	827
первісна вартість		1001	923	1011
накопичена амортизація		1002	184	184
Незавершені капітальні інвестиції		1005	16	33
Основи засоби:		1010	29416	28950
первісна вартість		1011	65511	67135
знос		1012	36095	38185
Інвестиційна нерухомість:		1015	0	
первісна вартість інвестиційної нерухомості		1016	0	
знос інвестиційної нерухомості		1017	0	
Довгострокові біологічні активи:		1020	0	
первісна вартість довгострокових біологічних активів		1021	0	
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів		1022	0	
Довгострокові фінансові інвестиції:		1030	0	
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств		1035	0	
інші фінансові інвестиції		1036	0	
Зобов'язаність за внесками до статутного капіталу інших підприємств		1040	0	
Довгострокова дебіторська заборгованість		1045	0	
Відстрочені податкові активи		1050	0	
Гудвіл		1060	0	
Відстрочені аквізиційні витрати		1065	0	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах		1090	0	
Інші необоротні активи		1095	30171	29810
Усього за розділом I				
II. Оборотні активи				
Запаси		1100	7748	29207
виробничі запаси		1101	3955	5316
незавершене виробництво		1102	3768	21555
готова продукція		1103	25	2336
товари		1104	0	
Поточні біологічні активи		1110	0	
Депозити перестрахування		1115	0	
Векселі одержані		1120	0	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги		1125	81793	31880
Дебіторська заборгованість за розрахунками:		1130	0	
за виданими авансами		1135	0	
з бюджетом		1136	0	
у тому числі з податку на прибуток		1140	0	
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів		1145	0	
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків		1155	2777	4407
Інші поточна дебіторська заборгованість		1160	0	
Поточні фінансові інвестиції		1165	195	1545
Гроші та їх еквіваленти		1166	0	
готівка		1167	0	
рахунки в банках		1170	56	82
Витрати майбутніх періодів		1180	0	
Частка перестраховика у страхових резервах		1181	0	
у тому числі в:				

Продовження Дод. Д

резервах довгострокових зобов'язань			
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	
резервах незароблених премій	1183	0	
інших страхових резервах	1184	0	
Інші оборотні активи	1190	69	2
Усього за розділом II	1195	92638	67123
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	
Баланс	1300	122809	96933

Пасива	Код рідкх	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	19563	19563
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	
Капітал у дооцінках	1405	0	
Додатковий капітал	1410	4505	4626
емісійний дохід	1411	0	
накопичені курсові різниці	1412	0	
Резервний капітал	1415	776	982
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	11835	12505
Неоплачений капітал	1425	(0)	()
Вилучений капітал	1430	(0)	()
Інші резерви	1435	0	
Усього за розділом I	1495	36679	37676
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податки зобов'язання	1500	0	
Пенсійні зобов'язання	1505	0	
Довгострокові кредити банків	1510	5665	1745
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	
Довгострокові забезпечення	1520	0	
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	
Цільове фінансування	1525	0	
Благодійна допомога	1526	0	
Страхові резерви	1530	0	
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	
резерв незароблених премій	1533	0	
інші страхові резерви	1534	0	
Інвестиційні контракти	1535	0	
Присвійний фонд	1540	0	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	
Усього за розділом II	1595	5665	1745
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	
Векселі видані	1605	0	
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	
товари, роботи, послуги	1615	18939	6199
розрахунками з бюджетом	1620	21348	20596
у тому числі з податку на прибуток	1621	763	120
розрахунками зі страхування	1625	6559	6682
розрахунками з оплати праці	1630	6480	6731
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	417	9
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	786	786
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	0	
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	0	
Поточні забезпечення	1660	0	
Доходи майбутніх періодів	1665	0	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	
Інші поточні зобов'язання	1690	25936	16509
Усього за розділом III	1695	80465	57512
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	
Баланс	1900	122809	96933

Керівник:

Терешко Руслан Володимирович

Головний бухгалтер:

Хоміцька Марія Василівна

¹ Кодефікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

Продовження Дод. Д

Звіт про фінансові результати на 31.12.2024

S0100215

Підприємство

АТ "ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ ЛОКОМОТИВОРЕМОНТНИЙ ЗАВОД"

(найменування)

Дата (рік, місяць, число)

20250101

за ЄДРПОУ

КОДИ

20250101

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2024 р.

Форма №2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	65411	122220
Чисті зароблені страхові премії	2010		0
премії підписані, валова сума	2011		0
премії, передані у перестраховування	2012		0
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0
зміна частки перестраховувачів у резерві незароблених премій	2014		0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(51459)	(101068)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0
Валовий: прибуток	2090	13952	21152
збиток	2095	()	()
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0
зміна частки перестраховувачів в інших страхових резервах	2112		0
Інші операційні доходи	2120	16067	14598
у тому числі: дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0
дохід від використання коштів, емітованих від оподаткування	2123		0
Адміністративні витрати	2130	(20654)	(19982)
Витрати на збут	2150	(2526)	(3029)
Інші операційні витрати	2180	(4720)	(5694)
в тому числі: витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	2119	7045
збиток	2195	()	()
Доход від участі в капіталі	2200		0
Інші фінансові доходи	2220		0
Інші доходи	2240	119	7
в тому числі: дохід від благодійної допомоги	2241		0
Фінансові витрати	2250	(1144)	(1995)
Втрати від участі в капіталі	2255	()	(0)
Інші витрати	2270	()	(0)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	1094	5057
збиток	2295	()	()
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-218	-931
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	876	4126
збиток	2355	()	()

Продовження Дод. Д

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (улінка) необоротних активів	2400		0
Дооцінка (улінка) фінансових інструментів	2405		0
Накопичені курсові різниці	2410		0
Частина іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0
Інший сукупний дохід	2445		0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	876	4126

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	43475	63094
Витрати на оплату праці	2505	34990	31250
Відрахування на соціальні заходи	2510	7623	6771
Амортизація	2515	2894	2864
Інші операційні витрати	2520	13216	11456
Разом	2550	102198	115435

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	78251200	78251200
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	78241200	78251200
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0.01	0.05
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0.01	0.05
Дивіденди на одну просту акцію	2650		0.00

Керівник

(підпис)

Терешко Руслан Володимирович

(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)

Хоміцька Марія Василівна

(ініціали, прізвище)

50105009

Підприємство

АТ "ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ
ЛОКОМОТИВОРЕМОНТНИЙ ЗАВОД"

Територія

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА

Орган державного управління

?

Організаційно-правова форма господарювання

Закрите
акціонерне
товариство

Вид економічної діяльності

Ремонт і технічне
обслуговування інших
транспортних засобів

Одиниця виміру: тис. грн.

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ

13655435

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом Міністерства фінансів України
від 29 листопада 2000 р. N 302
(у редакції наказу Міністерства фінансів України
від 28 жовтня 2003 р. N 602)

Дата (рік, місяць, число)

за ЄДРПОУ

за КАТОТТГ ¹

за СПОДУ

за КОПФГ

за КВЕД

КОДИ

2024	12	31
13655435		
UA26040190010045761		
?		
232		
33.17		

ПРИМІТКИ ДО РІЧНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

за 2024 рік

Форма № 5

Код за ДКУД

1801008

I. Нематеріальні активи

Групи нематеріальних активів	Код рядка	Залишок на початок року		Надійшло за рік	Переоцінка (дооцінка +, уніюка -)		Вибуло за рік		Нараховано амортизації за рік	Втрачено від списання корисності за рік	Інші зміни за рік		Залишок на кінець року	
		первісна (переоцінена) вартість	накопичена амортизація		первісної (переоціненої) вартості	накопиченої амортизації	первісна (переоцінена) вартість	накопичена амортизація			первісної (переоціненої) вартості	накопиченої амортизації	первісна (переоцінена) вартість	накопичена амортизація
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Права користування природними ресурсами	010	580	0	?	?	?	?	?	?	?	?	?	580	0
Права користування майном	020	0	0	?	?	?	?	?	?	?	?	?	0	0
Права на комерційні позначення	030	0	0	?	?	?	?	?	?	?	?	?	0	0
Права на об'єкти промислової власності	040	0	0	?	?	?	?	?	?	?	?	?	0	0
Авторське право та суміші з ним права	050	0	0	?	?	?	?	?	?	?	?	?	0	0
?	060	0	0	?	?	?	?	?	?	?	?	?	0	0
Інші нематеріальні активи	070	343	184	88	?	?	?	?	?	?	?	?	431	184
Разом	080	923	184	88	0	0	0	0	0	0	0	0	1011	184
Гудвіл	090	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	0	?

З рядка 080 графа 14

вартість нематеріальних активів, щодо яких існує обмеження права власності

вартість оформлених у заставу нематеріальних активів

вартість створених підприємством нематеріальних активів

(081)

(082)

(083)

?

?

?

Разом	690	1545
-------	-----	------

З рядка 1090 гр. 4 Балансу (Звіту про фінансовий стан) Грошові кошти, використання яких обмежено (691) ?

VII. Забезпечення і резерви

VIII. Запаси

Найменування показника	Код рядка	Балансова вартість на кінець року	Переоцінка за рік	
			збільшення чистої вартості реалізації *	уцінка
1	2	3	4	5
Сировина і матеріали	800	2419	?	?
Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби	810	2742	?	?
Паливо	820	10	?	?
Тара і тарні матеріали	830	?	?	?
Будівельні матеріали	840	?	?	?
Запасні частини	850	?	?	?
Матеріали сільськогосподарського призначення	860	?	?	?
Поточні біологічні активи	870	?	?	?
Малоцінні та швидкозношувані предмети	880	145	?	?
Незвершене виробництво	890	21555	?	?
Готова продукція	900	2336	?	?
Товари	910	?	?	?
Разом	920	29207	0	0

З рядка 920 графа 3 Балансова вартість запасів:
 відображених за чистою вартістю реалізації (921) ?
 переданих у переробку (922) ?
 оформлених в заставу (923) ?
 переданих на комісію (924) ?
 Активи на відповідальному зберіганні (позабалансовий рахунок 02) (925) ?
 З рядка 1200 графа 4 Балансу (Звіту про фінансовий стан) запаси, призначені для продажу (926) ?
 * визначається за п. 28 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 "Запаси".

IX. Дебіторська заборгованість

Найменування показника	Код рядка	Всього на кінець року	у т. ч. за строками непогашення		
			до 12 місяців	від 12 до 18 місяців	від 18 до 36 місяців
1	2	3	4	5	6
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	940	31880	31358	?	522
Інша поточна дебіторська заборгованість	950	4407	2973	6	1428

Списано у звітному році безнадійної дебіторської заборгованості (951) ?
 Із рядків 940 і 950 графа 3 заборгованість з пов'язаними сторонами (952) ?

Додаток Е

Витяг із Статуту , інші організаційно–розпорядчі документи
АТ "Івано–Франківський Локомотиворемонтний завод"

Титульний аркуш Повідомлення
(Повідомлення про інформацію)

Підтверджую істинність та достовірність
інформації, що розкрито відповідно до вимог
Положення про розкриття інформації
відкритими підприємствами.

Т.в.о. генерального директора	Терешко Руслан Володимирович
(посада)	(прізвище та ініціали керівника)
	07.05.2018
	(дата)

Особлива інформація (інформація про іпотечні цінні папери, сертифікати фонду операцій з нерухомістю) емітента

I. Загальні відомості

- Повне найменування емітента
приватне акціонерне товариство "Івано-Франківський локомотиворемонтний завод"
- Організаційно-правова форма
Приватне акціонерне товариство
- Місцезнаходження
76018, Івано-Франківськ, Забінична, 22
- Код за ЄДРПОУ
13655435
- Мінімальний код та телефон, факс
0342532370 0342243335
- Електронна поштова адреса
info@lrm.if.ua

II. Дані про дату та місце оприлюднення Повідомлення (Повідомлення про інформацію)

- Повідомлення розміщено у загальнодоступній інформаційній базі даних Косвід 07.05.2018
(дата)
- Повідомлення
опубліковано у⁴ 88 Бюлетень "Відомості Національної комісії з цінних
паперів та фондового ринку" 10.05.2018
(номер та найменування офіційного друкованого видання) (дата)
- Повідомлення розміщено
на сторінці www.lrm.if.ua в мережі Інтернет 10.05.2018
(адреса сторінки) (дата)

Відомості про набуття прямо або опосередковано особою (особами, що діють спільно) з урахуванням кількості акцій, які належать їй та її афілійованим особам, контрольного пакета у розмірі 50 і більше відсотків простих акцій акціонерного товариства / Відомості про набуття прямо або опосередковано особою (особами, що діють спільно) з урахуванням кількості акцій, які належать їй та її афілійованим особам, значного контрольного пакета у розмірі 75 і більше відсотків простих акцій публічного акціонерного товариства / Відомості про набуття прямо або опосередковано особою (особами, що діють спільно) з урахуванням кількості акцій, які належать їй та її афілійованим особам, домінуючого контрольного пакета у розмірі 95 і більше відсотків простих акцій акціонерного товариства

№ з/п	Дата повідомлення емітента особою, що здійснює облік права власності на акції в депозитарній системі, або акціонером (власником)	Повне найменування юридичної особи - власника (власників) або прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) - фізичної особи - власника (власників) пакета акцій	Ідентифікаційний код згідно з Єдиним державним реєстром юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань (для юридичної особи - резидента), код/номер з торговельного, банківського чи судового реєстру, реєстраційного посвідчення місцевого органу влади іноземної держави про реєстрацію юридичної особи (для юридичної особи - нерезидента)	Розмір частки акціонера (власника) до зміни (у відсотках до статутного капіталу)	Розмір частки акціонера (власника) після зміни (у відсотках до статутного капіталу)
1	2	3	4	5	6
1	04.05.2018	Івано-Франківська міська рада	33644700	0	99.5
Зміст інформації:					
Івано-Франківська міська рада (ідентифікаційний код 33644700) 04.05.2018 року набула домінуючий контрольний пакет акцій товариства. Розмір частки власника (власників) акцій до зміни - 0, після набуття права власності - 99.5. Належна ціна акцій, за якого Івано-Франківська міська рада придбала акції товариства протягом 12 місяців, що передують даті набуття домінуючого контрольного пакета акцій залічено з датою набуття становить 0,4357 гривень.					

Продовження Дод. Е

«12» квітня 2018 року
Загальними зборами ПрАТ «Івано-
Франківський локомотиворемонтний завод»
Протокол Загальних зборів ПрАТ «Івано-
Франківський локомотиворемонтний завод»
від 12.04.2018 року № 1

СТАТУТ
АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА
«ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ ЛОКОМОТИВОРЕМОНТНИЙ ЗАВОД»

(нова редакція)

(Код за СДРПОУ 13655435)

м. Івано-Франківськ
2018 р.

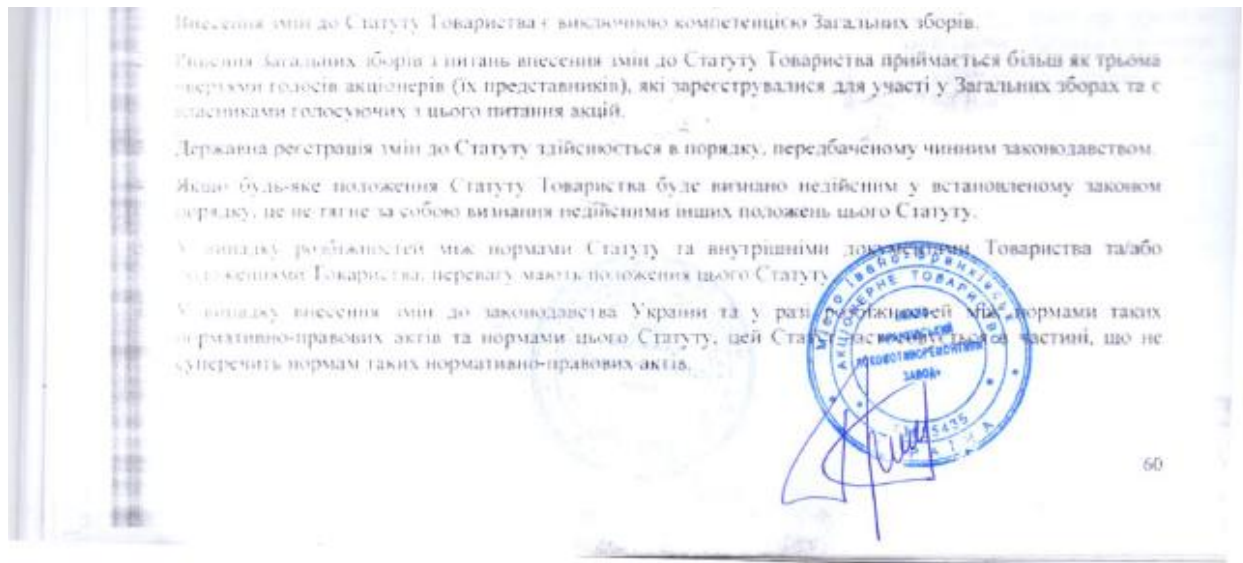
Продовження Дод. Е

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	3
2. НАЙМЕНУВАННЯ ТА МІСЦЕЗНАХОДЖЕННЯ ТОВАРИСТВА.....	3
3. МЕТА ТА ПРЕДМЕТ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВАРИСТВА.....	3
4. ЮРИДИЧНИЙ СТАТУС ТОВАРИСТВА.....	7
5. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ТОВАРИСТВА.....	8
6. СТАТУТНИЙ КАПІТАЛ ТОВАРИСТВА.....	10
7. ЦІННІ ПАПЕРИ ТОВАРИСТВА.....	12
8. ПРАВА АКЦІОНЕРІВ ТОВАРИСТВА.....	13
9. МАЙНО ТОВАРИСТВА.....	16
10. ПОРЯДОК ВИЗНАЧЕННЯ ТА РОЗПОДІЛУ ПРИБУТКУ ТА ПОКРИТТЯ ЗБИТКІВ ТОВАРИСТВА.....	17
11. РЕЗЕРВНИЙ КАПІТАЛ ТА ФОНДИ ТОВАРИСТВА.....	18
12. ОБЛІК І ЗВІТНІСТЬ ТОВАРИСТВА.....	18
13. ПЕРЕВІРКА ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВАРИСТВА.....	19
14. КОНФІДЕНЦІЙНА ІНФОРМАЦІЯ ТА КОМЕРЦІЙНА ТАЄМНИЦЯ.....	20
15. ОРГАНИ ТОВАРИСТВА ТА ЇХ ПОСАДОВІ ОСОБИ.....	20
16. ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ТОВАРИСТВА.....	21
17. НАГЛЯДОВА РАДА ТОВАРИСТВА.....	33
18. ВИКОНАВЧИЙ ОРГАН ТОВАРИСТВА.....	45
19. РЕВІЗІЙНА КОМІСІЯ ТОВАРИСТВА.....	50
20. ЗНАЧНІ ПРАВОЧИНИ ТА ПРАВОЧИНИ, ЩОДО ВЧИНЕННЯ ЯКИХ Є ЗАІНТЕРЕСОВАНІСТЬ.....	56
21. УПРАВЛІННЯ КОРПОРАТИВНИМИ ПРАВАМИ, ЩО НАЛЕЖАТЬ ТОВАРИСТВУ В ІНШИХ СУБ'ЄКТАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ.....	59
22. ТРУДОВИЙ КОЛЕКТИВ ТОВАРИСТВА.....	59
23. ПРИПИНЕННЯ ТОВАРИСТВА.....	60
24. ПОРЯДОК ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО СТАТУТУ.....	60
25. ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	61

Продовження Дод. Е

Продовження Дод. Е

ПРОТОКОЛ № 1/2018
засідання Наглядової ради
акціонерного товариства «Івано-Франківський локомотиворемонтний завод»

Місце проведення засідання – м. Івано-Франківськ, вул. Грушевського, 21

Дата проведення засідання – 14.05.2018

Час проведення засідання – 12 - 00 год.

Присутні:

члени наглядової ради: Вісенко Микола Іванович, Кайда Олексій Петрович, Левницький Олександр Михайлович, Онуфрій Роман Михайлович, Остап'юк Михайло Петрович.

Відповідно до частини 4 статті 55 Закону України «Про акціонерні товариства» рішення наглядової ради приймається простою більшістю голосів членів наглядової ради, які беруть участь у засіданні.

Кворум для проведення засідання Наглядової ради АТ «Івано-Франківський локомотиворемонтний завод» є

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Обрання голови Наглядової ради АТ «Івано-Франківський локомотиворемонтний завод».
2. Припинення повноважень особи, яка тимчасово здійснює повноваження генерального директора Теренка Руслана Володимировича.
3. Обрання генерального директора АТ «Івано-Франківський локомотиворемонтний завод», затвердження умов контракту, що укластиметься з ним, встановлення розміру винагороди.

СЛУХАЛИ з питання № 1 порядку денного Левницького О.М., Онуфрія Р.М., які у виступах зазначили, що акціонером прийнято рішення про заміну представників акціонера у Наглядовій раді Товариства, а тому слід прийняти рішення про обрання голови Наглядової ради. Відповідно до п. 17.3 (35) статуту АТ «Івано-Франківський локомотиворемонтний завод» до виключної компетенції наглядової ради належить обрання та переобрання голови Наглядової ради Товариства.

Онуфрій Р.М. запропонував для голосування такий проект рішення:

- *обрати головою Наглядової ради Товариства - Остап'юка Михайла Петровича.*

Інших пропозицій не надходило.

Голосування:

За – 5, Проти – 0, Утримався – 0.

Рішення прийнято.

СЛУХАЛИ з питання № 2 порядку денного Левницького О.М., який повідомив, що у зв'язку із завершенням повноважень Голови Товариства, слід припинити повноваження тимчасово виконуючого обов'язків генерального директора товариства та обрати генерального директора Товариства. Відповідно до п. 17.3 (12) статуту АТ «Івано-Франківський локомотиворемонтний завод» до виключної

Продовження Дод. Е

компетенції наглядової ради належить припинення повноважень Генерального директора Товариства.

Левницький О.М. запропонував для голосування такий проєкт рішення:

- *припинити повноваження особи, яка тимчасово виконує обов'язки генерального директора Терешка Руслана Володимировича.*
- *розірвати контракт № 744 від 06 грудня 2017 року з тимчасово виконуючим обов'язки генерального директора Товариства.*

Інших пропозицій не надходило.

Голосування:

За – 5. Проти – 0. Утрималися – 0.

Рішення прийнято.

СЛУХАЛИ з питання № 3 порядку денного Вітенка М.І., який зазначив, що у зв'язку з припиненням повноважень тимчасово виконуючого обов'язки генерального директора та необхідністю стабільної роботи Товариства, слід обрати генерального директора Товариства. Зазначив, що відповідно до п. 17.3 (12) статуту АТ «Івано-Франківський локомотиворемонтний завод» до виключної компетенції наглядової ради належить обрати Генерального директора Товариства.

Вітенько М.І. запропонував для голосування такий проєкт рішення:

- *обрати строком, згідно Статуту, на 3 (три) роки, генеральним директором АТ «Івано-Франківський локомотиворемонтний завод» Терешка Руслана Володимировича;*
- *затвердити умови контракту з генеральним директором АТ «Івано-Франківський локомотиворемонтний завод» Терешком Русланом Володимировичем, який укладатиметься з ним та встановити розмір винагороди відповідно до контракту.*
- *уповноважити голосу наглядової ради АТ «Івано-Франківський локомотиворемонтний завод» Остап'юка Михайла Петровича на підписання від імені Товариства контракту з генеральним директором Терешком Русланом Володимировичем.*

Інших пропозицій не надходило.

Голосування:

За – 5. Проти – 0. Утрималися – 0.

Рішення прийнято

Голова Наглядової ради

Члени Наглядової ради

Остап'юк М.П.

Вітенько М.І.

Кайда О.П.

Левницький О.М.

Р.М.

Продовження Дод. Е

**Титульний аркуш Повідомлення
(Повідомлення про інформацію)**

Підтверджую ідентичність та достовірність
Інформації, що розкрита відповідно до вимог
Положення про розкриття інформації
емітентами цінних паперів.

Генеральний директор		Терешко Руслан Володимирович
(посада)	(підпис)	(прізвище та ініціали керівника)
	М.П.	15.05.2018
		(дата)

**Особлива інформація (інформація про іпотечні цінні папери, сертифікати фонду операцій з
нерухомістю) емітента**

I. Загальні відомості

- Повне найменування емітента
Акціонерне товариство "Івано-Франківський локомотиворемонтний завод"
- Організаційно-правова форма
Акціонерне товариство
- Місцезнаходження
76018, м.Івано-Франківськ, Залізнична, 22
- Код за ЄДРПОУ
13655435
- Міжміський код та телефон, факс
0342532370 0342243335
- Електронна поштова адреса
info@lrz.if.ua

II. Дані про дату та місце оприлюднення Повідомлення (Повідомлення про інформацію)

1. Повідомлення розміщено у загальнодоступній інформаційній базі даних Комісії		16.05.2018
		(дата)
2. Повідомлення опубліковано у*	№ 94 Відомості Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку	18.05.2018
	(номер та найменування офіційного друкованого видання)	(дата)
3. Повідомлення розміщено на сторінці	www.lrz.if.ua	в мережі Інтернет
	(адреса сторінки)	18.05.2018
		(дата)

Відомості про зміну складу посадових осіб емітента

Дата вчинення дії	Зміни (призначено, звільнено, обрано або припинено повноваження)	Посада	Прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи або повне найменування юридичної особи	Паспортні дані фізичної особи або ідентифікаційний код за ЄДРПОУ юридичної особи	Розмір частки в статутному капіталі емітента (у відсотках)
1	2	3	4	5	6
14.05.2018	обрано	Голова наглядової ради	Остап'юк Михайло Петрович	д/в д/в д/в	0.0039
Зміст інформації:					
Рішенням наглядової ради Товариства від 14.05.2018 року (протокол №1/2018 від 14.05.2018 року) обрано головою наглядової ради АТ "Івано-Франківський локомотиворемонтний завод" Остап'юка Михайла Петровича з 14.05.2018 року, є представником акціонера товариства, юридичної особи (частка в статутному капіталі АТ - 99,5%). На посаду обраний на строк згідно статуту АТ. Протягом останніх 5 років обіймав посаду начальника юридичної служби товариства. Часткою в статутному капіталі емітента володіє. Непогашеної судимості за корисливі та посадові злочини немає. Посадова особа не надала згоди на розкриття паспортних даних.					
14.05.2018	припинено повноваження	т.в.о.генерального директора	Терешко Руслан Володимирович	д/в д/в д/в	0
Зміст інформації:					
Рішенням - Протокол №1/2018 наглядової ради Товариства від 14.05.2018 р. припинено повноваження Терешко Руслана Володимировича, т.в.о.генерального директора АТ "Івано-Франківський локомотиворемонтний завод", з 14.05.2018 року, у зв'язку рішенням наглядової ради. Перебував на посаді з 06.10.2017 року. Часткою в статутному капіталі емітента не володіє. Непогашеної судимості за корисливі та посадові злочини немає. Посадова особа не надала згоди на розкриття паспортних даних.					
14.05.2018	обрано	Генеральний директор	Терешко Руслан Володимирович	д/в д/в д/в	0
Зміст інформації:					
Рішенням наглядової ради Товариства від 14.05.2018 року (протокол №1/2018 від 14.05.2018 року) обрано генеральним директором АТ "Івано-Франківський локомотиворемонтний завод" Терешко Руслана Володимировича з 14.05.2018 року. На посаду обраний на строк згідно статуту АТ - три роки. Протягом останніх 5 років обіймав посади: т.в.о.генерального директора Товариства. Часткою в статутному капіталі					

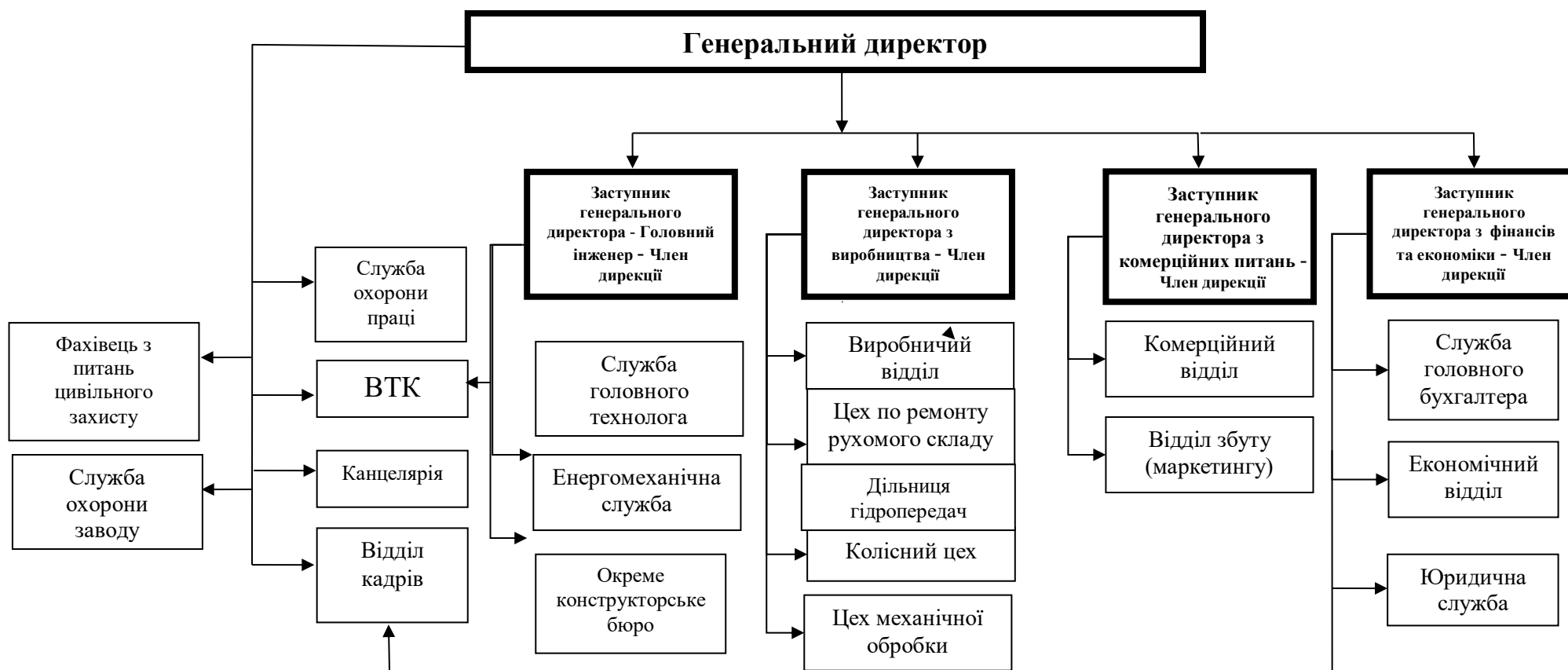
Продовження Дод. Е

Дата вчинення дії	Зміни (призначено, звільнено, обрано або припинено повноваження)	Посада	Прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи або повне найменування юридичної особи	Паспортні дані фізичної особи або ідентифікаційний код за ЄДРПОУ юридичної особи	Розмір частки в статутному капіталі емітента (у відсотках)
1	2	3	4	5	6
емітента не володіє. Непогашеної судимості за корисливі та посадові злочини немає. Посадова особа не надала згоди на розкриття паспортних даних.					
14.05.2018	обрано	заступник генерального директора з фінансів та економіки - член дирекції	Ільчук Лариса Миколаївна	д/в д/в д/в	0
Зміст інформації:					
Рішенням наглядової ради Товариства від 14.05.2018 року (протокол №2/2018 від 14.05.2018 року) обрано заступником генерального директора з фінансів та економіки - членом дирекції АТ "Івано-Франківський локомотиворемонтний завод" Ільчук Ларису Миколаївну з 14.05.2018 року. На посаду обрана на строк згідно статуту АТ - три роки. Протягом останніх 5 років обіймала посади: в.о. заступника генерального директора з фінансів та економіки Товариства. Часткою в статутному капіталі емітента не володіє. Непогашеної судимості за корисливі та посадові злочини немає. Посадова особа не надала згоди на розкриття паспортних даних.					

Продовження Дод.Е

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наглядовою радою
АТ “Івано–Франківський локомотиворемонтний завод”
Голова _____ М.П. Остапюк
(протокол №15/2023 від 15.12.2023 р.)

Організаційна структура
АТ “Івано–Франківський локомотиворемонтний завод”

Додаток Ж

Номенклатура продукції**АТ "Івано–Франківський Локомотиворемонтний завод"****Виготовлення:**

п/н	НАЗВА ПРОДУКЦІЇ
1.	Автомотриса АМВ–К
2.	Автомотриса АМВ–Е
3.	Автомотриса АМВ–Б
4.	Автодрезина АВМ (метрополітен)
5.	Верстат колесо–токарний ВКТ
6.	Загвіздок–2 гальмівної колодки ГОСТ 1203–75
7.	Колісна пара електропотягу ЕР–9П
8.	Колісна пара електропотягу ЕР–2Т
9.	Редуктор колісної пари електропотягу ЕР–9П
10.	Вінець зубчатий редуктора колісної пари ЕР–9П
11.	Вал редуктора колісної пари ЕР–9П
12.	Колісна пара дрезини ДГКу (частини ходові)
13.	Шестерня тягового редуктора електровоза ВЛ–82
14.	Шестерня тягового редуктора електровоза ВЛ–80
15.	Шестерня тягового редуктора електровоза ВЛ–10
16.	Шестерня тягового редуктора електровоза ВЛ–60
17.	Шестерня тягового редуктора електровоза ВЛ–8
18.	Редуктор компресора КТ–6 електровоза серії ВЛ–80
19.	Шестерні вертикальної передачі дизеля Д100
20.	Шестерні осьового редуктора колісної пари ДР–1А
21.	Валик/гайка балансира Т840.00.01/04
22.	Валик/гайка балансира Т840.00.02/04
23.	Валик/гайка балансира Т840.00.03/04

Ремонт:

п/н	НАЗВА ПРОДУКЦІЇ
1.	Капітальний ремонт дрезин та автоматрис типу ДГКу, АГВ, АДМ, МПТ, АМВ, АГМу, АЛг, АГД, ДМС
2.	Модернізація дрезин та автоматрис типу ДГКу, АГВ, АДМ, МПТ, АМВ, АГМу, АЛ
3.	Ремонт тепловозів ТГМ–4, ТГМ–6, ТГК–2, ТГМ–23
4.	Ремонт рейкового автобуса 620M PESA
5.	Дизель 6ЧН 21/21

Продовження Дод. Ж

6. Дизель 12 VFE 17/24
7. Блок дизеля 12 VFE 17/24
8. Дизель ЯМЗ–236, ЯМЗ–238 (ВАТ «Автодизель»)
9. Відновлення картера дизеля М–756
10. Відновлення колінчастих валів дизеля 6ЧН21/21, 12 VFE 17/24, М–756
11. Гідропередача ГМП–750 дизель–потяга Д1
12. Гідропередача ГДП–1000
13. Гідропередача УГП–750/1200
14. Гідропередача УГП–230
15. Колісна пара дизель–потяга Д1 (моторна, причіпна, бігункова)
16. Колісна пара ДР–1А (моторна, причіпна)
17. Колісні пари дрезин ДГКу, АДМ, АГВ, МПТ, АМВ, АГД
18. Колісні пари колійних машин ВПР–1200, ВПР–02
19. Колісні пари ТГМ–4, ТГМ–6, М–62, ЭР–9П, ЕР–2Т, ТЭМ–2
20. Колісна пара укладочного крана УК–25
21. Компресор ВП–3–4/9, ПК–35, МК–135, ВВ–0,7/8
22. Редуктор компресора КТ–6 електровоза ВЛ–80

ШИФРИ

виробничих заказів по виготовленні продукції

№ п/п	Основні виробничі заклази	Шифр заклазу
1	Гарантійний ремонт кол/пар	2008
2	Сервісне обслуговування дрезин	2009
3	Сервісне обслуговування гідропередач	2010
4	Виготовлення АМВ –018	2011
5	Колодка локомотивна	2037
6	Шестерні 8ТН.234.235	2040
7	Ремонт дизеля 12VFE	2046
8	Ремонт гідропередач ГДП–1000	2047
9	Ремонт гідропередач ГМП–750	2049
10	Колодка РЩ	2062
11	ремонт колісні пари Д–1 бігункова	20907
12	ремонт колісні пари Д–1 бігункова	20908
13	ремонт колісні пари Д–1 причіпна	20909
14	ремонт колісні пари Д–1 моторна	20910
15	Ремонт колісної пари Д–1 моторної	20911
16	Ремонт колісної пари ДР–1А причіпної	20912
17	Ремонт колісної пари ДР–1А моторної	20914

Додаток К

Наказ “Про облікову політику на підприємстві АТ “ІФ ЛРЗ”

від 25.05.2020 р. № 450Д.

АТ "Івано-Франківський локомотиворемонтний завод"

НАКАЗ № 3

25.05.2020

м.Івано-Франківськ

№450Д

Про облікову політику на підприємстві

Відповідно до вимог Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16 липня 1999 року № 996-XIV

НАКАЗУЮ:

1. Встановити такі принципи, методи і процедури, що будуть використовуватись підприємством для складання та подання фінансової звітності і формувати облікову політику підприємства.

I. Основна інформація про підприємство

1. АТ «Івао-Франківський ЛРЗ» зареєстроване згідно з чинним законодавством України та діє на підставі Статуту.

2. Найменування Товариства:

Повне найменування: Акціонерне товариство «Івано-Франківський локомотиворемонтний завод»

Скорочене найменування:

АТ «Івао-Франківський ЛРЗ»

3. Код ЄДРПОУ 13655435

4. Підприємство веде бухгалтерський облік і складає фінансову звітність у грошовій одиниці України.

II. Організація бухгалтерського обліку

1. Бухгалтерський облік на підприємстві ведеться безперервно з дня реєстрації та до його ліквідації.

2. Бухгалтерський облік на підприємстві ведеться відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 906–XIV, Положень (стандартів) бухгалтерського обліку, інших нормативних актів, які регламентують ведення бухгалтерського обліку в Україні.

3. Бухгалтерський облік та фінансова звітність ґрунтуються на таких принципах:

- повне висвітлення ;
- автономність;
- послідовність;
- безперервність;
- нарахування;
- переважування сутності над формою;
- єдиний грошовий вимірник.

4. Ведення бухгалтерського обліку здійснюється на договірних засадах суб'єктом підприємницької діяльності, що провадить діяльність у сфері бухгалтерського обліку

Продовження Дод.К

5. Суб'єкт підприємницької діяльності забезпечує дотримання на підприємстві встановлених єдиних методологічних основ бухгалтерського обліку, складання і подання у встановлений термін фінансової звітності, організовує контроль за відображенням на рахунках бухгалтерського обліку всіх господарських операцій, бере участь в оформленні матеріалів, пов'язаних з нестачею і відшкодуванням втрат від нестач, крадіжок і псування активів підприємства.

III. Ведення бухгалтерського обліку

1. Підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій на підприємстві є первинні документи, що фіксують факти здійснення господарських операцій. Первинні документи складаються під час здійснення господарської операції, а якщо це неможливо – безпосередньо після її завершення. Виходячи з потреб управління, контролю, аналізу і звітності на підставі первинних документів складаються зведені облікові документи.

2. Інформація, що міститься у прийнятих до обліку первинних документах, систематизується на рахунках бухгалтерського обліку, у регістрах синтетичного та аналітичного обліку шляхом подвійного запису на взаємозалежних рахунках бухгалтерського обліку.

3. Бухгалтерський облік на підприємстві ведеться у автоматизованій формі із застосуванням комп'ютерної бухгалтерської програми 1С Бухгалтерія. Первинні документи і регістри бухгалтерського обліку складаються і зберігаються у вказаному програмному продукті.

4. Згідно з пунктом 1.3 Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, яке затверджене наказом Міністерства фінансів України 24.05.1995 за № 88, всі первинні документи, облікові реєстри, фінансова, статистична та інша звітність складаються українською мовою.

5. Відповідальність за несвоєчасне складання первинних документів та регістрів бухгалтерського обліку і за вірогідність (невірогідність) відображених у них даних несуть особи, що склали і підписали ці документи.

6. Строки зберігання первинних документів та реєстрів бухгалтерського обліку, виготовлених як на паперових, так і на магнітних носіях інформації, встановлюються відповідно до законодавства.

7. Затвердити План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій згідно наказу Міністерства фінансів України від 21.12.1999 за № 291 із використанням рахунків першого, другого та третього порядку (додаток 1). Товариство застосовує 9 клас Плану рахунків бухгалтерського обліку.

8. З метою забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку й звітності проводити інвентаризацію активів і зобов'язань відповідно до статті 10 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 за № 996-XIV та інших нормативних документів:

8.1 Інвентаризація активів і зобов'язань, під час якої перевіряються їх наявність, документальне підтвердження і стан та дається оцінка, визначається ефективність застосування окремих принципів, методів і процедур бухгалтерського обліку і розробляються пропозиції щодо зміни окремих параметрів облікової політики на наступний звітний період (рік), проводиться перед складанням річної фінансової звітності підприємства. Час і порядок її проведення, відповідальні особи визначаються керівником підприємства.

Продовження Дод.К

окремим письмовим розпорядженням (наказом) керівника.
 9. У всіх інших випадках об'єкти й періодичність проведення інвентаризації визначаються керівником підприємства на підставі чинного законодавства у міру необхідності згідно з Положенням про інвентаризацію активів та зобов'язань, затвердженим Наказом Міністерства фінансів України 02.09.2014 за № 879 та зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 30.10.2014 за №1365/26142.

IV. Принципи і методи відображення в бухгалтерському обліку окремих активів і господарських операцій

1. Суттєвість

На підприємстві встановлюються наступні межі суттєвості

- ✓ для окремих операцій об'єктів обліку, що відносяться до активів, зобов'язань і власного капіталу підприємства - 5 % підсумку всіх активів, зобов'язань і власного капіталу відповідно;
- ✓ для окремих видів доходів і витрат - 2 % чистого прибутку (збитку) підприємства;
- ✓ при відображенні господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку істотною вважається сума вище 100 грн.;
- ✓ для статей фінансової звітності -1000 грн.

2. Необоротні активи

2.1. Капітальні інвестиції.

Капітальні інвестиції – це витрати, понесені товариством у зв'язку із придбанням (створенням) та поліпшенням необоротних активів, за видами:

- капітальне будівництво,
- придбання (виготовлення) основних засобів,
- придбання (виготовлення) інших необоротних активів,
- придбання (виготовлення) нематеріальних активів,

Витрати з будівництва (виготовлення), придбання і поліпшення об'єктів необоротних активів з початку і до закінчення робіт та введення об'єктів в експлуатацію визнаються незавершеними капітальними інвестиціями (незавершеним будівництвом). Капітальні інвестиції групуються за такими напрямками робіт (витрат):

- проектно-вишукувальні роботи;
- будівельні роботи;
- роботи з монтажу устаткування;
- придбання устаткування, що потребує монтажу;
- придбання устаткування, що не потребує монтажу, інструментів та інвентарю;

- пуско-налагоджувальні роботи;
- інші капітальні роботи і витрати.

Аналітичний облік капітальних інвестицій ведеться у розрізі груп і видів витрат на виготовлення (придбання) об'єктів окремо за кожним об'єктом необоротних активів.

Вартість обладнання, придбаного для монтажу, включається до складу капітальних інвестицій після його передачі для виконання монтажних робіт з

Продовження Дод.К

4

установки обладнання.

Для зарахування закінчених будівництвом (монтажем) і прийнятих в експлуатацію об'єктів до складу основних засобів, визначається їх інвентарна вартість за даними аналітичного обліку капітальних інвестицій. Інвентарна вартість списується з рахунку обліку капітальних інвестицій з оприбуткуванням первісної вартості об'єкта на рахунок обліку основних засобів.

2.2. Облік основних засобів ведеться відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби».

Придбані (створені) основні засоби зараховуються на баланс підприємства по первісній вартості.

Первісна вартість основних засобів збільшується на суму витрат, пов'язаних з поліпшенням об'єкта (модернізація, модифікація, добудова, дообладнання, реконструкція тощо), що призводить до збільшення майбутніх економічних вигод, первісно очікуваних від використання об'єкта.

Відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» підприємством обрано прямолінійний метод (методи) нарахування амортизації основних засобів.

Вартісна ознака об'єктів, що відносяться до малоцінних необоротних матеріальних активів прийнята в розмірі до 20 000 грн.

Амортизаційна МНМА наховується у першому місяці використання в розмірі 100% відсотків його вартості.

Строк корисного використання (експлуатації) основних засобів зазначається в окремому Наказі керівника при зарахуванні активу на Баланс.

Ліквідаційна вартість об'єктів дорівнює 0.

Нематеріальні активи

Придбаний або отриманий нематеріальний актив відображається в балансі, якщо існує ймовірність одержання майбутніх економічних вигод, пов'язаних з його використанням (визначається підприємством самостійно), і вартість такого активу може бути достовірно визначена. Придбані (створені) нематеріальні активи зараховуються на баланс підприємства по первісній вартості, визначеній відповідно до пп.11-18 П(С)БО №8 «Нематеріальні активи».

Строк корисного використання нематеріальних активів визначається відповідно до права встановлюючих документів. Якщо правовстановлюючим документом строк дії права користування нематеріального активу не встановлено, такий строк становить не менше 2 років та не більше 10 років безперервної експлуатації.

Бухгалтерський облік нематеріальних активів ведеться по кожному об'єкті, в розрізі груп, відповідно до п.5 П(С)БО №8 «Нематеріальні активи».

Відповідно до П(С)БО № 8 «Нематеріальні активи» підприємством обрано прямолінійний метод нарахування амортизації нематеріальних активів. При цьому ліквідаційна вартість прирівнюється до нуля.

4. Запаси

Одиницею обліку запасів є їх найменування.

Облік запасів у бухгалтерському обліку ведеться у кількісно-сумовому виразі.

Облік запасів на складі ведеться в кількісному виразі із застосуванням типових форм по обліку товарно-матеріальних цінностей і малоцінних предметів виходячи з потреб управління, контролю, аналізу та звітності.

Продовження Дод.К

5

Придбані (отримані) або виготовлені запаси зараховуються на баланс підприємства по первісній вартості. Первісною вартістю запасів, придбаних за плату, є собівартість запасів, що складається з фактичних витрат, визначених пп.9-14 П(С)БО №9 «Запаси». Транспортно-заготівельні витрати узагальнюються на окремому рахунку та розподіляються між сумою залишку запасів, що вибули за середнім відсотком.

Запаси відображаються на дату балансу за первісною вартістю з урахуванням вимог П(С)БО №9 «Запаси». При складанні проміжної фінансової звітності запаси відображаються в балансі по первісній вартості.

Вибуття запасів в товаристві здійснюється за методом ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів, що вибули.

Вартість малоцінних та швидкозношуваних предметів, що передані в експлуатацію, списується з балансу з подальшою організацією оперативного кількісного обліку таких предметів за місцями експлуатації та відповідними особами протягом строку їх фактичного використання.

5. Дебіторська заборгованість

Відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» поточна дебіторська заборгованість за продукцію, товари, послуги включається до підсумку балансу за чистою реалізаційною вартістю. Для визначення чистої реалізаційної вартості на дату балансу обчислюється величина сумнівних боргів.

Нарахування резерву сумнівних боргів проводиться щоквартально, станом на останній день кожного кварталу.

Величина резерву сумнівних боргів визначається за методом застосування суми сумнівної заборгованості на підставі аналізу платоспроможності окремих дебіторів.

6. Зобов'язання

Відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» зобов'язання визнається, якщо його оцінка може бути достовірно визначена та існує ймовірність зменшення економічних вигод у майбутньому внаслідок його погашення.

Довгострокові зобов'язання відображаються в балансі за їх теперішньою вартістю з урахуванням умов та виду зобов'язання.

Поточні зобов'язання відображаються за сумою погашення.

7. Необоротні активи, утримувані для продажу

Відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 27 «Необоротні активи утримувані для продажу та припинена діяльність»:

Необоротний актив та група вибуття визнаються утримуваними для продажу у разі, якщо:

- Економічні вигоди очікується отримати від їх продажу, а не від їх використання за призначенням;
- вони готові до продажу їх у теперішньому стані;
- їх продаж, як очікується, буде завершено протягом року з дати визнання їх такими, що утримуються для продажу;
- умови їх продажу відповідають звичайним умовам продажу для подібних

Продовження Дод.К

- 6
- здійснення їх продажу має високу ймовірність, зокрема якщо керівництвом підприємства підготовлено відповідний план або укладено твердий контракт про продаж, здійснюється їх активна пропозиція на ринку за ціною, що відповідає справедливій вартості.

Первісне визнання необоротних активів та групи вибуття як утримуваних для продажу проводиться на дату, коли щодо активів, групи вибуття задовольняються вище наведені умови.

8. Дохід

Дохід визнається і оцінюється відповідно до вимог Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 15 "Дохід".

Доходи відображаються в бухгалтерському обліку і звітності в момент їх виникнення, незалежно від дати надходження або сплати коштів.

Відображення в бухгалтерському обліку і звітності доходів від продажу електричної енергії юридичним споживачам проводиться на підставі первинних документів, оформлених споживачами або підприємством.

Відображення в бухгалтерському обліку і звітності доходів від надання послуг (виконання робіт) проводиться на підставі оформлених актів надання послуг (виконаних робіт).

До складу доходів майбутніх періодів включаються суми доходів, нарахованих протягом поточного періоду, які будуть визначені в наступних звітних періодах.

9. Витрати

Відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 "Витрати" витрати відображаються в балансі одночасно із зменшенням активів або збільшенням зобов'язань, а у Звіті про фінансові результати – одночасно з доходами, для отримання яких вони понесені.

Витрати, пов'язані з операційною діяльністю, які не включаються до собівартості реалізованої продукції, робіт, послуг (адміністративні витрати, витрати на збут тощо), кваліфікуються відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 "Витрати". Вказані витрати вважаються витратами періоду і відображаються у Звіті про фінансові результати. Прийняття як базу розподілу змінних і постійних загально виробничих витрат основну заробітну плату виробничих робітників.

До складу витрат майбутніх періодів включаються витрати, які здійснені у звітному періоді, але підлягають віднесенню до витрат в майбутніх звітних періодах. Застосовувати на підприємстві форми і системи оплати праці згідно з умовами ,передбаченими колективним договором .

Затвердити систему оплати праці:

- погодинну для інженерно технічних працівників та службовців;
- відрядну та погодинну для робітників основного та допоміжного виробництва.

Включити для системи оплати праці перелік витрат на виробництво основної та додаткової заробітних плат й видів заохочень і виплат ,виходячи з тарифних ставок, у вигляді премій, заохочень, витрати і виплат на виконання робіт(послуг) згідно з договором цивільно-правового характеру, будь-які інші виплати ,які можуть бути встановлені за домовленістю сторін.

7
Застосовувати на підприємстві норми добових на службові відрядження відповідно до розпоряджень підприємства.

V. Організація податкового обліку

1. Підприємство нараховує та сплачує податки і збори на підставі «Податкового кодексу України» від 02.12.2010 № 2755-VI зі змінами і доповненнями.
2. Для визначення об'єкта оподаткування підприємство веде облік доходів, витрат та інших показників на підставі даних бухгалтерського обліку з врахуванням положень «Податкового кодексу України» від 02.12.2010 № 2755-VI зі змінами і доповненнями.

VI. Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах

Відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 6 “Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах” виправлення помилок, допущених при складанні фінансових звітів у попередніх періодах, здійснюється шляхом коригування сальдо нерозподіленого прибутку на початок звітного року.

Облікова політика може змінюватися, тільки якщо змінюються статутні вимоги, вимоги органу, який затверджує положення (стандарти) бухгалтерського обліку, або якщо зміни забезпечать достовірне відображення подій або операцій у фінансовій звітності підприємства.

Генеральний директор
«АТ «Івано-Франківський ЛРЗ»

Р.В.Терешко

Продовження Дод.К

Наказ "Про організацію бухгалтерського обліку та облікову політику на підприємстві АТ "ІФ ЛРЗ" від 25.05.2020 р. № 450Д"

АТ "Івано-Франківський локомотиворемонтний завод"

НАКАЗ

25.05.2020 р.

м. Івано-Франківськ

№ 450Д

«Про організацію бухгалтерського обліку та облікову політику на підприємстві»

Згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV та затвердженими положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, інструкціями та іншими нормативними актами, які регулюють порядок ведення бухгалтерського обліку, складання фінансової звітності, виконуючи вимоги, передбачені Статутом підприємства необхідно забезпечити на підприємстві єдині(постійні) принципи, методи та процедури при відображенні поточних операцій в обліку та складанні фінансової звітності.

Для забезпечення належного ведення бухгалтерського обліку на підприємстві з урахуванням особливостей діяльності та технології оброблення даних

НАКАЗУЮ:

Здійснити організаційні заходи щодо порядку ведення бухгалтерського обліку на підприємстві, складання та подання звітності.

1. Організація бухгалтерського обліку.

1. Ведення бухгалтерського обліку на заводі покласти на бухгалтерську службу на чолі з головним бухгалтером. Відповідальність працівників бухгалтерської служби регулюється посадовими інструкціями.
2. Забезпечити безперервність відображення операцій на підприємстві і достовірну оцінку активів, зобов'язань, капіталу в бухгалтерському обліку, застосовуючи журнально-ордерну форму обліку та використовуючи при цьому форми журналів-ордерів та інших облікових реєстрів, затверджені наказом міністерства фінансів України від 29.12.2000р. № 356 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо застосування реєстрів бухгалтерського обліку», а також інші форми облікових реєстрів, адаптовані бухгалтерською службою до системи обліку.

Формування собівартості продукції проводити згідно «Методичних рекомендацій з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості» Затверджено наказом Державного комітету промислової політики України від 02/02/2001 року №47.

Контроль за обліком всіх господарських операцій покласти на головного бухгалтера, а їх організацію, достовірність і повноту відображення на рахунках бухгалтерського обліку здійснювати бухгалтерам відповідно до затверджених посадових інструкцій.

3. Забезпечити дотримання на підприємстві складання та подання звітності у встановлені строки. Загальну відповідальність за ведення бухгалтерського,

Продовження Дод.К

7. податкового обліку, а також статистичної звітності покласти на головного бухгалтера.

4. Передбачити використання робочого плану рахунків бухгалтерського обліку господарських операцій, дозволивши головному бухгалтеру за необхідності затверджувати додаткову систему субрахунків.

5. Затвердити графік документообігу. (Додаток 1).

6. Відповідальність за приймання документації до архіву заводу та тимчасове її зберігання покласти на П'ятковську О.В..

7. Видачу документації у тимчасове користування посадовим особам підприємства за дозволом головного бухгалтера заводу, а стороннім особам тільки з розпорядження керівника підприємства. Вилучення документації проводити згідно чинного законодавства.

8. З метою забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку й звітності та збереження майна, що є власністю підприємства, проводити повну інвентаризацію, включаючи основні засоби і інші матеріальні активи та нематеріальні активи один раз на рік станом на 01 грудня поточного року.

9. Встановити на підприємстві постійно діючу комісію для проведення інвентаризації, на членів якої покладаються обов'язки згідно інструкції №69 затвердженої МФ України від 11.08.1994 року. Додатково до завдань, обумовлених інструкцією №69 покладаються завдання з проведення щодо оцінки матеріальних активів, виявлених під час інвентаризації та пропозиції щодо ефективності їх використання з метою внутрішнього контролю на підприємстві.

10. Застосовувати норми та методи нарахування амортизації основних засобів, передбачених податковим законодавством.

11. Відносити до малоцінних необоротних активів активи вартістю до 6000 грн. без ПДВ. Амортизацію по таких активах нараховувати в першому місяці використання у розмірі 100% їх вартості.

12. Організувати аналітичний облік руху ТМЦ:

- у бухгалтерії -- у відомостях обліку залишків матеріалів у кількісно сумовому виразі;

- на складах -- у картках складського обліку у кількісному виразі за ціновим відображенням;

- застосовувати метод ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів при вибутті їх у виробництво, продажу чи іншому вибутті.

13. Одиницею запасів для цілей бухгалтерського обліку вважати вид запасів. Оцінку запасів здійснювати за цінами придбання.

14. Суму транспортно-заготівельних витрат узагальнювати на окремому субрахунку обліку запасів із щомісячним розподілом між сумою залишку запасів, що вибули, за середнім відсотком.

15. Операції з надання послуг (виконання робіт) здійснювати шляхом визначення виконаної роботи, відображаючи в обліку в період підписання акта про надані послуги (виконані роботи).

16. Прийняття як базу розподілу змінних і постійних загально виробничих витрат основну заробітну плату виробничих робітників.

17. Для перерахунку доходів, витрат і руху коштів в іноземній валюті, середньозважений курс не застосовувати.

Продовження Дод.К

18. Застосовувати на підприємстві форми і системи оплати праці згідно з умовами, передбаченими колективним договором. Затвердити систему оплати праці:

- погодинну-для інженерно-технічних працівників та службовців ;
- відрядну та погодинну --для робітників основного та допоміжного виробництва.

Включити для системи оплати праці перелік витрат на виробництво основної та додаткової заробітних плат й видів заохочень і виплат, виходячи з тарифних ставок, у вигляді премій, заохочень, витрати і виплат на виконання робіт(послуг) згідно з договором цивільно-правового характеру, будь-які інші виплати, які можуть бути встановлені за домовленістю сторін.

19. Застосовувати на підприємстві передбачені чинними нормативами актами граничні норми добових на службові відрядження, граничну величину розрахунків готівкою, строки звітування та витрачання коштів.

20. Вести податковий облік згідно із законодавством України.

21. У випадку відсутності змін і доповнень до даного наказу вважати його продовженням на наступні звітні періоди.

22. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника директора з питань фінансів та економіки Л.М.Ільчук.

Генеральний директор

Р.Терешко

Надсилається :справа ,бухгалтерія,ПЕВ.

Додаток Л

Затверджую:

Генеральний директор

Р.В.Терешко

Графік документообороту на АТ "Івано-Франківський локомотиворемонтний завод"

№ п/п	Зміст виконуваної операції	Періодичність	Назва форми звітності	Відповідальна особа	Підпис
Матеріально-виробнича група					
1	Здача прийомів та розкладів документів зі складу	Щомісячно до 1 числа		О.І.Парок	
2	Обробка документів від комерційного відділу, що підтверджують прихід сировини, матеріалів та комплектуючих та їх розклад на виробничі та невикористані потреби	Щомісячно до 5 числа		О.В.Бартів О.М.Хомейнчук	
3	Журнал-ордер №6 "Розрахунки з поставальниками"	Щомісячно до 12 числа	ж/о №6	О.В.Бартів	
4	Розрахунок % транспортно-заготівельних витрат	Щомісячно до 12 числа		О.В.Бартів	
5	Ведення кошторисів витрат в розрізі виробничих підрозділів	Щомісячно до 15 числа		Н.М.Петрів	
6	Облік фактичної собівартості виробничих замовлень	Щомісячно до 17 числа		Н.М.Петрів	
7	Ведення відомості реалізації готової продукції зі складу	Щомісячно до 3 числа			
8	Облік основних засобів та нарахування зносу	Щомісячно до 5 числа			
9	Ведення ж/о №10	Щомісячно до 12 числа	ж/о №10	Н.М.Петрів	
Фінансово-розрахункова група					
10	Перерахування коштів з р/р згідно поданої заявки	Щоденно		О.В.Пятковська	
11	Ведення ж/о №1 "Каса"	Щомісячно до 5 числа	ж/о №1	О.В.Пятковська	
12	Ведення ж/о №2 "Розрахунковий рахунок"	Щомісячно до 10 числа	ж/о №2	О.В.Пятковська	
13	Ведення розрахунків із покупцями, замовниками за відпущеною продукцією, виконані роботи, надані послуги	Щомісячно до 11 числа	Відомість №15		
14	Ведення розрахунків за орендою	Щомісячно до 11 числа	Відомість №16		
15	Контроль за дебетовою і кредиторською заборгованістю	Щомісячно до 12 числа	Відомість №16 ж/о №6	Т.М.Судак О.В.Бартів	
16	Прийом і обробка табелів обліку робочого часу	Щомісячно до 2 числа	Табель	І.С.Ощипко	
17	Здача нарядів на відпустку роботу	Щомісячно до 1 числа	Наряд	Г.М.Савченко	
18	Здача виписок з наказів на прийом, звільнення, відпустки	Щомісячно в день підписання наказу		І.С.Ощипко	
19	Здача листів непрацездатності	Щомісячно 15, 30 числа		І.С.Ощипко	
20	Нарахування зарплати, утримання податків із зарплати	Щомісячно до 6 числа	Оборотні відомості	І.С.Ощипко	
21	Нарахування внесків до пенсійного та цільових фондів	Щомісячно до 7 числа	Оборотні відомості	І.С.Ощипко	
22	Здача звітності до пенсійного та цільових фондів	У встановлені законодавством терміни		І.С.Ощипко	
23	Ведення ж/о №8	Щомісячно до 18 числа	ж/о №8	О.В.Пятковська	
24	Розрахунки за податками та платежами	Щоквартально до 8 числа		Т.М.Судак	
25	Реєстрація податкових накладних і прийняття податкових накладних	Щоденно		Г.П.Макишин Т.М.Судак О.В.Бартів	
26	Здача ПДВ	Щомісячно до 20 числа		Т.М.Судак	
27	Обробка документів від підзвітних осіб	Щомісячно до 3 числа		Т.М.Судак	
28	Визначення фінансового результату від операційної діяльності	Щомісячно до 20 числа		М.В.Хомидька	

Головний бухгалтер

М.В.Хомидька